CARRER 140

JUNY 2016
WWW.FAVB.CAT

FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS DE VEÏNS I VEÏNES DE BARCELONA

Què fem amb tanta desigualtat?

DOSSIER, pàgina 16 a 24

Sis anys de saqueig de l'aigua a Barcelona

Malgrat els problemes d'accès de moltes famílies a aquest servei bàsic, la capital catalana ha apostat per un model que prima la cobdícia per sobre del bé comú

QUIM PÉREZ
MEMBRE DE LA PLATAFORMA AIGUA ÉS VIDA

L'aigua és un bé essencial per a la vida de les persones, la biodiversitat i tots els ecosistemes. Sense aigua no hi ha vida possible i una aigua sense un bon sanejament és la major causa de mortalitat infantil al món. L'aigua és un bé comú perquè és de tothom però alhora, de ningú. L'any 2010, l'accés a l'aigua i el sanejament són declarats un Dret Humà fonamental per l'Assemblea de l'ONU. Dissortadament, la cobdícia humana, el desig de fer negoci amb qualsevol element per fonamental

> El desig de fer negoci amb l'aigua, un dret bàsic per a l'ONU, té efectes nefastos sobre la qualitat i l'accés universal

que sigui, comporta nefastos efectes sobre la seva qualitat, quantitat i el seu imprescindible accés universal. Barcelona n'ha estat un exemple.

2010: L'emergència social

En un maleït context global d'increment de pobresa, acaparament de riquesa i desigualtats, en el qual milers de famílies han de decidir entre donar de menjar als fills, pagar la hipoteca, l'aigua, la llum o el gas, a Aigua és Vida ens arribaren unes dades esgarrifoses i molt preocupants.

L'any 2010 a l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) més de 25.000 famílies no varen poder pagar el rebut de l'aigua. L'any següent, el 2011, els impagaments gairebé es triplicaren a 70.000.

Per molt que ho preguntàrem i indagàrem mai no vàrem poder conèixer fefaentment quants talls es varen arribar a executar. Segons algunes veus ben informades, foren un 66% dels 69.000 impagaments. A l'AMB el protocol de talls era comandat per Agbar. Ordenava els talls sense informar l'AMB ni els serveis socials dels Ajuntaments. Agbar, amb ple afany de lucre i forta pressió, forçava els treballadors a tallar l'aigua a les famílies més vulnerables. Les persones eren tractades com a simples clients i un Dret Humà com l'accés a l'aigua era considerat una mercaderia qualsevol. Mentrestant, la Torre Agbar era comprada per Agbar per 165 milions d'euros.

2012: Es crea la societat mixta

Dos anys abans, l'any 2010, una sentència d'un jutge del Tribunal de Barcelona havia conclòs que Agbar-Suez no tenia contracte per abastir la ciutat de Barcelona. Aquest fet s'estenia per 22 municipis més de l'AMB. Era el moment d'analitzar, argumentar, justificar quin era el millor model de gestió: privat al 100%, mixt o públic. Tanmateix, la solució executada pel govern de l'AMB, format per un totpoderós PSC i presidit per CiU, va ser la creació a dit d'una societat empresarial mixta (SEM) a partir d'un 15% públic de l'AMB i un 85% privat d'Agbar-Suez. Posteriorment, un 15% d'Agbar-Suez va ser transferit a La Caixa.

2013: Un rebut il·legítim

Aigua és Vida va publicar l'informe "Implicacions econòmiques per a la ciutadania com a conseqüència de les greus irregularitats incorregudes en la creació de la Societat d'Economia Mixta de l'Aigua per part de l'AMB", on denunciàvem els costos il·legítims incorporats al rebut de l'aigua que les famílies havien de pagar.

Un total 28,9 de milions d'euros es repercutien de manera il·legítima a la nova tarifa que pagava la ciutadania, a la qual s'havia aplicat un 1,5% en concepte de taxa municipal i un 10% d'IVA, la qual cosa suposà una despesa tarifària total addicional de 32,4 M€.

Això no és tot. La creació de la SEM incorporà un deute públic de 190 M€ durant 10 anys a un interès del 7,25% per la compra d'uns actius que ningú no ha auditat i que el TSJC ha

DANI CODINA

Seu d'Agbar al passeig de la Zona Franca, on la companyia està de lloguer

Àngel Simon i Antonio Balmón

qüestionat. La subcontractació d'obres valorades en 38,7 M€, i treball de tercers en 18,9 M€ han tingut un marge comercial del 19%, uns 10,9 M€ més de benefici per a Agbar-Suez.

Altres despeses, com la lectura de comptadors, laboratori o la gestió tributària, podrien estar en aquesta dinàmica tal i com alerta un informe de tarifes de l'Agència Catalana de l'Aigua. Amb les reobertures dels talls el 2014 es produïren ingressos de 4,1 M€ vinculats a la pobresa hídrica, ingressos que considerem totalment injustificats i inhumans i que mostren una gran insensibilitat per part d'Agbar i l'AMB.

2015: El jutge diu la seva

L'Oficina Antifrau de Catalunya assenyala que el soci privat de la SEM ha estat escollit a dit sense justificar-ho suficientment. Així mateix, qüestiona tota una sèrie de costos com són el cànon per la concessió, de 20 M€, i el cànon de coneixement o *knowhow*, de 5 M€ que Agbar imposa a la SEM en considerar-lo un enriquiment injust d'Agbar. També qüestiona "una clara asimetria de posicions en la negociació, Agbar, en possessió de molta més informació i recursos", i l'AMB, excessivament disposada a assumir acríticament les propostes de la primera.

Els arguments resumits són els mateixos que Aigua és Vida havia denunciat i que, convé no oblidar-ho, a més d'un atemptat contra l'interès general suposaran un cost addicional per a la ciutadania de 124€ per família i any al llarg dels propers 35 anys, sobrecost totalment injustificat que només respon als interessos d'una minoria que busca enriquir-se amb un servei bàsic com és l'aigua.

2016: El TSJC anul·la la SEM

A mitjan març 2016 el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) va donar a conèixer dues sentències que hem de considerar històriques. La gestió de l'aigua a Barcelona

PASSA A LA PÀGINA 3

VE DE LA PÀGINA 2

i a la seva Àrea Metropolitana per part d'Agbar-Suez és qüestionada per primera vegada. La sentència desgrana acuradament tots els actes antecedents i marc legislatiu fins anul·lar la creació de la SEM, però desestima que obligatòriament s'hagi de tornar a fer un concurs davant la possibilitat jurídica d'una gestió pública.

La sentència conclou que no hi ha motiu per a una excepció d'adjudicació directa a Agbar sense publicitat. L'AMB no raona suficientment els drets contractuals d'Agbar-Suez com el gestor indirecte de l'abastament en baixa, ni motiva els títols que determinen aquesta consideració com a gestor únic. La sentència s'empara en les normes fonamentals del Tractat de la Comissió Europea i, en especial, en els principis de no discriminació per raó de nacionalitat i d'igualtat de tracte dels licitadors.

I ara, què?

Amb l'ajuda del Síndic de Greuges i amb el suport de la Llei 24/2015, intentem saber quantes famílies vulnerables s'acullen als fons socials, quantes són ateses i d'on surt el finançament per pagar els deutes acumulats per les famílies vulnerables. Tot i això, Agbar, mitjançant l'anul·lada empresa mixta, cobra les factures mitjançant aquest fons. Però... ¿qui hi posa els diners? ¿Ajuntaments i AMB per a benefici d'Agbar-Suez? Per la llei 24/2015, Agbar n'hauria d'aportar si més no el 50%!

L'afany de lucre d'Agbar és insaciable. El passat 27 d'abril anunciava la proposta d'una pujada de tarifes del 1,68%, tot i haver guanyat 29 milions d'euros i haver pujat el benefici de l'empresa mixta un 38% en un any.

A hores d'ara, el PSC de l'AMB comandat per l'alcalde de Cornellà de Llobregat Antonio Balmón continua dificultant el compliment de les recomanacions de l'Oficina Antifrau de Catalunya i de la sentència del TSJC, i també dificulta posar llum sobre l'ús i finançament del Fons Social i aturar les pretensions d'Agbar d'augment de les factures.

Per al benefici de la ciutadania és urgent que el govern de l'AMB recuperi la gestió del servei, analitzi quin és el millor model i aposti políticament de forma decidida per una gestió pública amb apoderament ciutadà. Una intervenció ciutadana que, com a París, es podria articular a partir d'un Observatori Ciutadà Metropolità de l'Aigua.

PLATAFORMA D'AFECTATS PER LA HIPOTECA

El debat sobre qui ha de gestionar un servei essencial com l'aigua és obert, més quan una part de la població no hi té accés

Els municipis recuperen la gestió d'un servei bàsic

Des del 2010, 11 municipis catalans han recuperat la gestió pública del servei, una xifra que augmentarà els propers anys. Les principals raons per fer-ho són l'opció de reinvertir tots els beneficis en la millora de la xarxa i la possibilitat d'abaixar les tarifes

MARC FONT

La decisió del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) d'anul·lar la creació de l'empresa mixta que subministra l'aigua a 23 municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB), ha arribat en un moment en què remunicipalitzar el servei ha deixat de ser excepcional. Agbar, que controla el 70% de la societat mixta -també hi participen La Caixa, amb un 15%, i la pròpia AMB, amb el mateix percentatge-, ha presentat un recurs a la sentència, emesa el març. Però més enllà de veure què dictamina en darrer terme el Tribunal Suprem, el dictamen del TSJC intensifica el debat sobre qui ha de gestionar un servei essencial com és l'aigua. Durant dècades la norma havia estat encarregar-lo a grans empreses privades -que a Catalunya de manera aclaparadora formen part del grup Agbar-, però ja fa uns quants anys que la tendència s'ha esberlat.

> És urgent que l'AMB recuperi la gestió del servei i analitzi quin és el millor model comptant amb la participació ciutadana

Des del 2010, 11 municipis catalans han remunicipalitzat el servei d'aigua i ara el proveeixen mitjançant una companyia pública. Collbató, que el febrer va aprovar el retorn a la gestió directa, és l'últim exemple d'una xifra que, de ben segur, augmentarà els propers mesos i anys. Municipis com Ripollet (Vallès Occidental), Torrefarrera (Segrià) o Bellpuig (Urgell) la tiraran endavant enguany, mentre que d'altres poblacions com Terrassa, Molins de Rei, Martorelles o Girona també han obert el debat, aprofitant que les seves actuals concessions del servei finalitzen properament.

Segons un estudi de la plataforma Aigua és Vida, que ha impulsat la demanda social de remunicipalització, més del 80% de la població catalana rep el servei d'un operador privat, ja sigui al 100% o mitjançant una empresa mixta. El 53% dels municipis de Catalunya tenen una gestió pública del servei, però majoritàriament es tracta de nuclis poc poblats, perquè els operadors privats van preferir centrar el negoci a les grans ciutats, on operar els resulta molt més rendible. De fet, Mataró i Reus són les úniques ciutats catalanes de més de 100.000 habitants on el gestor de l'aigua és una empresa pública.

"El sector públic en perd el control"

"S'ha de partir que l'aigua és un dret humà fonamental per a la vida i és força absurd que se'n faci negoci i més quan actualment hi ha molta gent que té grans dificultats per accedir-hi", declara a *Carrer* el portaveu d'Aigua és Vida, Quim Pérez. Per a l'activista, "ha quedat força demostrat que quan la gestió és privada o mixta, la part pública en perd absolutament el control i al rebut s'hi incorporen costos absolutament il·legítims que paga la ciutadania". Fa tres anys, la plataforma va denunciar que el 56% del preu del rebut del servei no està associat al cost de l'aigua, sinó a qüestions com la publicitat, el benefici industrial de l'operadora privada, els crèdits i interessos de La Caixa -accionista d'Agbar- o, especialment, les pèrdues d'aigua.

> Mataró i Reus són les úniques ciutats catalanes de més de 100.000 habitants on el gestor de l'aigua és una empresa pública

Per als seus partidaris, els avantatges de remunicipalitzar l'aigua són fonamentalment la recuperació del control i el coneixement sobre l'estat del servei, la possibilitat de reinvertir els beneficis econòmics en la millora de la xarxa i, en molts casos, l'opció d'abaixar les tarifes. En aquest sentit, segons Aigua és Vida la gestió privada encareix de mitjana un 25% la factura. L'estudi de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) corresponent als preus del 2015 indica que els 23 municipis de l'AMB -incloent-hi Barcelona- que reben el subministrament de l'empresa mixta, paguen 1,867 euros per m3, un preu que baixa a 1,314 euros a Mataró, 1,168 al Prat de Llobregat i 0,834 a Montornès del Vallès. Aquests tres municipis tenen el servei en mans de companyies públiques.

Millor preu i major eficiència

A diferència del que passa a Catalunya, a bona part dels països europeus la gestió de l'aigua està en mans públiques i la tendència a la remunicipalització va començar-hi molt abans. Grans capitals com París (2010) o Berlín (2013) han recuperat el servei els últims anys. De fet, els casos a nivell mundial s'eleven a prop de 250 durant els darrers 15 anys, segons explica l'estudi *Un futur per a l'aigua pública*, que va publicar-se l'any passat. I el ritme de remunicipalitzacions s'ha accelerat l'últim lustre.

Mataró és una de les dues ciutats catalanes amb més de 100.000 habitants que opera el servei a través d'una companyia pública, Aigües de Mataró. En el seu cas no hi ha hagut un procés de remuncipalització, ja que l'empresa està sota control del consistori des del 1946. El president del consell d'administració de la companyia, Manuel Mas, explica que "al ple mai no s'ha discutit si la gestió s'havia de fer d'una altra manera, perquè aquest model ens ha anat bé". Mas, que va ser alcalde de la capital del Maresme durant 21 anys (1983-2004), matisa que per a ell "la clau no és tant si la gestió és pública o privada, sinó si és bona o dolenta". Amb tot, reconeix que "els diners de l'aigua sempre han servit per millorar el servei, el preu ha estat a un nivell mitjà i la ciutadania diu a les enquestes que està contenta amb el servei". Una de les claus és l'alt rendiment de la xarxa, que arriba al 91%, és a dir que té moltes menys pèrdues que la de l'empresa mixta de l'AMB, amb un rendiment que no arriba al 80%.

La capital maresmenca forma part del Consorci per a la gestió d'Aigües de Catalunya, el Congiac, un organisme de coordinació entre municipis que tenen el servei internalitzat i que, en certa manera, ara assessora els consistoris que volen seguir el mateix camí. Per facilitar-ho, des d'Aigua és Vida es reclama la posada en marxa de l'oficina tècnica de suport a la remunicipalització (PARMA), que es va aprovar el juny al Parlament però que encara no existeix.

PUBLIREPORTATGE

Les promocions de Turó de la Peira i Casernes: dos somnis fets realitat

Tenir un habitatge de propietat a un preu assequible a Barcelona ja no és un somni inabastable per a 141 famílies gràcies a la cooperativa FEM CIUTAT SCCL gestionada per SOLUCIONS SL. Aquest mes d'abril s'ha posat la primera pedra de la promoció que es construirà al barri del Turó de la Peira i s'ha fet entrega de les claus dels pisos de la promoció de Casernes, al barri de Sant Andreu. Els dos projectes d'habitatge protegit, un a punt de començar i l'altre finalitzat, simbolitzen l'aposta de SOLUCIONS SL i de FEM CIUTAT SCCL perquè tothom pugui accedir a una llar de qualitat a un cost raonable.

Festa amb motiu de l'entrega de claus de la promoció de Casernes, al barri de Sant Andreu

Tret de sortida al Turó

El 8 d'abril es va donar el tret de sortida a la construcció d'un centenar d'habitatges al Turó de la Peira. La parcel·la, situada entre els carrers Inca, Aneto, Montsant i Passatge Besiberri, s'ubica en l'illa Q -on se situava un dels últims edificis enderrocats per l'aluminosi- i ha esta adquirida per FEM CIUTAT SCCL a canvi d'un edifici destinat a equipaments a favor de l'Ajuntament de Barcelona. Aquest acord ha estat possible gràcies al conveni firmat el 2007 entre el consistori, la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona (FAVB) i FEM CIUTAT SCCL.

A la celebració hi van assistir les famílies adjudicatàries, la majoria veïnes del barri; la regidora del districte de Nou Barris, Janet Sanz; el representant de la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona (FAVB), Pep Ortiz; el president de l'Associacio de Veïns del Turó de la Peira, Antonio Silva, la gerent de SOLUCIONS, Eva Martínez; i el president de la Cooperativa FEM CIUTAT, Josep Miró. La superfície dels habitatges serà de 75 metres quadrats distribuïts en tres dormitoris, sala-menjador, cuina, dos banys i terrassa.

Janet Sanz va presidir la col·locació de la primera pedra al Turó de la Peira

Benvinguda a Casernes

Cinc dies després se celebrava a Sant Andreu el lliurament de claus dels 41 habitatges protegits de la promoció de Casernes, situada al carrer Fèlix Amat 6-8 i construïda en un solar adquirit a l'Institut Català del Sòl (INCASOL) per FEM CIUTAT SCCL. La regidora del districte de Sant Andreu, Laia Ortiz, va ser l'encarregada de donar la benvinguda als nous veïns -la majoria del barri i també del Bon Pastor- i va aprofitar per reivindicar l'habitatge com un dret social. A l'acte també hi van assistir el president de FEM CIUTAT SCCL, Josep Miró, i la gerent de SOLUCIONS SL, Eva Martínez.

Solucions

SOLUCIONS

Almogàvers, 199 local
08018 Barcelona (Spain)
(+34) 93 488 20 10
info@solucionshabitat.com

Crònica

6 L'elecció de la Sindicatura de Greuges

7 Atenció ciutadana en precari

Entitats socials colombianes acusen el megaprojecte del nou port de la ciutat, en el qual estan implicades empreses catalanes, d'assetjar violentament la població que fa "nosa"

Buenaventura, els estralls de la 'marca Barcelona'

JOAN MARIA SOLER
VICEPRESIDENT DE LA FAVB

"Res de l'inhumà et serà estrany" sentencià André Glucksmann com "l'onzè manament", un precepte moral que ens obliga a preguntar-nos si podem viure aliens a les barbàries que ha viscut la humanitat en el segle XX. Ara, amb el nou segle i amb una globalització consumada ja no és possible girar l'esquena a cap situació per més dura o llunyana que estigui. Aquest manament és fatalment ineludible quan la nostra ciutat, Barcelona, està esquitxada per uns terribles fets que passen en una petita ciutat colombiana anomenada Buenaventura. En aquest article intentarem contribuir a submergir-nos en unes clavegueres que, més enllà dels estats, ara, travessen continents.

Diversos acords internacionals com el TLC, l'Alianza del Pacífico o el pla IIRSA configuren Buenaventura com un enclavament ideal per fer-hi el port més important del Pacífic d'Amèrica Llatina. Aquesta població de 400.000 habitants, fins fa poc oblidada de tothom, fins i tot relativament allunyada del conflicte armat de Colòmbia, té una forta idiosincràsia comunitària sostinguda pel 90% dels seus habitants que són afro-descendents. Malgrat la seva pobresa, l'orgull de la seva cultura ancestral i la defensa del territori són els trets característics d'una gent que, establerta en una preciosa baia on la selva aporta set conques d'aigua al mar, veu perillar el seu estil de vida.

Expulsió de les comunes

L'escenari és el següent: Per dur a terme els "megaprojectes" urbanístics del nou port es necessita expulsar la gent de les comunes (barris) costaneres. Sospitosament en aquests anys, en un context on la vida humana no val res, augmenta exponencialment la violència fins convertir Buenaventura en la ciutat més perillosa del continent (després de Juárez, Mèxic). La conseqüència és que el terror ha fet fugir més de 170.000 persones.

JOAN MARIA SOLER

Buenventura és un gran suburbi on el 40% dels infants no van a l'escola

Les dades són esgarrifoses. Segons els registres de les organitzacions dels drets humans en els darrers 15 anys hi han hagut 8.700 assassinats i 2.100 desaparicions. Són tristament famoses les "Casas de pique" on s'esquarteraven les persones per fer-les desaparèixer i que els veïns i veïnes sentissin els seus crits. Una fórmula terrible de gentrificació.

> Els darrers 15 anys hi ha hagut 8.700 assassinats, 2.100 desaparicions i 170.000 persones han fugit

TCBuen, al capdavant

Hi ha dos motius pels quals aquesta realitat no hauria de ser estranya per als qui vivim a Barcelona.

Un. La filial, TCBuen, de l'empresa catalana TCB (Terminal de Contenedores de Barcelona) està portant a terme un dels principals megaprojectes. Aquesta empresa està construint en la comuna 5, un barri on en els darrers anys hi ha hagut al voltant de 50 morts -entre ells dotze nois als quals algú va engrescar a anar a jugar un partit de futbol a fora i cap no en va tornar viu-, diversos incendis seguits, cases enderrocades per les vibracions provocades per l'activitat de TCBuen, entre altres dades recollides fidelment per l'extens informe "Setge a les comunitats, Impactes d'una empresa catalana, grup TCB, a Buenaventura, Colòmbia" realitzat per la Taula per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia.

A finals del març passat, a iniciativa d'aquesta Taula, hem anat a Buenaventura a conèixer de primera mà aquesta realitat. La delegació catalana ha estat formada per representants d'organitzacions socials i solidàries, entre elles la Favb, el Bisbat i amb un mandat del Parlament de Catalunya (ens ha acompanyat la diputada Gabriela Serra).

Malgrat que hi ha investigacions en marxa, cal dir que no hem obtingut proves que l'empresa catalana estigui lligada als fets violents. Ara bé, donem testimoni de com el clamor popular l'assenyalava amb el dit acusador. La qual cosa no és inversemblant en un país on, massa sovint, la corrupció, el poder polític, els militars i els paramilitars van de la mateixa mà. TCBarcelona té el 60% de les accions de TCBuen i un altre 31% són de l'empresari Osácar Isaza, autèntic virrei de la zona sobre el qual cauen acusacions de connivència amb el narcotràfic.

Més informació:

http://www.taulacolombia.org

Accionista en cerca i captura

Podem fer un pas més i anar més amunt i més a prop: el màxim accionista de TCBarcelona, l'espanyol, Ángel Pérez-Maura (amic del rei-pare i dels Botín, per a més senyes), està en cerca i captura per la fiscalia de Guatemala i la Comissió Internacional contra la impunitat de NNUU per haver subornat el govern d'aquest país per tal d'establir-se en el port de Quetzal. Just abans d'aquesta ordre de la Interpol, i potser per això, el 60% d'aquesta empresa va ser venuda al Grup Maerks, líder del sector, però sense deslocalitzar-se de la nostra ciutat.

Al marge que TCBuen tingui tacades o no les mans de sang, ens preguntem si és èticament acceptable que empreses del nostre país extreguin grans beneficis econòmics sense que aquesta activitat tingui cap repercussió significativa en la millora dels entorns on operen. Per exemple, a TCBuen arriba abundant aigua potable per netejar les bodegues dels vaixells mentre que els barris del voltant només tenen aigua dues o tres hores al dia. I és que Buenaventura és tot ell un gran suburbi, el 40% dels infants no van a l'escola, l'hospital de segon grau més a prop està a 150 quilòmetres, a Cali i l'única infraestructura important que s'ha fet és la carretera que va al port "Via Alterna-Interna", que ha trinxat uns quants barris per on passa.

La consultoria d'Hereu

L'altre factor pel qual Barcelona no pot girar la cara és que el govern colombià va contractar la consultoria catalana Esteyco per fer un projecte urbanístic del port amb els serveis al capdavant de l'ex-alcalde de Barcelona, Jordi Hereu, juntament amb el qui va ser el seu tinent d'alcalde, Ramon Garcia Bragado. La *marca Barcelona* ha posat el seu segell ben visible a Buenaventura.

Diuen que de les pitjors situacions surt el millor del ser humà. A la delegació que hem anat a Buenaventura ens ha impressionat l'extraordinària vitalitat de les organitzacions populars, una meravellosa xarxa d'organitzacions de dones resistents, Red Mariposas de Alas Nuevas, lideresses de lluites que, malgrat estar amenaçades de mort, tenen el valor de desafiar la pròpia por per denunciar el que està passant.

Barris de Barcelona, no deixem a la seva sort els barris de Buenaventura. Si res de l'inhumà ens serà estrany, tot l'humà serà proper.

Greuges participatius

El nou mètode mixt per escollir el relleu a la Sindicatura de Greuges de Barcelona desperta poc interès ciutadà i manté l'última paraula per a l'alcaldessa. La Favb demana des del 2004 que s'elegeixi el candidat entre una terna vinculant escollida per votació popular

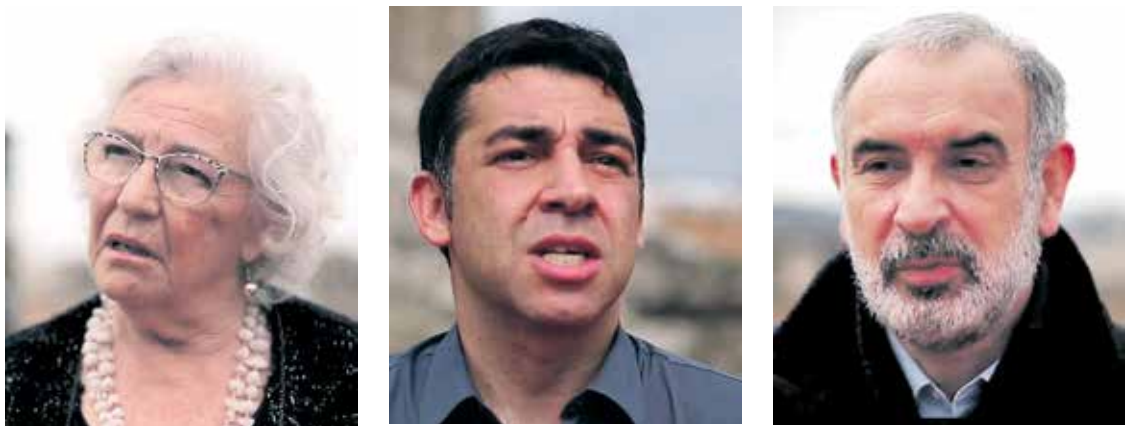

D'esquerra a dreta, Maria Assumpció Vilà, David Bondia i Àngel Miret, els candidats més votats al web

MERITXELL M. PAUNÉ

A la persona encarregada de defensar davant l'administració municipal els drets i deures de la ciutadania barcelonina... no l'escull la ciutadania. Aquest hivern i primavera té lloc el procés de renovació de la Sindicatura de Greuges de Barcelona. Aquesta institució relativament jove -té 11 anys- atén les queixes dels barcelonins i dirimeix els conflictes amb l'Ajuntament, com per exemple sancions indegudes, ineficàcia o deixadesa en serveis públics o indemnitzacions. Ara inicia el tercer mandat i estrena nou mètode per designar la persona que ostentarà el càrrec durant els propers cinc anys, més participatiu però encara subjecte a la voluntat del govern municipal. És un sistema mixt de tres fases: els aspirants havien de comptar amb el recolzament d'almenys una entitat de la ciutat per esdevenir candidats; els cinc que ho van aconseguir van concórrer en unes eleccions de votació obertes a tots els empadronats a la ciutat; i finalment l'Alcaldia té en compte els resultats per proposar un finalista al Ple. Val a dir, però, que amb l'actual fragmentació -set partits amb representació- el candidat o candidata que presenti Ada Colau haurà de ser per força una persona de consens, perquè l'aprovació exigeix el suport de dos terços dels regidors.

La Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona (Favb) no ha donat suport a cap sindicable des de la creació de la institució el 2004, com a mostra del seu desacord amb el mètode d'elecció. "La idea inicial era que s'escollís amb alguna fórmula d'elecció popular, fos votació directa o a través de les entitats de la ciutat", recorda el vicepresident de la Favb, Albert Recio. Tot i ser una proposta municipal gestada des de 2011, el mateix Ajuntament va tombar aquest mètode a l'últim moment. Veu "bona voluntat" en la incorporació d'una fase de votació enguany, però considera que no és suficient. "No és positiu que els polítics decideixin quina persona els ha de fiscalitzar, és massa temptador", critica. Tot i que assumeix que un cert grau de "polititització" és inherent al càrrec de Síndic, avisa que el "partidisme" pot generar "distorsions": "Si és algú molt proper al govern, hi ha el perill que exerceixi procurant fer el mínim mal possible; i si és molt pròxim a l'oposició, buscant problemes on no n'hi ha".

Idoneïtat a banda, el cert és que les votacions no han despertat l'interès previst: durant un mes i amb cinc candidats fent campanya per la ciutat, només hi han participat 6.747 persones. El primer lloc ha estat per a Maria Assumpció Vilà, la síndica sortint, que aspira a la reelecció amb 72 anys d'edat. Vilà ha treballat durant 30 anys en entitats de lluita contra el càncer i ha dirigit la Sindicatura amb un tarannà crític cap a l'Administració,

> El nou mètode d'elecció és més participatiu, però encara està subjecte a la voluntat del govern

> Les entitats ciutadanes critiquen que la votació sigui només digital perquè pot deixar fora les classes més populars

amb actuacions d'ofici i pronunciaments sobre temes controvertits. Ha rebut 2.594 vots, tot just 135 més que el seu immediat seguidor, el professor universitari David Bondia, que ha obtingut 2.459 suports. Bondia és president de l'Institut de Drets Humans de Catalunya i defensa la seva "total independència partidista" davant les suspicàcies de l'oposició pel seu perfil d'activista i acadèmic pacifista. El tercer lloc ha estat per a Àngel Miret (1.376 vots), que va ser gerent de l'Àrea de Qualitat de Vida durant el mandat de Xavier Trias i secretari general d'Immigració en l'última legislatura de Jordi Pujol i que des de setembre coordina el Comitè per a l'Acollida de les Persones Refugiades a Catalunya. Finalment, l'advocada feminista Mercè Molina (210) ha quedat quarta i el lletrat Miquel Nadal (108), cinquè.

El portal web de les eleccions, d'ús molt intuïtiu, oferia el currículum i un vídeo de presentació de cada aspirant, així com les entitats que li donaven suport. Només un candidat va penjar el seu programa d'actuació en cas de resultar escollit. Els ciutadans podien deixar comentaris i votar un sol cop amb un 'm'agrada' al seu sindicable favorit.

Crítiques a la forma i el fons

La campanya ha despertat crítiques entre l'associacionisme de Barcelona per l'adscripció política de part dels candidats, l'escassa publicitat que n'ha fet l'Ajuntament i per ser exclusivament digital. "Que només es pugui votar per internet és molt poc democràtic en realitat, perquè comporta un gran biaix en favor de les classes mitjanes, dels joves i de les capes de població amb més formació", sentencia Recio, que també és professor d'Economia Aplicada a la UAB. "Amb la recollida virtual de propostes pel PAM va passar el mateix: sobre pobresa extrema quasi no en van arribar, mentre que de carrils bici n'hi havia moltes". Argumenta que seria més representatiu fins i tot delegar l'elecció a les entitats de la ciutat que assisteixen als òrgans de participació municipals, més heterogènies i ponderables per volum d'associats. Al 2004 la Favb va proposar una consulta associativa que oferís al consistori una terna vinculant de candidats.

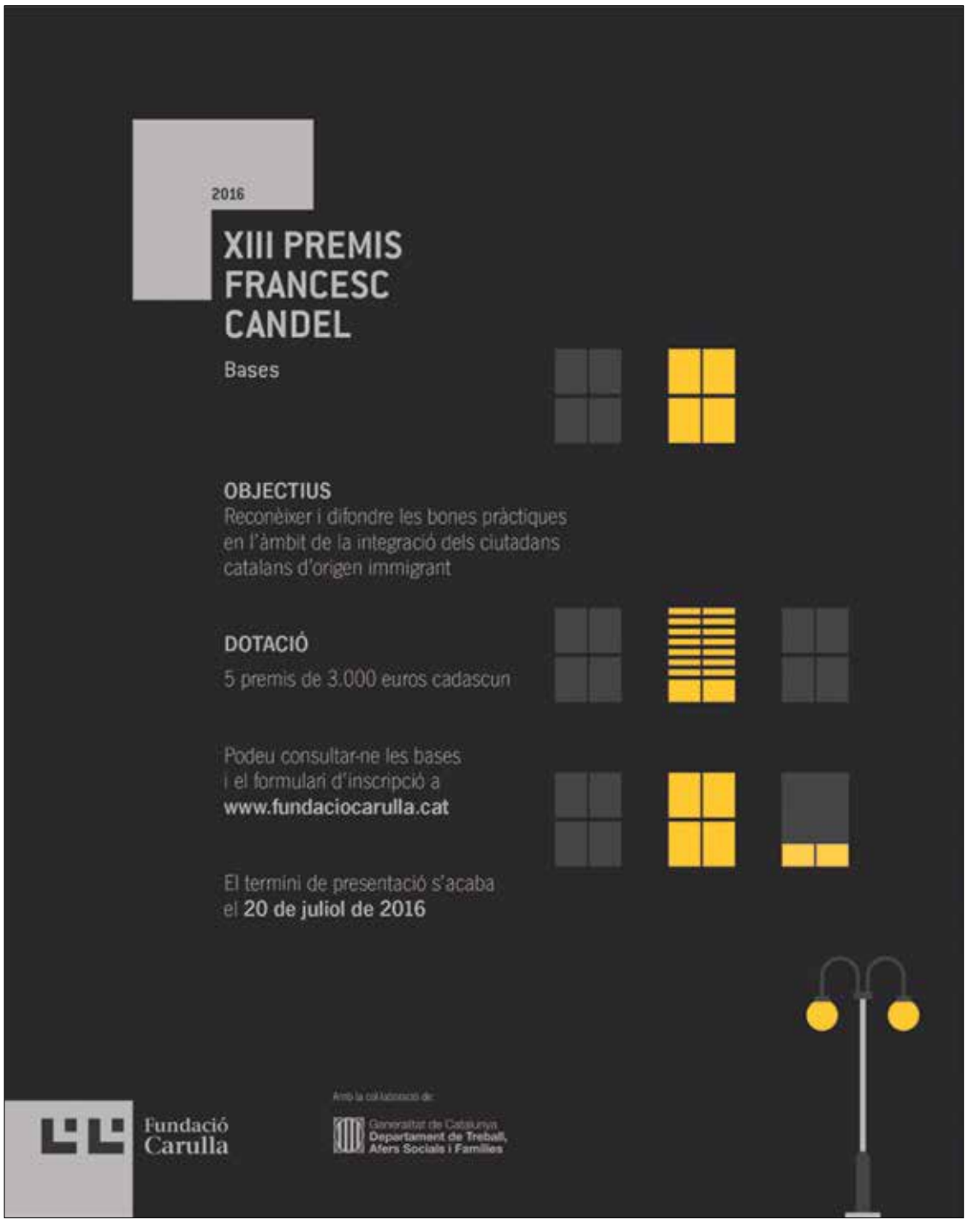

A l'entorn de tres candidats

El govern municipal defensa el sistema emprat. Els tècnics del consistori ja han elaborat l'informe que recopila els resultats i l'han entregat a l'alcaldessa. A mitjans de juny "s'ha fet la primera reunió amb els grups polítics a través de l'Àrea de Presidència", detalla una portaveu. "Les converses -continua- se centren en els tres candidats que han rebut més suports al web, de manera que es legitima el procés d'interacció ciutadana al web, que ja vam dir que no era vinculant". La voluntat del govern de coalició acabat de forjar entre Barcelona en Comú i PSC, és portar al Ple de finals de juny un candidat que tingui garantit prèviament un suport de dos terços. Si les negociacions amb l'oposició no avancen -coincidiran amb la campanya electoral- o l'aprovació no està prou assegurada, l'elecció saltaria al Ple de juliol. En un cas extrem de desacord, al de setembre.

MANEL SALA "ULLS"

L'OAC de Nou Barris, situada a la seu del districte i de la qual també depèn la subseu de Ciutat Meridiana, és de les que més volum de feina té

Atenció ciutadana en precari

Tot i ser un dels serveis més ben valorats pels barcelonins, amb una nota de 6,9 segons l'última enquesta sobre serveis municipals, no és or tot el que llueix a les Oficines d'Atenció Ciutadana (OAC). La falta de solucions a la precarietat de recursos humans i tècnics ha estat a punt d'acabar en una vaga finalment desconvocada el passat 8 de juny després d'un acord de mínims

CRISTINA PALOMAR

L'increment de feina que suporten les OAC provocat per la implantació de la finestreta única que ara permet la gestió de 250 tràmits administratius no va anar acompanyat del corresponent augment de la plantilla, ni de la millora de les condicions laborals, ni de la formació especialitzada, ni de la modernització dels equips informàtics, ni de la implantació de la cita prèvia, ni de l'adaptació dels espais a l'augment d'usuaris, ni de la dotació de mesures de seguretat per evitar agressions. Els seus 160 treballadors, que porten dos anys de reivindicacions, han aconseguit fer seure a l'Ajuntament i arribar a un acord de mínims que va fer desconvocar la vaga el passat 8 de juny. Amb tot, queden pendents reivindicacions laborals no resoltes que s'hauran de continuar negociant.

Una de les oficines que més feina té és la del districte de Nou Barris, de la qual també depèn la subseu de Ciutat Meridiana. Hi treballen unes 15 persones, la majoria amb nivell d'auxiliar administratiu, que assumeixen tasques de tècnic en molts casos i moltes tenen contractes temporals a temps parcial. Com a primera *força de xoc* municipal que són, s'encarreguen de la interlocució directa amb el ciutadà quan aquest ha de resoldre un tràmit burocràtic, des de qüestions relacionades amb el padró municipal o la sol·licitud de la targeta rosa fins a temes més sensibles i conflictius com prestacions o multes. Els estralls que la crisi ha provocat en moltes famílies també ha acabat en alguns casos amb la paciència, de manera que una llarga espera o una negativa poden acabar en agressió.

> Fa dos anys que els treballadors reclamen l'estudi del redimensionament de les oficines

El jardí zen de l'Eixample

Precisament la retirada de les pedres que decoraven fins fa poc el jardí zen situat a la sala d'espera de l'OAC de l'Eixample ha estat una de les peticions més reiterades dels sindicats. La raó és que les pedres es poden acabar convertint en armes llancívoles contra els treballadors, com també ho són els telèfons i els ordinadors, i només hi ha vigilància a les oficines que comparteixen espai amb les seus de districte. La por a les agressions de ciutadans irats, la majoria de les vegades per les cues que han de suportar per la fins ara negativa a implantar obligatòriament la cita prèvia a través d'un telèfon gratuït en lloc del car*íssim* 010, és una de les raons del gran volum de baixes per estrès.

Ara l'Ajuntament es compromet a implementar la cita prèvia obligatòria per als tràmits del padró i habilitar la línia 900 de manera gratuïta. També proposa la incorporació de manera provisional de cinc agents cívics contractats per BSM a les cinc oficines que no es troben a les seus dels districtes, i fer-ho en tres setmanes des de la signatura de l'acord, tot i que la proposta dels sindicats era que aquest personal fos de la Guàrdia Urbana.

Situació insostenible

Però la reivindicació central dels treballadors ha sigut l'increment de la plantilla en un mínim de 20 tramitadors amb la formació bàsica ja feta i amb condicions laborals estables. "Fa dos anys que reclamem l'estudi de redimensionament de les oficines. La majoria del personal no és funcionari i quan arriben a les oficines són els treballadors amb més experiència els encarregats de formar-los", expliquen des de CCOO alhora que afegeixen la necessitat de l'especialització en les tramitacions més complexes. Si a això s'afegeixen uns equips informàtics obsolets que provoquen que els programes es pengin contínuament i el compromís que no arriba mai d'invertir 150.000 euros en equips nous, la situació esdevé insostenible. Per tant, l'altra part clau per haver arribat a la firma de l'acord ha sigut el compromís per part de l'Ajuntament de la incorporació de 17 treballadors en plantilla.

> L'acord preveu la incorporació de 17 treballadors, una reivindicació central per als sindicats

Una OAC privatitzada a la 'casa gran'

No totes les OAC són públiques. L'oficina de la plaça Sant Miquel, que atén de 8.30 del matí a 8 del vespre i de dilluns a dissabte, va ser externalitzada per Jordi Hereu l'abril del 2010. Els seus treballadors cobren uns 800 euros mensuals i suporten un volum de feina superior a la resta per la seva cèntrica ubicació i pel seu ampli horari d'atenció al públic. A més, per quasi la meitat del sou que guanya la resta de treballadors de les OAC, els informadors de Sant Miquel poden atendre més d'un miler de consultes diàries en català, castellà, anglès, francès, àrab, xinès mandarí, urdú i llenguatge de signes.

Des de Comissions Obreres s'ha reclamat a Ada Colau que posi fi a aquesta situació anòmala i que remunicipalitzi l'OAC aprofitant que el contracte de gestió amb l'empresa Qualytel Teleservices finalitza aquest 2016. Per a CCOO, "la gestió directa dels serveis de titularitat pública s'ha demostrat que és molt més eficaç i econòmica per a les administracions, i en millora la qualitat". Segons el sindicat, és imprescindible revertir el "procés injustificat d'externalitzacions" que ha caracteritzat la gestió dels darrers governs municipals i "abordar el funcionament coordinat de totes les oficines des de la mateixa estructura organitzativa".

Hereu va privatitzar la gestió de l'OAC de Sant Miquel per un import de 2,8 milions d'euros per estalviar, però no va escatimar en despeses a l'hora de refer l'oficina i s'hi va gastar 1,5 milions d'euros. Des dels sindicats es va criticar la decisió no només per les condicions laborals del personal contractat, sinó també perquè la rotació contínua podia perjudicar la qualitat de la informació i perquè es podia estar vulnerant el dret a la intimitat, ja que personal extern tenia accés a dades privades dels ciutadans.

Qualytel Teleservices està especialitzada en serveis d'atenció telefònica i també s'ha beneficiat d'altres externalitzacions municipals a Barcelona com el telèfon d'informació 010, els Bombers i la Guàrdia Urbana. L'any 2008

ARXIU

l'empresa de telemàrqueting Arvato AG -propietat de Bertlesmann, el major grup de comunicació d'Europa- va fer-se amb el cent per cent de les accions de Qualytel i, malgrat els beneficis obtinguts, l'empresa ha estat reiteradament denunciada pels sindicats per les condicions laborals tercermundistes dels seus treballadors.

Una dècada de l'ordenança (in)cívica

Ara fa 10 anys de l'entrada en vigor d'una normativa que ha estat envoltada de polèmica des del principi i que moltes entitats ciutadanes demanen derogar

ALBA ARNAU

***Carrer* denunciava l'ordenança a la portada del desembre de 2005, interpretada d'aquesta manera pels dibuixants Azagra i Revuelta**

Fa 10 anys (que es diu ràpid) va entrar en vigor l'Ordenança de Civisme de Barcelona. Un text jurídic, fet a corre cuita i amb grans escarafalls polítics i que compta amb el dubtós honor de tenir el rècord d'esmenes en el seu avantprojecte: 600 en total.

Fa una mica més d'una dècada doncs, la Barcelona real, la que no surt als magazines de turisme, va tornar a treure les urpes per salvaguardar l'espai comú, el carrer.

El text es troba ara, segons fonts de l'Ajuntament, en revisió per part dels serveis jurídics de la casa. Si més no, l'alcaldessa ha manifestat en alguna ocasió la seva intenció d'estudiar una reforma d'aquesta ordenança i un primer pas previ seria fer-ne una revisió legal.

D'aquesta manera es posa fil a l'agulla a la reivindicació que durant aquests deu anys diferents associacions de la ciutat i institucions com la Sindicatura de Greuges han liderat. Maria Assumpció Vilà -síndica en funcions actualment-, que ja en el seu moment es va postular en contra de l'ordenança, veu amb bons ulls la iniciativa de reforma del consistori, però en prefereix la derogació. "En un món ideal hauríem de poder comptar amb un codi de bones pràctiques, però entenc que pot semblar utòpic per a una ciutat tan complexa com Barcelona", va assenyalar a *Carrer*.

Aquests passos incipients en la revisió del document de moment no compten amb la participació del teixit associatiu que s'ha involucrat d'una manera o d'una altra en la denúncia de les incongruències de l'ordenança.

Ferran Busquet, director de la fundació Arrels, senyala les incoherències que dia rere dia es cometen a Barcelona amb la legislació a la mà. "No té cap sentit que es multi una persona que viu al carrer, per orinar al carrer". Alerta a més que l'ordenança, lluny de resoldre problemes, ha legitimitat el discurs de diferents col·lectius als qui "els molesta que hi hagi gent pobre al seu voltant". Per a Busquet aquesta ordenança no ha fet altra cosa que criminalitzar i culpabilitzar els col·lectius més desafavorits. "El que cal són solucions als problemes que hi ha al carrer, no que se'ls sancioni", defensa. Sobre les sancions també es pronuncia la Síndica, que apunta a l'escàndol dels primers anys, quan la Guàrdia Urbana sancionava els ciutadans emparant-se en una lectura ambigua de l'ordenança. "Els grups de l'oposició del consistori es queixaven que no es cobraven les multes, però és que s'està multant gent que no té recursos ni per viure" explica amb la documentació a la mà.

> Mentre l'Ajuntament estudia la normativa, les entitats socials denuncien que està feta "contra els pobres"

SOS Racisme Catalunya, una altra de les entitats que ha liderat durant aquests anys l'oposició a l'ordenança, també aposta per la derogació total del text. Defensen que Barcelona treballi per convertir l'espai públic en un punt de trobada, coneixement i intercanvi de la ciutadania. En aquest sentit, senyalen que "cal que l'Ajuntament aposti fermament per polítiques que millorin la convivència, que enforteixin la cohesió social, promocionant i acompanyant els col·lectius vulnerables i, sobretot, garantint la igualtat de drets".

La urgència que va enfebrar l'equip de govern del llavors alcalde Joan Clos la va provocar la necessitat de donar resposta als aldarulls de les festes majors del barri de Gràcia, que van copar telenotícies i pàgines de diari. Albert Recio, membre de la junta de la Favb, recorda que aquella urgència vehement només responia a l'oportunitat de "tapar la boca" a certs mitjans de comunicació. La sobredimensió dels esdeveniments estivals va ser aprofitada per posar dins del mateix sac els protagonistes d'actes vandàlics

i situacions derivades de l'exclusió social, com van alertar molts agents socials.

A l'audiència pública que es va convocar a petició de la Favb per debatre sobre el tema, moltes entitats van expressar enèrgicament el seu rebuig frontal a la norma, però no va servir perquè el consistori reflexionés al respecte. Aquell potipoti va acontentar, i molt, l'oposició del PP i CiU i també els comerciants, però va posar en peu de guerra tot el teixit associatiu i veïnal de la ciutat que durant aquests deu anys no ha perdut l'oportunitat d'assenyalar les vergonyes d'aquesta legislació municipal. Com denuncia SOS Racisme, l'ordenança es va centrar en desenvolupar la part repressiva. "Sota la justificació de la *seguretat ciutadana* i la convivència s'han volgut limitar, criminalitzar o fer desaparèixer del carrer diferents realitats", expliquen.

Per contra, senyalen que si alguna cosa positiva tenia el text era la que feia referència a la capacitat sancionadora de l'administració davant situacions o actituds de discriminació racista, entre altres, als espais públics. El problema, expliquen, és que aquesta part no s'ha arribat a desenvolupar mai. Recio, de la Favb, també aposta per, com a mínim, realitzar una revisió del text i fa esment de la necessitat d'una regulació de civisme que sigui completa i no arbitrària. "L'ordenança actual és totalment esbiaixada, es regulen situacions que són fruit del context social, però no es regula, per exemple, que la gent que té animals reculli les deposicions, un tema bàsic de convivència", apunta. "L'arbitrarietat amb la que el text permet actuar els agents de seguretat ha provocat situacions tan absurdes com que es multi un veí per exhibir una pancarta que demanava la reforma de la llei de l'avortament o un jove del barri per penjar petits cartells informant de la publicació d'un llibre".

Aclaparadora pressió ciutadana

De les més de 50 intervencions d'entitats a l'Audiència Pública celebrada el 12 de desembre de 2005 sobre l'ordenança de civisme, només 9 es van manifestar a favor. Entre les que estaven en contra i van fer públiques esmenes jurídiques es trobaven la Comissió en Defensa del Drets Humans del Col·legi d'Advocats, l'Institut de Drets Humans de Catalunya o l'Observatori de Drets Humans.

ASSOCIACIÓ PER A LA PROMOCIÓ DEL TRANSPORT PÚBLIC (PTP)

El projecte de la connexió del tramvia és un dels més ambiciosos i arriscats del govern municipal en minoria

La guerra del tramvia

L'oposició supedita la mobilitat de la ciutat als interessos partidistes i converteix el debat sobre la connexió del tramvia per l'avinguda Diagonal en una arma llancívola per erosionar una feble Ada Colau

CRISTINA PALOMAR

Una inversió de 175 milions d'euros en trenta anys, més de 72.000 viatges diaris, una reducció del trànsit de 12.500 vehicles i un notable estalvi energètic i de temps per a l'usuari. Aquestes són algunes de les conclusions de l'estudi que l'Ajuntament de Barcelona ha encarregat a una cinquantena de professionals i que avala la iniciativa d'Ada Colau de connectar en superfície els tramvies per l'avinguda Diagonal entre Francesc Macià i les Glòries com a l'opció més recomanable pel seu impacte econòmic, social i mediambiental. El projecte, un dels més ambiciosos i arriscats del govern en minoria de Barcelona en Comú, segueix provocant rebuig i recels en l'oposició. Tanmateix, les crítiques a Colau per la suposada precipitació amb què encara una connexió pendent des del 1987 només s'entenen en un context d'erosió política permanent.

> Els partidaris del tramvia acusen els grups polítics d'actuar de forma partidista i "enfrontar veïns"

Junt amb l'enllaç del tramvia en superfície també s'han plantejat altres opcions que el consistori descartava d'entrada, però que finalment ha inclòs en l'estudi en un intent de desmuntar l'acusació de falta de diàleg que li atribueix l'oposició i les entitats comercials de la Diagonal. En aquest sentit, s'ha avaluat també el pas pel carrer Provença, el soterrament de les línies i la connexió amb autobusos elèctrics. D'aquestes tres propostes, la més cara és la del soterrament que, amb una inversió de 475 milions d'euros, també és la que suposaria un estalvi més gran per trajecte i de reducció de trànsit. La menys rendible a nivell de descongestió del trànsit i de contaminació és la que precisament defensa CiU. D'acord amb l'estudi, l'ús de busos elèctrics per connectar el TramBaix i el TramBesòs només suposaria un gran estalvi en inversió.

El manifest de l'oposició

La politització d'aquesta obra de ciutat es va posar en evidència el passat 15 de març amb la presentació d'un manifest recolzat per tots els grups de l'oposició a excepció de la CUP en què es reclamava a l'alcaldessa de Barcelona que prioritzés l'arribada del metro de la L10 als barris de la Marina i la Zona Franca. El front comú escenificat per CiU, PP, C's, ERC i PSC -i atiat per alguns mitjans de comunicació com *La Vanguardia*- tenia sobretot l'objectiu de recordar a Colau que governar amb onze regidors l'obliga a pactar constantment amb l'oposició. Potser per aquesta raó, a la foto oficial no apareixia el socialista Jaume Collboni, amb qui Colau finalment va firmar un pacte de govern.

L'hostilitat dels grups de l'oposició ha generat crítiques entre les entitats veïnals. Tant la Favb com les Plataformes Diagonal per a Tothom i Qualitat de l'Aire, i l'Associació de Promoció del Transport Públic els han acusat reiteradament de "boicotejar el projecte" i d'actuar de forma partidista "enfrontant veïns". Probablement, és en aquest clima de confrontació on s'emmarca el sorprenent fitxatge del convergent Pere Macias per dirigir la connexió dels dos tramvies. La funció de l'exconseller de Política Territorial i Obres Públiques i exdiputat de CiU al Congrés serà la de coordinar la interlocució entre el consistori barceloní, Transports Metropolitans de Barcelona (TMB), l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM) i la Generalitat. El seu fitxatge també s'interpreta com un intent de Colau de desactivar el bel·ligerant Xavier Trias com a interlocutor amb el govern de Carles Puigdemont, més partidari de la connexió per la Diagonal que el grup municipal convergent.

> El sorprenent fitxatge del convergent Pere Macias només es pot entendre des de la confrontació política

Transport públic de gestió privada

No menys important que el debat sobre la unió dels tramvies per la Diagonal pels beneficis que suposarà per a la mobilitat i la reducció del trànsit és la seva futura gestió. A diferència d'altres mitjans de transport metropolitans majoritàriament de gestió pública, la concessió del TramBesòs i el TramBaix a TRAM SA es basa en un contracte programa amb incentius firmat amb un conglomerat d'empreses del sector i de fons d'inversions de capital risc tant nacionals com estrangers.

El 77% de l'estructura empresarial de TRAM és privada i se la reparteixen entre Globalvia, Moventia, Alstom, Detre, FCC, Transdev i COMSA EMTE. Les empreses públiques Transports Metropolitans de Barcelona (TMB) i Ferrocarrils de la Generalitat (FGC) es queden el 23% del pastís restant. La més gran de totes, Globalvia, participada al 50% per Bankia i FCC, i venuda a un fons d'inversió de Malàisia, és un grup de gestió de concessions d'infraestructures que suma autopistes, línies de metro, aeroports i ports repartits per tot el món.

D'entre la resta d'empreses que gestionen el tramvia barceloní, cal destacar Moventia i COMSA EMTE per les relacions directes que tenen amb Convergència. El propietari de Moventia és Miquel Martí Escursell, membre del consell d'administració de la companyia aèria Spainair fins que va fer fallida i patró d'honor de la fundació privada d'empresaris FemCat. Com a patró d'honor de l'entitat també hi figura Carles Sumarroca, embolicat en nombrosos casos de presumpta corrupció i vicepresident de COMSA EMTE, un dels gegants de l'obra pública que presideix el reusenc Jordi Miarnau. Curiosament, des de la seva creació fins a l'abril passat, TRAM

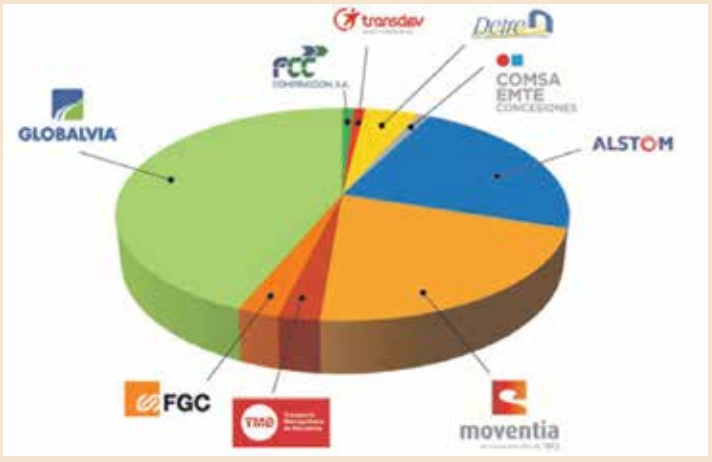

SA sempre ha estat presidida per exconsellers de Jordi Pujol. El primer president fins a l'any 2010 va ser Albert Vilalta, exconseller de Medi Ambient. El va rellevar l'exconseller de Política Territorial, Obres Públiques i Economia i Finances, Josep Maria Cullell, fins que va ser cessat de forma fulminant i substituït per Francisco Javier Vizcaíno Muñoz, el director general del TramBesòs. El fet que la connexió del tramvia acabi modificant les condicions actuals del contracte, obrint la porta fins i tot a la municipalització de l'empresa a través de la compra de paquets d'accions com pretén Colau, explicaria aquest relleu.

El noroeste de Sant Martí planta cara al olvido

Doce asociaciones de vecinos pertenecientes al noreste del distrito de Sant Martí constituyen una Plataforma para hacer frente a lo que califican de "abandono" de esta zona. Y acusan al Ayuntamiento de "falta de diálogo"

IGNASI R. RENOM

Los barrios temen que el grueso de inversiones pase de largo

LUIS CALDEIRO

No son ni una, ni dos, ni tres. Nada menos que doce entidades vecinales acaban de constituir la Plataforma Noreste-Sant Martí, en defensa de los intereses de esta parte del distrito. Un territorio que une, a una renta familiar disponible por habitante inferior a la media de la ciudad, una falta endémica de equipamientos y diversos problemas urbanísticos que tienden a aislarlo de otras zonas de Barcelona, como el vecino Sant Andreu. A

> Los barrios, con una renta inferior a la media, sufren una falta endémica de equipamientos

lo que hay que añadir el olvido por parte de las administraciones, algo que desgraciadamente no es nuevo, sino que viene de lejos. "Que de las dieciocho asociaciones vecinales que existen en el distrito, se hayan unido doce, algo debe de significar", razona Salvador Mañosas, presidente de la asociación de vecinos de la Palmera Centro. "Algún descontento tiene que haber, y fuerte. Y todavía hay alguna otra asociación que se quiere adherir. O sea, que si llegamos a ser quince o dieciséis entidades, y solamente dos -las de siempre: Poblenou y Clot- quedan fuera, es que algo está pasando". La mención de estos dos últimos barrios no es casual: a las carencias ya citadas -falta de equipamientos, aislamiento respecto a otras zonas de la ciudad y olvido institucional- se añade el agravio comparativo con estas áreas que, en su opinión, siempre han sido las *niñas bonitas* del Ayuntamiento, objeto de más atención y recursos por parte de éste. "La *centralidad* del distrito está en barrios como Poblenou, Glòries o Clot" -explica Antoni Santos, presidente de la asociación de vecinos de Sant Martí de Provençals-, "allí existen las entidades con más peso histórico y, por tanto, con más capacidad de organización". "Si el Ayuntamiento cumple todo lo que les ha prometido a estos barrios" -denuncia- "ya no quedará dinero para invertir en el resto. Por ejemplo, el Plan de Glòries que se ha aprobado absorbe las inversiones destinadas al distrito durante no sé cuántos años. Es por esta razón que estamos intentando coordinarnos: para que nuestra voz se oiga". Frente a este doble rasero, reclama "como mínimo, que las inversiones per cápita sean las mismas; y como mínimo, que los temas de ciudad que nos afectan tengan la misma importancia y consideración que los de otras zonas del distrito".

Mañosas corrobora estas palabras y va más allá: "Poblenou cuenta con entidades de gran solera, ha sabido organizarse y *llorar* cuando había que *llorar*. Además, siempre ha sido el foco de Sant Martí: de Poblenou y Clot hacia acá los barrios son obreros, periféricos, auténticas ciudades-dormitorio donde la gente sólo dormía porque trabajaba en otro lugar". ¿Es este carácter obrero, periférico, de clase social más baja, uno de los motivos del olvido de esta zona? "Yo diría que sí" -remata- "no tenemos el *empaque* de Poblenou, de Gràcia o de Sarrià".

Falta de diálogo

En su momento, el movimiento vecinal consiguió hitos como la llegada del metro, la semicobertura de la Gran Vía, la recuperación de zonas chabolistas como el actual parque de Sant Martí o la zona del Fórum o la humanización de los dos grandes ejes (Rambla Prim y Rambla Guipúzcoa), entre otros. Sin embargo, tal como reza el manifiesto fundacional de la Plataforma, "aquellas luchas no han tenido continuidad" y "sin un motivo que lo explique", las entidades vecinales "han ido reduciendo su actividad a sus territorios específicos".

Antoni Santos lo explica así: "Los grandes temas de ciudad de aquella época se fueron resolviendo, pero a partir de ahí, las problemáticas en el interior de los barrios tuvieron muy poco eco. Un ejemplo: se hizo una gran esfuerzo con el parque de Sant Martí, pero la Verneda se quedó igual". Desde hace una década, el Noreste de Sant Matí vive esta mengua de la lucha vecinal, esta lenta decadencia y olvido. "Perdimos empuje" -admite- , "nos conformamos con la gestión de un casal, de una fiesta mayor y de cuatro temas menores, cuando la realidad es que la vida continuaba: cuando ves intervenciones tan potentes como la de Glòries, te das cuenta de que te estás quedando al margen del núcleo de decisiones".

> Les entidades denuncian un doble rasero en las inversiones y falta de diálogo con el distrito

Un memorial de agravios

LUIS CALDEIRO

La lista de carencias de la zona Noreste de Sant Martí es formidable y daría para otro artículo. Ahí van sólo unas cuantas: el puente de la calle Santander, que en palabras de Antoni Santos, "hace cincuenta años que es un vergüenza nacional y nadie se acuerda de él". O el olvido de temas como el cubrimiento de la Gran Vía por la Rambla Prim, necesario para que el principal eje cívico de la zona tenga continuidad; o la rehabilitación de la Pau, dejada a medias; o el abandono en que se halla el Parque de Sant Martí. O la prolongación del Paseo Marítimo hasta la zona del Fórum, para que los vecinos puedan pasear y no siga siendo -como denuncia Ignacio Alcántara, tesorero de la asociación de vecinos de Diagonal- Mar-un inmenso aparcamiento al aire libre donde estacionan mil coches al día... gratuitamente, por supuesto. O los problemas de conexión con el vecino barrio de Sant Andreu. O la sospecha de que todo lo que no se quiere en otras partes de la ciudad (incineradora, depuradora, una playa acotada para perros) se instala finalmente en el Noreste de Sant Martí. Como puede verse, un auténtico memorial de agravios.

Ante esta situación y ante la evidencia de que otras zonas (Glòries, Eix Prim, Can Ricart, Rambla del Poblenou, Alchemika, etc.) se han organizado, cosechando así notables éxitos, los habitantes del Noreste de Sant Martí han decidido constituir su propia Plataforma. Por el momento, sin embargo, han topado con un muro: la falta de diálogo por parte del Ayuntamiento. Hoy por hoy, la sensación entre el movimiento vecinal es de enorme frustración. "Hace una año que esperamos que nos reciban", exclama Hilario Cabezas, presidente de la asociación de vecinos Paraguay-Perú. "No hay manera de reunirse con Josep Maria Montaner, el regidor del distrito", subraya Salvador Mañosas. "Lo curioso es que él mismo dijo que como no puede estar en todos los sitios a la vez (al ser también regidor de Vivienda de la ciudad, sólo está en el distrito los lunes y jueves), nos dirigiéramos a los consejeros técnicos, que era como hablar con él mismo". "Sin embargo" - denuncia- "cuando las entidades se dirigen a los consejeros, éstos replican que han de acudir al regidor". Y con aire de decepción, menciona a Marc Andreu, co-director de *Carrer* de 2004 a 2015, año en que fue nombrado consejero técnico por la nueva alcaldesa, Ada Colau: "Su actitud es la de echar balones fuera o simplemente no contestar". Y remata: "Puedo entender su actitud, pero no la comparto: Todavía me acuerdo de cuando decía que el movimiento vecinal debe molestar al poder. Pero, claro, no es lo mismo estar en el movimiento vecinal en contra del poder, que estar en el poder". "Hemos llegado a la conclusión en la Plataforma" -concluye- "de que este gobierno municipal acabará haciendo bueno al anterior regidor del distrito, Eduard Freixedas (CiU). Porque éste al menos nos pedía opinión, aunque luego el Ayuntamiento hiciera lo que quisiera. Y prometía, pero hacía algo. Los de ahora, en cambio, dan las cosas por hechas; y aunque nos han prometido, no hemos visto nada".

La resposta del districte

REDACCIÓ CARRER

A punt de tancar *Carrer*, ens arriba un extens text que el conseller tècnic del districte de Sant Martí ha remès a l'autor de l'article responent la petició de contrastar la informació. Reproduïm una petita part:

"El regidor Montaner no està al Districte només els dilluns i dijous. Despatxa dos dies fixes però també hi passa d'altres, caps de setmana inclosos. La seva agenda és pública, està penjada a la web de transparència de l'Ajuntament (...). Al govern del Districte es treballa en equip i tant el conseller tècnic com la resta de consellers, amb el regidor i sense ell, s'han trobat en el primer any de mandat amb totes les associacions de veïns del Districte en múltiples ocasions. Això inclou diverses reunions amb la Plataforma Nord Est, algunes amb el regidor al capdavant i d'altres amb el conseller tècnic, el gerent i altres membres de l'equip de govern. En totes elles s'han abordat tant temes generals com assumptes més concrets (...). El govern del districte, i així ho ha expressat públicament, des del primer moment va celebrar la constitució de la Plataforma Nord Est com a expressió de força i millor interlocució veïnal (...)".

ARXIU

Els ex-*legionarios* van marxar contra Ada Colau el dissabte 28 de maig com a protesta per voler retirar la cessió dels terrenys de Sant Andreu

Els ex-'legionarios' depenen de Cornet

Veïns i Ajuntament pressionen el Consorci de la Zona Franca perquè anul·li la cessió gratuïta de 5.000 m2 que va fer a l'entitat paramilitar

DAVID GARCÍA MATEU

"Legionarios a luchar, legionarios a morir". La filosofia militarista continua viva a les casernes de Sant Andreu. El local de la Hermandad de Antiguos Caballeros Legionarios de Barcelona és un museu viu de la *folklore armada*. Les parets del complex militar traspuen simbolisme nacionalista espanyol i bèl·lic. Fins i tot alguns dels seus socis es passegen per l'interior vestits de soldat. Però la gota que ha fet vessar el got de la crispació veïnal no ha vingut per les activitats paramilitars que organitza l'entitat, sinó pel suport indirecte que li ha conferit el Consorci de la Zona Franca (CZF).

L'octubre del 2013, el CZF va formalitzar la cessió gratuïta i provisional d'un solar de 5.000 m2 als ex-*legionarios*, perquè poguessin assajar les seves desfilades militars a menys de 100 metres del pati de l'escola de primària Eulàlia Bota, i a uns escassos metres més enllà de l'Institut Doctor Puigvert. Però a banda de la major o menor transcendència que poden tenir els actes adjacents als centres educatius, cal fer una retrospectiva per entendre quina finalitat originària haurien d'haver adquirit aquests terrenys.

Deu anys de retards

Després de l'enderroc de tot el complex de les antigues casernes militars de Sant Andreu, l'any 2004 el Consorci de la Zona Franca (ens públic-privat) va comprar al Ministeri de Defensa 113.000 m2 per 83 milions d'euros. La idea era construir tot un complex d'equipaments i habitatges que ja acumulen 10 anys de retards. De fet, de la dotzena d'equipaments públics projectats, només se n'han construït tres. Un dels que encara espera el seu bastiment és la residència d'estudiants, que justament s'hauria d'emplaçar a la parcel·la que ocupen els ex-*legionarios*. La vocal d'urbanisme de l'Associació de Veïns i Veïnes de Sant Andreu de Palomar, Montse Tarré, troba una "oportunitat" poder desenvolupar la residència per "centrifugar el turisme envers els barris perimetrals de Barcelona", però dubta sobre la voluntat d'impulsar la instal·lació, "començant pel Partit Popular, que estaria compost pels prohoms del neoliberalisme del turisme, però que en comptes de portar cap aquí cap operador, el que fan és dificultar que es pugui desenvolupar, permetent que encara hi siguin els legionarios als terrenys".

> A la parcel·la que ocupen els ex-militars a les antigues casernes s'hauria d'ubicar una residència d'estudiants

A remolc del calendari

En línies paral·leles, la regidora del Districte de Sant Andreu, Laia Ortiz, ja va enviar una carta al CZF el mes de març demanant "anul·lar la cessió temporal". Una cessió que es va produir sense passar abans per la Comissió de Seguiment de les casernes, on s'apleguen les administracions i les entitats veïnals. Si bé Ortiz creu que el tema es pot resoldre en el proper plenari del Consorci, Tarré qüestiona la capacitat del Govern per no haver convocat extraordinàriament el Consell de la Zona Franca i solucionar el problema, en comptes d'anar a remolc del calendari institucional.

La màxima autoritat del Consorci i qui té la clau per posar punt final a l'assumpte, és el president del seu Comitè Executiu, Jordi Cornet, designat a dit pel Partit Popular. Tot i el possible ball de cadires que puguin suposar les eleccions generals del 26-J, Ortiz valora que el Consorci "continuarà funcionant" i que "tampoc estem parlant d'una gran decisió, ja que es tracta d'una cessió en precari". "Excuses podrien trobar-les, però entenem que va ser una decisió política i que així també es pot desfer", subratlla la regidora andreuenca.

> Jordi Cornet, president executiu del Consorci designat a dit pel PP, té la clau per resoldre un conflicte enquistat

Si bé els terrenys cedits als ex-*legionarios* han de tenir un destí d'ús públic, s'ha de tenir en compte que l'entitat també disposa d'un local, però en aquest cas privat. Aquest factor suma una expropiació valorada en 30.000 euros. Per la seva banda, el president de la Hermandad, Jesús Cañadas, desestima rotundament l'oferta sondejada pel CZF, ja que la xifra estipulada "a dia d'avui no ens permetria anar a cap altre local similar al nostre". Ara bé, en referència a la construcció de l'equipament que ha d'ocupar en un futur el solar, Cañadas també apunta que, "si mañana vienen las máquinas pues de puta madre, aunque vengan para darnos por culo a nosotros; porque si no lo han construido antes, ha sido porque no les ha dado la gana [sic]".

Nostàlgia paramilitar

El president de la Hermandad de Antiguos Caballeros Legionarios de Barcelona, Jesús Cañadas, és un habitual de dinars i celebracions de la Hermandad de Combatientes de la División Azul. De fet, no amaga que a la seva Hermandad hi ha antics i orgullosos divisionaris, "són el més gran que tenim", assegura. Sobre la representació de l'entitat als actes d'ultradreta, Cañadas la justifica amb el següent missatge: "la Legión ha d'estar en els actes dels caiguts de l'exèrcit nacional i en els del republicà per igual". Destaca, però, que al mateix local dels legionarios s'hi pot trobar una "inamovible" fotografia de Francisco Franco, que, segons el seu president, "no es pot treure en la vida". Segons defensa, "es tracta del Franco cofundador de la Legión, no del dictador; i a més, la gent no pot oblidar la seva història".

Fa més de dos anys, part dels veïns de Sant Andreu ja es van mobilitzar i manifestar contra la cessió dels terrenys de les casernes, sota el lema "Fora feixistes de Sant Andreu". De fet, el mateix dia de la manifestació (un 23-F), el poble es va llevar ple de pintades feixistes signades per Democracia Nacional Joven (DNJ), i fins i tot amb amenaces de mort a la persiana de la seu d'ERC. Cañadas, per la seva banda, desmarca la Hermandad de qualsevol vinculació amb els autors, ja que, segons apunta, "això el que fa és perjudicar la nostra imatge".

En 5 paraules

Creuer contaminant
L'Assemblea de Barris per un Turisme Sostenible (ABTS), Ecologistes en Acció, la Plataforma per la Qualitat de l'Aire i el col·lectiu 350BCN van convocar una concentració el passat diumenge 5 de juny per "acomiadar" el creuer Harmony of the Seas, el creuer més gran del món, que estava amarrat al Port de Barcelona. Una autèntica ciutat flotant alimentada amb un carburant dièsel 100 vegades més contaminant que el que fan servir els automòbils. A l'acte hi van assistir 200 activistes, que van denunciar els efectes desastrosos que representa aquesta "visita" per al mar i l'atmosfera. A les pancartes es llegia "Bye, bye creuers, no torneu mai més", "Que marxin, volem respirar".

Trenta anys del 010
Aquest servei públic d'informació ciutadana va néixer el 1986. Era gratuït, però un dia algú va descobrir que podia ser una gran font d'ingressos i li va posar preu. En el seu moment, des de "Carrer" ja vam reivindicar que aquest servei havia de continuar sent gratuït i vam denunciar-ne la privatització. Es tracta d'un servei important que ha d'estar a l'abast de tothom i no només de qui el pugui pagar. La trucada val 0,3 euros més 0,9 euros el minut. L'any 2015 el servei va rebre 600.000 trucades. Ara l'Ajuntament anuncia que l'any 2017 tornarà a ser gratuït. Una bona notícia. Ara falta saber si les condicions laborals dels treballadors que realitzen el servei són adients.

Cas Benítez
Diverses entitats, entre les quals la plataforma "Justícia per a Juan Andrés" han realitzat diferents actes de protesta per l'acord que ha evitat la presó dels Mossos d'Esquadra condemnats per la mort de Benítez. Consideren que l'acord entre defensa i acusació "és injust i poc ètic". La primera concentració es va realitzar el passat 9 de maig i l'última el 5 de juny al carrer Aurora, on Benítez va ser violentament reduït pels Mossos abans de morir poques hores després. L'acte el va presideri la pancarta "Prou brutalitat, prou impunitat". El ple del districte de Ciutat Vella del passat 12 de maig va aprovar la proposta presentada per la CUP demanant a la Generalitat que reobri l'expedient.

Busos de barri
L'any 2012 l'Ajuntament va suspendre el servei de 20 línies d'autobusos de barri els diumenges i festius. Els veïns i veïnes, les seves associacions, van posar el crit al cel: es perjudicava especialment les persones amb mobilitat reduïda. Es va sentir algun regidor de CiU argumentar públicament que "l'autobús és per anar a treballar". Després de molt insistir, l'Ajuntament actual rectifica i inverteix 1,3 milions d'euros en la recuperació d'un servei que millora, i molt, la vida als barris.

Opinió

HORACIO CAPEL
14 ¿Orejas para el Liceo?

PERE ORTEGA
15 Indra, una indústria militar a Barcelona

La veu del CARRER

Un any de llums i ombres

Fa 365 dies que la plaça Sant Jaume es va omplir a vessar per celebrar la constitució d'un nou Ajuntament. Un canvi que es va traduir en un nou equip de govern de Barcelona en Comú sustentat per només 11 regidors, que amb el recent pacte de govern amb el PSC s'han convertit en 15, lluny de la majoria de 21. Una minoria que obliga a sumar, encara que això pugui comportar no complir el programa o tenir companys de viatge amb els quals es discrepa. L'objectiu, coincidir en alguns objectius per tirar endavant un pla d'actuació positiu per a la ciutat i per al seu veïnat més vulnerable.

Aquest any ha tingut llums i ombres. Quant a la mobilitat, valorem com a positiu el compromís perquè el Metro arribi a la Zona Franca i que s'impulsi la unió dels tramvies per la Diagonal. Queda pendent el replantejament de la privatització de la T-Mobilitat, revisant a fons el conveni firmat amb Caixa Banc, Indra i d'altres empreses, informar-ne la ciutadania del contingut i revisar-lo si és necessari. L'Ajuntament de Barcelona forma part de l'Autoritat del Transport Metropolità i ha de jugar el seu paper.

Davant la política d'habitatge del govern anterior (que per exemple es va vendre centenars de pisos socials a un fons d'inversió a través de Regesa), el nou pla d'habitatge social que ha anunciat l'actual Ajuntament pot ser un bon punt de partida. És insuficient, però, el número d'habitatges que els bancs han cedit

DANI CODINA

al consistori i és massa tèbia la imposició de multes als pisos buits. Mentre a la nostra ciutat es continuï desnonant, és escandalós que encara no sapiguem la xifra exacta d'habitatges buits, públics i privats. Cal un cens de manera immediata.

En grans temes urbanístics com l'estació de la Sagrera, la cobertura de la Ronda de Dalt, les casernes de Sant Andreu, la remodelació de Glòries, la presó Model o la tercera fase del cobriment de les vies a Sants, s'ha de potenciar amb més intensitat el diàleg amb les entitats veïnals, partir dels acords existents i, abans de prendre decisions, aportar arguments, xifres i debat. Respecte a l'espai públic, la pressió per al seu ús privatiu continua. Les terrasses es mengen l'espai de carrers i places i els horaris vigents són incompatibles amb els descans dels veïns, una problemàtica agreujada per la falta d'inspeccions. La resposta de l'Ajuntament és tèbia. Cal obrir un procés per desplegar una nova normativa que reculli el parer del veïnat i contempli la cohesió i la convivència com a primer objectiu d'utilització de l'espai públic.

Quant als serveis socials, es comencen a fer evidents algunes polítiques aplicades, com el reforç de les beques menjador o la cobertura per a situacions de pobresa energètica, però és intolerable la no implicació material de Gas Natural, Endesa i Agbar. Si les companyies no responen, s'ha de passar de l'amenaça als fets.

Ens preocupa que es continuï cedint la gestió d'equipaments municipals a empreses que no es distingeixen precisament per tenir pràctiques respectuoses amb els drets laborals i els serveis de les quals no estan a l'alçada que mereixen els destinataris. Com també preocupa l'externalització de serveis municipals a empreses que no compleixen els contractes. Qüestió a part és l'assignatura pendent de la municipalització de l'aigua a Barcelona, tal i com demanen les entitats que s'apleguen a la Plataforma Aigua és Vida. S'ha de fer l'impossible per aconseguir recuperar la gestió d'aquest servei bàsic per a la vida.

El procés participatiu del PAM no ha acabat de funcionar. S'ha promogut la participació individual per sobre de la col·lectiva, debatuda i argumentada. El treball de molts anys realitzat als barris ha quedat diluït en reunions moltes vegades mal organitzades i inassumibles per a moltes entitats. S'han de revisar de manera profunda els reglaments de participació perquè el Consells de Districte siguin veritables òrgans de descentralització. L'elecció directa dels consellers és possible i necessària. És negativa la insuficient presència dels regidors als seus districtes. Com a mal menor, s'ha de garantir que els consellers tècnics tinguin tota la informació i més capacitat de decisió.

La llista podria ser més extensa. El moviment veïnal, en el seu paper de sempre, recolzarà o empenyerà amb l'objectiu de millorar la vida als barris, governi qui governi.

LA VEU DEL **CARRER**

Edita: Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona
Obradors, 6-10 baixos
08002 Barcelona
Telèfon: 93 412 76 00
Fax: 93 412 58 88
e-mail: carrer@favb.cat
Web: www.favb.cat

Consell de direcció:
Andrés Naya, Ana Menéndez

Cap de redacció i maquetació: Elia Herranz

Revisió del català: Roser Argemí

Consell de redacció: Gemma Aguilera, Laura Aznar, Anaïs Barnolas, Néstor Bogajo, Luis Caldeiro, Anna Carlota, Dani Codina, Ignasi Franch, Marc Font, David Garcia, Eloi Latorre, Cristina Palomar, Meritxell M. Pauné, Jordi Martí, Joan Morejón, Ignasi R. Renom, Alícia Tudela, Marc Villoro

Consell assessor: Manel Andreu, Roser Argemí, Alfons Barceló, José Miguel Benítez, Jesús Berruezo, Horacio Capel, Maria Favà, Josep Ramón Gómez, M. Eugenia Ibáñez, Alfons López, Eugeni Madueño, Pep Martí, Pep Miró, José Molina, Eduard Moreno, Ferran Navarro, Rosa Mª Palencia, Albert Recio, Ferran Sagarra, Josep Lluís Rueda, Mercè Tatjer, Ole Thorson, Àngel Valverde, Pau Vinyes

Portada: Miguel Fuster

Maqueta original: Joan Carles Magrans

Administració: Xènia Orfila

Fotomecànica i impressió: Imprintsa
Telèfon: 93 878 84 03

Distribució: Trèvol Missatgers
Telèfon: 93 498 80 70

La FAVB no està necessàriament d'acord amb les opinions que s'expressen als articles signats per particulars o col·lectius. Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-No Comercial-Sense Obres Derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades. La llicència completa es pot consultar a *http://cretivecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/ legalcode.ca*

Imprès en paper de 48,8 grams
Dipòsit legal B - 21300 - 1995
Aquest número té un tiratge de 8.000 exemplars i la seva distribució és gratuïta

L'edició d'aquesta publicació ha estat possible gràcies a la col·laboració del Departament de Benestar Social i Família de la Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona i diverses entitats

El ninot de El Roto

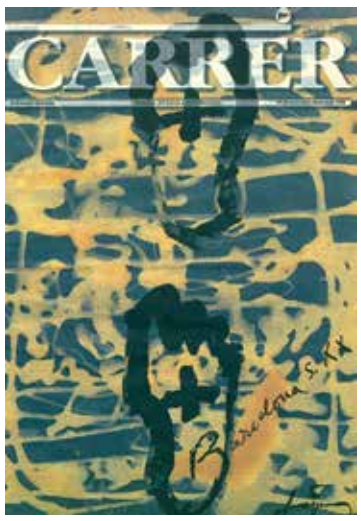

25 anys als barris!

La revista *La veu del carrer*, popularment coneguda simplement com a *Carrer*, arriba als 25 anys. El primer número, que dedicava la portada a l'aluminosi amb el títol "Solucions lentes i insuficients", va sortir el mes d'octubre de 1991.

La continuïtat de la revista ha estat possible perquè la Favb va creure en el seu moment en el projecte i perquè ha mantingut el suport durant tots aquests anys. També pel treball, desinteressat i crític, de centenars de dones i homes que s'han cregut que tenia sentit l'existència d'una publicació sobre la ciutat amb la mirada posada en els barris i la seva gent.

Celebrarem aquest aniversari a les acaballes de 2016. Volem retrobar-nos amb el màxim possible de persones que heu tingut alguna cosa a veure amb la publicació i brindar per l'obra realitzada. Farem tot el possible per editar un llibre que gira a l'entorn de la idea "25 anys de Barcelona al *Carrer*" i una exposició gràfica que aixequi acta de la nostra existència. Us mantindrem informats. Si amb cada número que surt ens sentim feliços, el fet de complir 25 anys ens dóna forces per continuar.

LA CAMBRA FOSCA

Visca la impunitat!

Ho han aconseguit. Els Mossos d'Esquadra acusats d'haver disparat els projectils que van buidar un ull a Ester Quintana han sigut declarats innocents. No oblidem que el convergent Felip Puig era el conseller d'Interior responsable dels Mossos quan van passar el fets. Va negar que hagués antidisturbis a la zona i va negar que haguessin disparat. Va acusar Ester de ser una perillosa antisistema i va dir moltes mentides. Cinc comunicats oficials van intentar ocultar la veritat. Ara al judici s'ha reconegut que es van disparar bales de goma a la zona on estava Quintana, que els autors van ser els Mossos i que "no van respectar els protocols". Però Ester, la seva advocada, les desenes de ciutadans que van col·laborar amb la justícia per esclarir els fets, les entitats que van denunciar-los, han perdut el judici. El jutge ha absolt els agents per no poder demostrar que fossin els autors materials. Els agents portaven uniformes, tenien nom i havien de portar una placa d'identificació. Per què no els identifiquen els seus caps? Per què no col·laboren amb la justícia els responsables dels Mossos? Són incapaços de controlar als qui estan a les seves ordres? Afavoreixen la impunitat?

Ester patirà tota la vida les seqüeles d'aquesta greu ferida. La Generalitat va pensar que a canvi d'uns euros d'indemnització, l'agressió quedava saldada. Vergonya aliena!

Trias, agent immobiliari

L'any 2014 estaven a punt de celebrar-se les eleccions municipals. Trias acabava de sortir malparat de "l'afer" Can Vies. Barcelona havia sigut portada als diaris de mig món. A l'altra banda de Barcelona, a la Travessera de Gràcia, una antiga oficina de La Caixa rebatejada com a "Banc Expropiat" portava un temps ocupada per un col·lectiu que hi feia diferents activitats obertes al barri. Estaven a punt d'iniciar-se els tràmits per al desallotjament. El govern de CIU va triar al camí més fàcil i va firmar un contracte amb la propietat pagant 5.500 euros al mes de lloguer, tot d'esquenes als ocupants. Mentre el col·lectiu ocupa denunciava l'especulació al barri, l'Ajuntament pagava el lloguer de les arques públiques.

Quan va arribar el nou govern es va negar a renovar el contracte, la propietat va iniciar el tràmits per desallotjar, els col·lectius es van negar a marxar i es va muntar "la Marimorena". Trias, a l'oposició, no va perdre l'ocasió de criticar la seva successora per la "incapacitat per negociar", acusant-la de ser la responsable dels incidents a Gràcia. Per a ell va ser més fàcil: com a metge que és, va fer servir un "tractament preventiu" comprant la pau social amb els diners de tothom.

A Gràcia hi ha de tot!

A la foto, de Dani Codina, una esquadrilla de guies culturals estudien el mapa de Gràcia. Conèixer a fons els carrers, places i monuments és un element imprescindible per organitzar excursions ben documentades pel barri. La cultura no fa mal!

Ada, a la Fórmula 1 encara?

El govern d'Ada Colau continua donant nom i subvenció municipal milionària al Circuït de Barcelona-Catalunya pressionada per l'oposició, que demana que es renovi el conveni amb la Fórmula 1 per als anys 2017 i 2018. Tot i que el regidor d'Ocupació, Empresa i Turisme Agustí Colom va manifestar que estava estudiant el tema, ara per ara l'Ajuntament continua salvant els papers de la Generalitat a través d'un conveni compromès per aquesta que no va poder assumir per dificultats financeres. ¿La Fórmula 1 ha de ser una prioritat?

EN POSITIU

De Prospeciment a Prospebeach

9 BARRIS IMATGE

Quan Irma Rognoni va aterrar a Nou Barris com a regidora de CIU va anunciar que la platja que s'instal·lava cada mes de juliol a la plaça Ángel Pestaña de Prosperitat des de principis dels any 90 es quedava sense sorra, cosa que impedia un munt d'activitats i projectes educatius organitzats pel veïnat i dirigits a la mainada del barri i l'entorn. "Que vagin a la Barceloneta!", va dir riallera en una reunió. El barri li va respondre amb l'exhibició d'un centenar de culs (la primera culada reivindicativa veïnal de la història de Barcelona, que sapiguem). Rognoni va marxar però el barri no va oblidar i el nou govern municipal ha recollit la reivindicació i, responent a la feinada que aporten els organitzadors, ha anunciat la restitució de la sorra a la plaça. Nou Barris està d'enhorabona. Els dies d'estiu seran menys "durs".

HORACIO CAPEL
CATEDRÁTICO DE GEOGRAFIA URBANA

Orejas para el Liceo

No se puede admitir cualquier intervención en el espacio urbano. Por esa razón desde las últimas décadas del siglo XVIII existen, en Barcelona y otras ciudades, ordenanzas de edificación, que exigen a cualquier edificio que se construya que cumpla unas exigencias de calidad y decoro.

Sin embargo, desde hace algún tiempo estas exigencias de decoro y calidad parece que se están olvidando. Hay personas que se creen con derecho a proponer la construcción de cualquier proyecto que se les ocurra. Sin hablar ahora de los arquitectos, destacan en este sentido los llamados *artistas*. No es extraño que éstos tengan muchas ideas y que las quieran realizar. Pero es sorprendente que consigan complicidades de arquitectos, políticos, empresarios y ciudadanos que apoyan sus ocurrencias.

Es lo que parece suceder con la propuesta de añadir unas orejas a las fachadas del edificio del Liceo de Barcelona. El autor de la propuesta ha construido ya ojos en la fachada de un edificio de la Vía Layetana esquina con calle Condal; y parece que asimismo narices rotas, o protuberancias, en otro de la Ciudad del Teatro. Ahora pretende añadir orejas al Liceo, un edificio público de uso cultural. Se trata de 169 piezas de cerámica esmaltada, añadidas a la fachada, y que el autor califica gratuitamente de "muy esbeltas", en color "sangre de buey", y otras más pequeñas. La impresión que tiene el espectador, a partir del proyecto que se ha difundido, es que estas orejas parecen estar en relación con la función del edificio, dedicado a escuchar música. Aunque en alguna declaración reciente el artista ha manifestado que se trata de elementos teatrales, ya que las más grandes, dice, presentan la forma del patio de butacas y las más pequeñas el escenario.

Recreación de la fachada del Liceo con la intervención de Frederic Amat

Esa ocurrencia parece que tiene ya un financiador, sin duda admirador del artista y no sabemos si coleccionista de sus obras. También parecen estar de acuerdo los responsables del Liceo, o algunos de ellos. Y, por lo que dice la prensa, la Comisión de las Artes del Ayuntamiento de Barcelona está dedicando tiempo a examinar el proyecto.

Resulta extraña esta atención prestada a la ocurrencia del artista, ya que el Liceo es un edificio público digno y emblemático de la arquitectura neoclásica del siglo XIX, y da empaque a esta parte de la ciudad. Si es necesario, se puede restaurar la fachada, pero no añadirle orejas que la desvirtúen. Esa 'instalación artística' es totalmente innecesaria, banal, superflua y encima fea.

Hay que hacer a los artistas conscientes de sus obligaciones ciudadanas, entre ellas la de respetar el patrimonio histórico y artístico de la ciudad.

El Liceo es un edificio con una larga historia, en el que trabajaron, entre otros, arquitectos como Miguel Garriga Roca y Josep Oriol Mestres, con otras actuaciones a comienzos del siglo XX. Es resultado de muchas vicisitudes constructivas pero, en conjunto, bastante digno y de valor histórico. Las fachadas antiguas de la Rambla y de la calle Sant Pau han de ser profundamente respetadas y, si es necesario, consolidadas para asegurar su solidez. No se puede permitir cualquier intervención en ellas. En particular, no se puede dejar al albur de la propuesta de un artista que ha tenido "una intuición profunda", según la califica él mismo.

Una intuición que ha dado lugar a un proyecto que se ha ido modificando con el tiempo, ante las reacciones negativas que ha suscitado su conocimiento; por eso, tal vez, el artista ha reducido de tamaño las orejas y su número total. Lo que muestra que la intuición era repentina, y no había sido suficientemente meditada. Además, se han planteado diversos problemas, como el del anclaje de las orejas en la fachada.

Necesitamos criterios bien definidos sobre la intervención en edificios históricos; criterios que deberían ser públicamente debatidos, hasta conseguir un amplio consenso ciudadano, y estar gestionados por una Comisión de Patrimonio Histórico-Artístico digna de la ciudad de Barcelona. Menos intuiciones y más estudio y sentido común.

La façana del Liceu

REDACCIÓ CARRER

El Consorci del Liceu ha decidit retirar la reforma de la façana del teatre després que l'Ajuntament de Barcelona, que forma part del citat organisme, ho sol·licités el passat 6 de maig. La polèmica proposta de Frederic Amat consistia en la col·locació a la façana de 170 anells de ceràmica d'un metro de diàmetre. La seva realització s'ha aturat de manera temporal fins que s'obri un debat en el marc del Pla Especial de Transformació de la Rambla. La Diputació de Barcelona va votar en contra de la paralització. El catedràtic de Geografia Urbana Horacio Capel aporta una altra veu al debat.

Ronda de Dalt, Ada Colau hereda un error olímpico

M. EUGENIA IBÁÑEZ
LAMENTABLE.ORG, 18 DE MAYO DE 2016

Ada Colau ya conoce los sinsabores de ese trámite por el que, a la corta o a la larga, pasan la mayoría de los alcaldes: quedarse solos en una reunión tras el plante de sus vecinos. El motivo del desencuentro ha sido la Ronda de Dalt, autovía urbana de seis carriles que circunvala Barcelona y cuyas molestias son la causa de las protestas de media docena de barrios desde hace unos 25 años, prácticamente desde la existencia de esa vía rápida.

Los afectados dieron por terminada una asamblea en la que Colau debía dar respuesta al proyecto de soterramiento de la ronda, más o menos ya comprometido al término del mandado anterior del convergente Xavier Trias. En esa reunión, la alcaldesa y sus técnicos informaron de que la obra no era una prioridad para su gobierno, calificaron el proyecto de faraónico, redujeron el presupuesto previsto y plantearon obras que no responden a las peticiones vecinales. Los seis barrios dejaron sobre la mesa una larga lista de agravios en forma de promesas incumplidas, decibelios desmadrados, CO2 en grandes dosis, accidentes de tráfico y velocidades que rozan la temeridad. El choque de argumentos entre las dos partes puso punto final a una reunión con final feliz frustrado.

Un poco de historia

Cuesta entender el anterior episodio en la ya larga historia de la Ronda de Dalt, e incluso la reacción de los vecinos, si no se sabe lo que ha ocurrido en esa vía rápida desde sus orígenes. Fruto de una planificación aprobada en plena dictadura, bajo el mandado del alcalde franquista José María de Porcioles, el segundo cinturón de ronda -esa fue su primera denominación- era una autopista de circunvalación que arrasaba el territorio. Pero la misma envergadura del proyecto limitó el inicio de las obras y de la totalidad del trazado solo quedó la huella del tramo que discurría por Sant Genís, Taxonera, Montbau, Vall d'Hebron, Font del Gos y Horta, la zona que, ahora, ha provocado el plante vecinal a Ada Colau. Ese vial fue durante más de 50 años la única vía de comunicación con el resto de Barcelona de esos barrios olvidados, sin equipamientos, sin transporte público, con calles sin pavimentar, barro en invierno y polvo en verano. A partir de 1979, el ayuntamiento democrático no mejoró gran cosa el estado de esos barrios, que mantuvieron su aislamiento y la falta de equipamientos, pero llegaron los Juegos Olímpicos y la situación cambió. Vall d'Hebron se convirtió en área olímpica y entonces sí, entonces había que mejorar el entorno y también recuperar el proyecto de una vía rápida de circunvalación. La idea del segundo cinturón se suavizó, se soterraron tramos y se adaptó a una ciudad que ya no admitía tantos costurones. Pero había prisas y las urgencias olímpicas fueron terribles, así que el único tramo no cubierto, el que no se soterró, fue aquel que ya estaba en servicio, aunque mucho más ancho, un tramo de la flamante Ronda de Dalt que quedó a la altura del primer piso de algunas viviendas. "Trabajábamos contra reloj y optamos por dejar el trazado del Vall d'Hebron como estaba. ¿Si se puede soterrar ahora? Sí, todo es posible", declaró a este blog el arquitecto que dirigió la transformación olímpica, José Antonio Acebillo, en una larga entrevista, al cumplirse el 25 aniversario de la elección de Barcelona como sede de los Juegos de 1992.

IGNASI R. RENOM

Años después, los vecinos de Nou Barris consiguieron que el ayuntamiento reparara otro "daño colateral" de las prisas olímpicas: el cubrimiento del tramo de la ronda que les afectaba, construido deprimido, pero no cubierto. No se tuvo en cuenta la situación de Vall d'Hebron y el olvido se mantuvo durante la prolongación de la línea 3 del metro que discurre en esa zona junto a la ronda e incluso por debajo de este vial y que, en definitiva, ha complicado la viabilidad de soterrar o deprimir los tres kilómetros que, aproximadamente, convierten la Ronda de Dalt en una auténtica autopista libre de peaje al alcance de las ventanas de las viviendas de seis barrios de la ciudad.

Los vecinos se organizaron, montaron coordinadoras, consiguieron organizase, llevaron sus quejas a las de-

Indra, una indústria militar a Barcelona

PERE ORTEGA
CENTRE DELÀS D'ESTUDIS PER LA PAU

ARXIU

Darrere de l'impressionant edifici que el grup Indra posseeix al carrer Tànger 120 (prop de la Diagonal, en el 22@ del Poblenou), s'ubiquen diverses empreses: Indra Sofware, Indra Business, Indra EMAC, Indra Comunicacions, Indra Consultores i Indra Sistemas (aquesta darrera especialitzada en electrònica i tecnologies per a la seguretat i la defensa). A l'edifici de la Diagonal, Indra Sistemas dóna ocupació a 1.035 persones i 2.000 a la resta d'empreses del grup, a més de tenir en diverses empreses subcontractades una plantilla de 4.000 o 5.000 treballadors més.

La participació d'Indra Sistemas en projectes militars és espectacular. El seu principal client és el Ministeri de Defensa i participa en gairebé tots els grans programes d'armes de les Forces Armades espanyoles: els sistemes de vol dels avions de combat F-2000, els helicòpters Tigre i NH-90 que fabrica Airbus Defense and Space; tota l'electrònica i sistemes de comunicació de tota classe de bucs de guerra, que construeix l'estatal Navantia; els blindats Pizarro i Lleopard, que fabrica Santa Bàrbara; el guiat de míssils que disparen tots aquests armaments; així com també el desenvolupament de sistemes de guerra electrònica, per a la qual cosa disposa d'una factoria/búnquer a Madrid. També té contractes militars i de seguretat en múltiples països.

Empresa protegida pel Govern

Cal pensar que Indra és una transnacional amb presència en 33 estats. La facturació en l'àmbit militar fluctua segons els anys al voltant dels 2.200 milions d'euros, un 20% dels quals del sector de la defensa. En 2015, foren 542 milions.

Indra sempre ha estat una de les empreses més protegides pel Govern de l'Estat, i és en el sector públic on té la major concentració de negoci, per tant gaudeix de la majoria dels contractes que desenvolupen tecnologies en la seguretat de la informació de la majoria de ministeris, com també del recompte de les eleccions, tant municipals com autonòmiques i generals, a més d'altres múltiples serveis, com controls en autopistes, aeroports o espais aeris i fronterers.

Indra va nàixer el 1989, producte de la fusió d'una empresa pública, Inisel, i la privada Ceselsa. Per cert, sense cap compensació, encara que conservant en mans del SEPI (Societat Estatal de Participacions Industrials) el control del 40% de les accions, un 40% en mans privades i un 20% de la banca. El 1999, en l'etapa de privatitzacions del govern de José María Aznar, quan ja l'empresa estava sanejada i obtenia beneficis, la SEPI va vendre les accions.

> L'armament que fabrica Indra s'exporta a països que estan implicats en guerres com la de Síria o Iemen i, en conseqüència, en la greu crisi de refugiats als quals Europa nega l'acollida

Caja Madrid (després Bankia) es va convertir en el principal accionista d'Indra, amb un 20,14% de les accions. La resta estaven en mans de petits accionistes. La crisi de les entitats financeres de 2008 va enfonsar Bankia, i va destapar la fraudulenta gestió dels seus directius, entre altres l'exministre d'Hisenda Rodrigo Rato, que havia substituït Miguel Blesa. Amb Bankia enfonsada, el govern del Partit Popular va decidir rescatar Bankia injectant 22.424 milions d'euros de les arques públiques. Però no va ser suficient: el govern del PP, per ajudar al sanejament i injectar liquidesa a Bankia, va adquirir l'agost de 2013 a través de SEPI el total de les accions per 337,1 milions.

El govern del PP aconseguia dos objectius. Primer, tornar a ajudar Bankia. El segon no va ser tan conegut. El ministre de Defensa Pedro Morenés volia crear un gran polígon industrial militar per ajudar les empreses del sector a superar la crisi econòmica, crear sinèrgies entre elles i abaratir costos de producció. Una proposta en la qual Indra jugava un paper fonamental, ja que és qui proporciona la major part de tecnologies en electrònica a les empreses del sector militar. Aquesta proposta i compromís de Morenés estaven relacionats amb les retallades pressupostàries aplicades al Ministeri de Defensa que afectaven la compra d'armes a les empreses militars. Indústries a qui Morenés s'havia compromès a ajudar, tot impulsant aquest pol industrial militar. Ajudes que no han d'estranyar, perquè és ben conegut que Morenés manté forts vincles amb aquestes empreses, ja que en el passat ha prestat serveis en dues indústries militars: Instalaza i MBDA Espanya i una de seguretat, Segur Ibèrica.

En la direcció d'Indra ha figurat durant 22 anys, des de 1992, Javier Monzón, amic personal del rei Juan Carlos I. Monzón era propietari d'un jet que prestava sovint al rei perquè aquest dugués a terme les seves "escapades" de la Zarzuela en les seves múltiples aventures pel món. Però després de tants anys, Monzón va deixar la direcció el 2014, i va ser substituït per un home de major proximitat política del PP, Fernando Abril-Martorell júnior, fill del que fou procurador en les Corts franquistes i després ministre d'economia amb la UCD.

La connexió catalana

A Catalunya, el director d'Indra és Manuel Brufau, germà d'Antoni Brufau, president actual de Repsol, abans de Gas Natural i fortament vinculat a La Caixa. Les relacions de Brufau amb els diferents governs de la Generalitat de Catalunya han facilitat que Indra fos una empresa amb qui s'han contractat serveis múltiples, els més destacats la cobertura de les eleccions autonòmiques i moltes de municipals, a part d'exercir el control dels aeroports i les autopistes catalanes.

Tractes de favor que s'exemplifiquen en les ajudes rebudes a través de la Secretaria d'Indústria i Energia (SIE) i del Centre d'Innovació i Desenvolupament (CIDEM), ambdues sota control de la Generalitat. Entre 2004 i 2011 (no hem aconseguit dades actuals), va rebre ajudes per un import d'1,45 milions d'euros.

Indra Sistemas està implicada en la producció militar d'armament, que s'exporta a països com Turquia, Aràbia Saudita, Egipte o Qatar (entre molts d'altres) i que directament o indirectament estan implicats en les guerres de Síria i Iemen i, en conseqüència, en la greu crisi de refugiats als quals Europa nega l'acollida.

---

pendencias municipales y un alcalde tras otro recibieron escritos que acumulaban agravios. Mientras tanto, se cubrió primero la Ronda del Mig en Les Corts y Sants, y después en Sant Gervasi. Y se puso la ciudad patas arriba para que el último tramo de la Gran Vía circulada deprimido. Y el doble scalextric de la plaza de Alfons el Savi desapareció para dejar paso a una recoleta plaza. Y se desmontó el nudo viario de Glòries para convertirlo en un enorme espacio que un día podrán disfrutar los vecinos…

Los barrios se sienten frustrados

Todos esos proyectos se realizaron siempre con el objetivo que debe orientar la gestión de un ayuntamiento: limitar el impacto del tráfico rodado, reducir la contaminación, subsanar anteriores errores cometidos cuando las decisiones de los gestores municipales no tenían como punto de mira la calidad de vida de los barceloneses. Pero no se aplicaron los mismos encomiables criterios a los barrios del norte de la ciudad, donde los dos sentidos de la Ronda de Dalt y sus laterales registran el paso de unos 200.000 vehículos diarios, con una contaminación acústica y unos niveles de CO2 peligrosos para la salud e impropios de una ciudad europea. No es de extrañar que ahora, con un bagaje de 30 años de reivindicaciones frustradas, esos seis barrios se sientan discriminados y olvidados.

El equipo de gobierno de Ada Colau no ha demostrado aún la inviabilidad técnica del soterramiento de ese tramo de la Ronda de Dalt que las prisas olímpicas convirtieron en agravio comparativo. De momento, el ayuntamiento se ha limitado a calificar el proyecto de "faraónico" y consideran su realización como "económicamente inviable". Pero la contaminación, el exceso de decibelios y la salud de los barceloneses también tienen un coste. Queda en el aire aquel "todo es posible" de José Antonio Acebillo.

Un repartiment desigual de la riquesa

DOSSIER

Articles
- JOSÉ ADELANTADO
- LAURA AZNAR
- JOAN BENACH
- XAVIER BONAL
- MARIA CAMPUZANO
- TERESA CRESPO
- MIREN ETXEZARRETA
- RICARD GOMÀ
- JESÚS MARTÍNEZ
- VICENÇ NAVARRO
- JUAN MANUEL PERICÀS
- ALBERT RECIO
- TERESA TORNS
- RICARD ZAPATA

Fotografia
- PEDRO CLICK
- DANI CODINA

Portada
- MIGUEL FUSTER
- PILI E.
- JOAN MOREJÓN
- IGNASI R. RENOM

En aquest dossier ens preguntem per l'origen i els efectes d'unes desigualtats socials que, lluny de desaparèixer, s'incrementen en les societats capitalistes. El repartiment equitatiu de la riquesa és un objectiu possible que troba molts i molt poderosos opositors

Tanta desigualtat...

ALBERT RECIO
PROFESSOR D'ECONOMIA DE LA UAB

Les desigualtats són creixents, intolerables. La ciutat de Barcelona pateix un elevat nivell de desigualtats que tenen impactes negatius en molts aspectes de la vida social: salut, educació, benestar. Quan les desigualtats són molt grans, algunes persones tenen massa i altres tenen carències insuportables: pobresa, exclusió. Mesurar aquestes desigualtats és una primera forma de reconèixer-ne l'existència. Però és insuficient per fer-li front. A l'igual que per combatre una malaltia cal tenir un diagnòstic acurat de quins són els processos que la generen, per combatre les desigualtats i els seus efectes cal primer conèixer-ne els orígens, els factors que les reforcen.

Si els ciutadans adults de Barcelona es posessin en fila índia per ordre d'ingressos, casi segur que la major part dels primers serien persones de sexe masculí, nascuts a Catalunya o a algun territori de la Unió Europea, empresaris, directius de grans empreses o simplement propietaris d'actius immobiliaris o financers, residents a Pedralbes, Tres Torres o a algun altre barri de renda alta. A la cua hi trobaríem sobretot dones, aturades o amb feines a temps parcial, provinents de fora de la UE, amb fills al seu càrrec, residents a algun dels barris pobres de la perifèria (Nou Barris, la ribera del Besòs) o del centre (Raval, Ciutat Vella). Una fila així ja ens donaria pistes dels factors bàsics que expliquen les desigualtats: la propietat privada i l'economia capitalista, el gènere, l'origen nacional.

> Barcelona sempre ha estat una societat de desigualtats i sense elles no podem entendre els forts conflictes socials del segle passat

Les desigualtats actuals són principalment el resultat de la interacció de tres dinàmiques: les que en podríem dir de classe social, les que genera el patriarcat i les que s'estableixen entre nacions. Les de classe i nacionalitat s'han agreujat amb les polítiques neoliberals i els processos migratoris recents, en forma de discriminació per raons de passaport o ètniques. Les de patriarcat mantenen la inèrcia d'un llarg procés històric.

Barcelona sempre ha estat una societat de desigualtats. Sense elles no podem, per exemple, entendre els intensos conflictes socials del segle passat. El mateix moviment veïnal va tenir un fort impuls en els barris perifèrics on la gasiveria de les classes dominants va produir barris sense urbanització decent ni serveis bàsics. I la lluita veïnal, com la lluita obrera i la lluita feminista, són aspectes bàsics de les lluites per la igualtat. El moment àlgid de moltes d'aquelles lluites va coincidir en el temps en què moltes societats occidentals experimentaven el menor nivell de desigualtats de la història. La conquesta de llibertats va fer pensar que també al nostre país assoliríem nivells d'igualtat semblants. Però els resultats van ser més minsos que el que esperàvem, bàsicament perquè el nou sistema democràtic no va liquidar moltes de les estructures de poder econòmic del període anterior, i sobretot perquè va coincidir amb el triomf arreu del món de les polítiques neoliberals.

JOAN MOREJÓN
Hi ha moltes idees per reduir la desigualtat, i també moltes resistències

El capitalisme triomfa al món

El neoliberalisme ha posat a la pràctica un conjunt de polítiques que s'han desenvolupat arreu del món i que han promogut tant les grans potències com organismes internacionals (FMI, OCDE, Unió Europea), i que en conjunt han provocat una tornada als nivells de desigualtats anteriors a la Segona Guerra mundial. Es tracta d'un conjunt d'iniciatives diverses, entre les quals podem destacar: la globalització econòmica, la desregulació dels mercats financers, el canvi d'orientació de les polítiques macroeconòmiques prioritzant la lluita contra la inflació en lloc de la plena ocupació, les reformes estructurals del mercat laboral (un eufemisme per camuflar les retallades dels drets laborals), les privatitzacions de serveis públics, els canvis en les polítiques fiscals (retallant impostos a les rendes més altes)… I aquest nou marc institucional ha permès una profunda reestructuració de les empreses que ha accelerat el procés (externalitzacions, orientació financera, contractació temporal, etc.). A cada país els ritmes i les modalitats han estat diferents, però en conjunt podem dir que tots aquests canvis han produït un reforçament dels drets del capital, una reducció de la capacitat d'intervenció del sector públic i un debilitament dels drets socials. Unes polítiques que són clarament responsables de la crisi econòmica que comença el 2008.

> L'atur massiu, la nova pobresa laboral i la manca de suport a les persones juguen en l'actualitat un paper clau contra la igualtat

Semblaria lògic que amb la crisi s'hagués produït una rectificació. Ha passat tot el contrari. S'han reforçat les dosis de les polítiques neoliberals agreujant la situació. I s'ha accelerat el procés d'increment de les desigualtats. Hi ha tres factors clau que expliquen aquest agreujament, almenys al nostre país.

L'atur massiu, que comporta la pèrdua total o parcial d'ingressos de moltes famílies. L'atur no afecta tothom per igual. Sempre es perden més llocs de treball a la base (les persones que ocupen els nivells més baixos de la jerarquia laboral) que a dalt. La crisi ha afectat especialment sectors com la construcció, on s'ocupaven molts treballadors estrangers.

La nova pobresa laboral. Producte de les successives reformes laborals i de les polítiques empresarials de contractació a la carta. Creix el percentatge de treballadors que guanyen menys del 60% de la renda mitjana. I creix perquè s'incrementa la contractació a temps parcial (quasi sempre femenina), els contractes de curta durada i perquè després de la reforma laboral es redueix la cobertura dels convenis col·lectius i es constata que els salaris cauen als sectors productius que pagaven salaris més baixos: comerç, hostaleria, serveis personals, serveis sanitaris…

> Moltes desigualtats estan legitimades socialment per prejudicis classistes, patriarcals, xenòfobs i racistes

La manca de suport a les persones, provocada per un sistema fiscal que mai no ha estat redistributiu i que amb les retallades (de despesa pública per una banda i d'alts impostos per l'altra) ha empitjorat la situació dels que estan pitjor. Per exemple, les estimacions més fiables indiquen que només un 38% de les persones en atur reben algun tipus de prestació.

Lluitar contra les desigualtats passa per desenvolupar polítiques diferents, per reforçar drets laborals i sindicats, per canviar impostos i despesa pública, per canviar polítiques d'estrangeria, per combatre les estructures patriarcals. Hi ha moltes idees sobre com fer-ho. Però també moltes resistències. Les polítiques econòmiques locals estan molt condicionades pels grans organismes, especialment per la Unió Europea. A més, moltes desigualtats estan legitimades socialment per prejudicis classistes, patriarcals, xenòfobs i racistes. La lluita contra la desigualtat es absolutament necessària, però trobarà moltes pedres al camí. Per això no podem esperar solucions màgiques a les situacions que vivim en molts barris. Un fet que no ens eximeix de lluitar una vegada i una altra contra una lacra que genera molt dolor, que és injusta i que està en la base de molts altres problemes.

La salut des d'una mirada política i social

JUAN MANUEL PERICÀS I JOAN BENACH
GREDS-EMCONET, UPF

Malgrat que el corrent ideològic predominant s'esforça amb èxit en ocultar-ho, la recerca acumulada durant més de tres dècades en salut pública mostra sense cap gènere de dubte que l'estat de salut d'una determinada població depèn, essencialment, de les condicions d'ocupació i les característiques del treball desenvolupat (quan se'n té i també quan s'està en atur), de les circumstàncies d'habitatge, del medi ambient, i una llarga sèrie de factors polítics, socials, econòmics i culturals que en conjunt es coneixen com els determinants socials de la salut.

Ens invita a reflexionar amb certa suspicàcia el fet que les veus preponderants al nostre medi no reconeguin una qüestió tan evident com que la salut d'un individu, entesa com la seva capacitat no només d'evitar la malaltia sinó de gestionar els àmbits on es desenvolupa i també la seva situació de benestar i qualitat de vida, requereix una sèrie de condicions materials, que s'acompanyen de tot un seguit de manifestacions culturals i grupals, determinades per l'estructura econòmica i ideològica de cada moment històric.

L'estudi dels determinants socials de la salut ens permet entendre per què la major part de factors dels quals depèn la nostra salut, estan distribuïts de manera desigual i no equitativa a les diferents societats contemporànies.

PILI E. (9 BARRIS IMATGE)

Marxa en defensa de la sanitat pública

Exemples que tots reconeixem

Així doncs, és fàcil entendre que els factors que incideixin sobre els determinants socials de la salut contribuiran a augmentar o disminuir les desigualtats en salut. També és molt fàcil visualitzar-ho amb exemples que tots reconeixem: pensem en les condicions necessàries per garantir la salut quan pensem en el treball esclau que pateixen centenars de milions de nenes i nens africans, asiàtics i centreamericans, pensem en les cues interminables d'immigrants de l'Orient Pròxim que fugen de la guerra que assola casa seva i busquen refugi a Europa, pensem en els vaixells atapeïts que naufraguen davant les nostres costes, o pensem en comunitats senceres que pateixen l'atur i han perdut qualsevol subsidi després que tanquessin les indústries on havien treballat tota la seva vida i que ara han marxat al sud-est asiàtic per fer servir "mà d'obra" encara més barata, pensem en les milers de ciutadanes desnonades de les cases que no havien arribat a pagar quan, de la nit al dia, perderen la feina perquè resulta que el mercat immobiliari era una farsa mantinguda per una elit de financers inescrupulosos, o pensem també en els milions de persones que han perdut l'assistència sanitària en les últimes dècades a països "desenvolupats" perquè la sanitat s'ha privatitzat i no poden pagar una assegurança mèdica.

El sistema ens tracta amb equitat?

Sembla tot força clar i evident, oi? No obstant, dia rere dia, als mitjans de comunicació, a les pel·lícules, cartells publicitaris i als medis culturals en general, sentim dir als nostres polítics, metges, i la major part de gent que la nostra salut és única i exclusivament responsabilitat nostra, que depèn del nostre estil de vida i que, si tenim la mala sort de tenir una malaltia a causa de la nostra càrrega genètica, el sistema sanitari només podrà ajudar-nos si s'inverteixen xifres astronòmiques en la recerca de fàrmacs sobre el colesterol, la hipertensió o altres problemes de salut per part de les empreses farmacèutiques. D'aquesta manera podem tenir la sensació que el sistema ens tracta amb equitat perquè qui més qui menys està prenent algun fàrmac, oblidant l'existència de grans desigualtats en els determinants socials i la salut. Pensem en un simple cas. El Francisco va néixer a un poble d'Almeria, va arribar fa cinquanta anys a Barcelona i ha treballat tota la seva vida amb les seves mans i en condicions de gran incertesa i inseguretat. Està tan sa com Joaquim, de la mateixa edat però nascut a un poble de l'Empordà, a les terres de la seva família, amb un treball estable i ben pagat des dels vint-i-dos anys i amb un pis de propietat a Sarrià, perquè ambdós prenen únicament una medicació per baixar el colesterol. D'aquesta manera oblidem tots els condicionants que juguen un paper cabdal en com s'ha generat la seva salut actual i futura. La condició d'immigrant: on arribes a viure, amb qui, quin accés tens a la cultura, incloent-hi l'idioma, de la terra on arribes, etc; la condició de treballador manual: seguretat en el treball, exposició a productes tòxics, regulacions ergonòmiques, sindicació, flexibilitat laboral; la socialització al treball i a la família: consum d'alcohol, fer esport, el nombre de fills, el disposar de temps per a un mateix; la cultura: religiositat, els interessos intellectuals, la capacitat d'entendre el món i d'adaptar-se a les innovacions successives de la societat, el paper de l'home en la família; els principis ètics: importància del treball com a constitutiu de la pròpia identitat, necessitat de l'esforç i el sacrifici com a constituents necessaris d'una vida plena; l'ús dels recursos públics o privats, la participació en política i el poder d'influir a la societat civil, i molts altres. Sense conèixer el Francisco i el Joaquim, amb les poques dades biogràfiques que hem exposat, ens resulta molt fàcil imaginar molts altres aspectes de la seva vida i, per tant, finalment quina és la seva salut.

> El discurs dominant és que la salut és única i exclusivament responsabilitat nostra, que depén del nostre estil de vida

Hem d'aprendre a mirar la salut. Una qüestió tan òbvia com aquesta se'ns amaga, mitjançant un discurs, una estructura i unes dinàmiques sòcio-bio-psicopolítiques i econòmiques molt complexes, que s'instauren com un sentit comú de la societat que ens impedeixen veure i entendre les desigualtats socials que fan malbé la nostra salut.

No és una fotografia fixa

Comprendre les relacions existents entre la desigualtat social i la desigualtat en salut és quelcom molt més complex que simplement constatar l'enorme diferència en la riquesa o en la mort que existeix entre els individus i grups que estan als extrems de l'escala social, o entre les nacions o àrees geogràfiques molt riques o molt pobres. Com la massa de gel submergida d'un iceberg, les característiques de les desigualtats en salut queden ocultes, invisibles enfront dels nostres prejudicis o la nostra ignorància. La recerca en desigualtats en salut, emperò, ens ha de permetre aprendre una sèrie de coses sobre les mateixes.

Per començar, les desigualtats en salut són ubiqües, afecten els continents, els països, les regions, les ciutats, els barris, les classes socials, els gèneres i les ètnies. A més, els resultats entre les desigualtats socials i la salut de la població són molt coherents arran del planeta, no afecten de manera específica les zones més empobrides, encara que la magnitud del seu impacte en aquestes zones sigui més gran a causa de la major intensitat de molts dels factors que condicionen que existeixi una gran desigualtat social. Considerant aquesta ubiqüitat i coherència com el punt de partida de l'estudi de les desigualtats en salut, hem après també que aquestes són enormes. Per exemple, si les classes socials baixes de qualsevol país presentessin les mateixes taxes de mortalitat que les altes, s'estalviarien centenars de milers de morts anualment. Unes altres característiques importants: són graduals, s'estenen al llarg de tota l'escala social, no afecten només els extrems, i augmenten.

Així, malgrat que el discurs oficial sosté que el capitalisme ha portat un benestar mai conegut per la humanitat, les desigualtats s'aprofundeixen a mesura que el sistema econòmic s'accelera i modifica implacablement les condicions de vida de tot el planeta, incloent-hi el seu impacte ecològic. A més són adaptatives, és a dir, els grups socials més privilegiats es beneficien abans i en una proporció més gran de les accions i intervencions sanitàries dirigides a millorar la salut. Per últim, les desigualtats socials són històriques, canvien al llarg del temps, es modifiquen segons circumstàncies molt complexes que només es poden comprendre si se n'estudia l'evolució, no només un "tall" o "fotografia fixa".

> Els determinants socials de la salut generen grans desigualtats que passen desapercebudes a les autoritats sanitàries

Així doncs, ara sabem que la salut està condicionada de manera preeminent pels determinants socials de la salut, que generen grans desigualtats en la salut dels individus i els grups socials. Aquestes desigualtats passen desapercebudes per a gairebé tothom, fins i tot a les autoritats sanitàries i polítiques. Tanmateix, sense abordar aquestes desigualtats, qualsevol mesura que es porti a terme, amb millor o pitjor voluntat, per assolir un nivell digne de salut a la societat, inseparable d'una necessària justícia social, serà insuficient. Tot plegat fa necessari que la població aprengui a mirar la salut d'una altra manera.

IGNASI R. RENOM

Cartell reivindicatiu a l'escola La Palmera, a Sant Martí

Retallades i desigualtats en educació

XAVIER BONAL
DEPARTAMENT DE SOCIOLOGIA DE LA UAB

Com es pot insistir en què l'educació és més necessària que mai per sortir de la crisi, per a la inclusió i la mobilitat social i alhora retallar els pressupostos educatius? Aquesta és una de les paradoxes més impactant de la relació entre crisi i educació. Com més contundents són els efectes de la crisi, més es multipliquen les veus que reclamen que l'educació sigui la palanca per a la reactivació, però mentrestant la despesa educativa es redueix.

Les desigualtats educatives no són indiferents a aquesta reducció pressupostària. Malgrat que els governs intenten convèncer-nos que la qualitat educativa o el rendiment educatiu no depenen dels recursos (per la qual cosa hauríem d'entendre que tota la despesa retallada era supèrflua o sobrera), el cert és que si afinem la mirada podem veure que hi ha dimensions de les desigualtats educatives que augmenten com a resultat de les retallades. Les condicions d'accés, d'escolarització i de resultats educatius s'alteren amb una extensió i intensitat diferents depenent del context social.

Valorar-ho amb exactitud es troba amb una limitació evident, com és la de l'efecte temporal de la crisi sobre l'educació. Molts dels efectes de les retallades pressupostàries no es projecten sobre les desigualtats de manera immediata, sinó a mitjà i llarg termini. Amb tot, podem identificar alguns àmbits en els quals ja es deixa sentir l'efecte de les retallades sobre les desigualtats educatives.

Dificultats en l'accés a l'ensenyament

La crisi està afectant -de forma diferent- l'accés als diferents nivells d'escolaritat. Pel que fa a l'educació infantil 0-3, per primera vegada ens trobem a Catalunya amb més oferta de places públiques que demanda. És aquesta una situació sorprenent en un país que fins fa ben poc comptava amb una taxa d'escolarització a l'escola bressol pública molt baixa. L'elevat cost d'aquest tram educatiu a la privada actua com a filtre d'accés i segmenta la demanda de manera radical. Paradoxalment, un servei que hauria d'afavorir les classes treballadores acaba per beneficiar especialment les classes mitjanes i mitjanes-altes. Pel que fa a l'ensenyament postobligatori, la crisi sembla actuar en dues direccions oposades. D'una banda, redueix l'abandonament educatiu prematur i augmenta per tant l'accés a aquests ensenyaments perquè els joves no troben alternativa en el mercat de treball. Aquest augment, però, topa clarament amb les limitacions que es deriven de l'oferta desequilibrada de places (especialment a la formació professional), i topa també amb fronteres derivades del preu (recordem per exemple, l'increment del cost de la matrícula de la FP).

> ¿Com es pot insistir en què l'educació és més necessària que mai per sortir de la crisi i alhora retallar els pressupostos educatius?

En un context de reducció de beques públiques, aquest augment de preu pot afectar l'accés als trams postobligatoris i accentuar les desigualtats de participació en aquests nivells. El cas de la universitat, amb augments molt significatius de les matrícules, és molt evident, especialment en els nivells de Màster.

Les condicions d'escolarització

Les retallades afecten sobretot les condicions d'escolarització dels alumnes més vulnerables. Malgrat que s'intenti pal·liar l'efecte de la contenció pressupostària en les escoles amb més risc social, és evident que la retallada de professorat, la desaparició de serveis educatius de reforç, la reducció o l'eliminació de plans d'entorn o d'aules d'acollida, són factors que afecten la qualitat educativa de les escoles i, per tant, les condicions d'escolarització.

Les desigualtats en les condicions d'escolarització es fan notar també en l'augment de la segregació escolar. La crisi accentua l'anomenat "efecte fugida" de les famílies de classe mitjana i accentua la concentració de població amb més risc educatiu. La polarització entre sectors de titularitat s'accentua, en la mesura que les escoles concertades tenen més dificultats per acceptar alumnat amb dificultats econòmiques i que els mecanismes públics per fer-ho possible desapareixen o es redueixen sensiblement. La manca d'inversió educativa alhora impedeix l'ús d'estratègies d'ensenyament-aprenentatge més personalitzades i la possibilitat de compensar les deficiències de coneixements i habilitats. A això podem afegir-hi la desigual probabilitat d'accedir a sistemes d'educació informal o no formal, cada vegada més decisius en la formació i el desenvolupament individuals i cada vegada més desiguals pel que fa al seu accés.

De manera més indirecta, l'increment de la pobresa infantil fa empitjorar les condicions d'educabilitat de molts infants. Empitjoren les seves condicions materials (recordem els casos detectats de desnutrició infantil), però també la seva estabilitat psicològica com a conseqüència de situacions d'estrès familiar provocat per la situació laboral dels pares, de situacions de violència familiar, de manca d'afectivitat o d'absència de normes. La manca de condicions adequades per a l'aprenentatge afecta inevitablement l'experiència escolar, les possibles frustracions associades al fracàs escolar i les trajectòries educatives futures.

Desigualtats en els resultats

I evidentment, els canvis identificats es projecten també en un increment de les diferències en els resultats educatius. Aquest és sens dubte el terreny que necessita més temps per valorar correctament la projecció dels efectes de la crisi i la contenció pressupostària. Amb tot, cal tenir en compte alguns indicadors, com el creixent nombre de joves que no estudien ni treballen (els anomenats "ni-ni"), integrat especialment per joves amb elevat risc d'exclusió social, o els primers indicis que semblen existir de diferències de rendiment educatiu en funció de l'origen social.

Les últimes dades de l'informe PISA, per exemple, ens mostren com entre 2003 i 2012 han augmentat les desigualtats de resultats en aquells països que han retallat més, o com els resultats educatius depenen més de la classe social de l'individu.

> Moltes de les retallades no es projecten sobre les desigualtats de manera immediata, sinó a mig i llarg termini

En resum, totes aquelles veus que s'afanyen a assegurar que no hi ha relació entre inversió educativa i resultats escolars, o que malgrat les retallades es preserva la qualitat educativa, caldria que observessin què està passant amb les desigualtats a diferents nivells. I el que sabem segur és que com més accentuades són les desigualtats, més ineficients, ineficaces i descohesionades són les societats. Hi ha raons sobrades per invertir la tendència.

Las desigualdades de género no desaparecen, se transforman

TERESA TORNS
SOCIÓLOGA

PEDRO CLICK

8 de març reivindicatiu a Nou Barris (plaça de la República), el 2014

Las desigualdades de género, es decir aquellas desigualdades sociales que afectan a las mujeres por el hecho de nacer hembras, es una realidad que afecta a todas las culturas y sociedades de las que se tiene memoria. Es, por así decirlo, una constante que atraviesa la historia como la parte más oculta de aquel fantasma que se hizo visible gracias a Carlos Marx. Pero que ni él ni la mayoría de sus seguidores pudieron o quisieron desvelar de manera clara. Probablemente porque los privilegios patriarcales, por muy débiles que sean, no suelen ser cedidos o abolidos fácilmente. Ya que de ellos depende no sólo el mantenimiento del poder político y económico, sino lo que resulta menos evidente pero mucho más importante, la propia supervivencia. O, cuando esa supervivencia no está en riesgo, el propio bienestar cotidiano y el de los miembros de la familia que se consideran como propios. Engels lo recordó al analizar los orígenes de la familia, la propiedad privada y el Estado. Y Teresa Claramunt lo expresó con mayor rotundidad al dejar dicho que la mujer es "la esclava del esclavo".

Avances insuficientes

En la actualidad, las mujeres jóvenes pueden llegar a pensar que tal afirmación está anticuada y superada. Pero, a poco que se fijen en las dificultades grandes o pequeñas que encuentran en su día a día, pueden llegar a pensar que algo o mucha razón hay en las palabras de la sindicalista de Sabadell. Ya que no logran entender porqué, a pesar de tener más estudios que sus compañeros, tienen los empleos más precarios y mal pagados, cuando logran salir del paro.

> La frase de la sindicalista de Sabadell Teresa Claramunt "la mujer es la esclava del esclavo" es vigente hoy en la división sexual del trabajo

Algo que las lleva a ser las protagonistas principales de la pobreza que traspasan en herencia a sus criaturas. Tampoco entienden porqué deben soportar unas agresiones más o menos violentas, que tratan de controlar su cuerpo y su vida, incluso en tiempos de paz. Y que cuando hacen lo que deben, descubren que la maternidad está muy bien pero no lo es todo. O comprueban que les va a ser difícil no tener que aguantar carros y carretas para tirar adelante, como han visto hacer a su madre o a sus abuelas. Ya que probablemente van a tener una vida con más trabajo pero menos empleo y menos tiempo libre y dinero que sus compañeros. Saben que ha habido muchos cambios aunque algunas, en su fuero interno, siguen esperando la llegada de su príncipe azul. Confían, sin embargo, en esos cambios porque ya nadie cuestiona, al menos en público o en voz alta, que la igualdad de oportunidades entre hombres y mujeres es un hecho. Y más cuando les cuentan que Naciones Unidas y la Unión Europea promueven esa igualdad, que en España está garantizada por ley desde 2007.

Es cierto que no siempre tienen claro que las desigualdades de género no son lo mismo que las diferencias de sexo. Pero algunas han llegado a saber que las desigualdades de género no son naturales sino el resultado de que en todas las sociedades y culturas las diferencias biológicas, ligadas al sexo, se han convertido en actividades humanas diferenciadas y jerarquizadas. Tan es así que en el actual sistema capitalista la producción de bienes y servicios es cosa propia de hombres o de quienes viven en masculino. Y ello les lleva a ocupar todos los espacios de poder y dominación, incluido el hogar familiar. Mientras que las mujeres, como paren y suelen criar y cuidar, deben responsabilizarse de las tareas domésticas, aunque no a todas les suponga lo mismo. Esa división sexual del trabajo entre hombres y mujeres es la que convierte el lema de Teresa Claramunt en realidad. Porque las tareas de reproducción y cuidado de la vida no tienen valor alguno en una sociedad donde a todo le hemos puesto precio y el estar disponible para el espacio público es el único camino hacia el éxito.

El argumento de la película

Así es como las desigualdades de género persisten y como se refuerzan con la crisis que padecemos. Aunque antes de esa crisis ya se sabía que las desigualdades de género, lejos de desaparecer, se transforman. Y que esa división sexual del trabajo y la mentalidad que la mantiene son un escollo insalvable. Algo no siempre fácil de ver, porque las desigualdades de género no siempre aparecen junto a las desigualdades de clase, etnia y generación, que también se dan entre las mujeres. O porque a la hora de arbitrar propuestas alternativas de orden económico y político no siempre se incluyen y concretan otras maneras de vivir y pensar donde cuidar de sí mismo y de los demás, cotidianamente, a lo largo de toda la vida, sea el argumento central de la película.

Resulta indudable la necesidad de pensar y actuar para procurar vivir de otro modo, como reclaman los movimientos alternativos, surgidos en esta parte rica del planeta. Sin embargo, suele ser menos vistoso tener presente que es perverso y antidemocrático justificar y actuar de modo que los hombres siempre ocupen los espacios de poder, incluido el doméstico. Y que, por ello, las mujeres se vean obligadas a asumir espacios de subordinación, incluido el de los cuidados de los demás. En nuestro entorno más inmediato, son muchas las propuestas que

> Hay muchas propuestas que apuestan por otro contrato social entre mujeres y hombres. Quienes tienen privilegios los han de ceder

apuestan por otro contrato social entre mujeres y hombres, pues de ello depende que en nuestra vida cotidiana se consiga otro modo de redistribuir el bienestar y el trabajo de toda la sociedad. Los hombres cada vez tienen más difícil ser los principales proveedores de ingresos, dado que el empleo estable y a tiempo completo parece haberse terminado. Y ellas no van a poder afrontar todos los cuidados necesarios, dado el envejecimiento de la población. Tampoco van a resignarse y a aceptar los espacios y tareas que su género les tiene asignadas. Es un hecho indudable que la mentalidad de las mujeres ha cambiado, algo evidente entre las jóvenes, gracias a las luchas feministas. Aún a pesar del retroceso que las presiones ideológicas del consumo actual les imponen y de algunos discursos y prácticas que parecen devolverlas al papel de ángel del hogar, confiar en traspasar las desigualdades a los movimientos migratorios no parece de recibo. Es urgente y obligado, pues, que quienes tienen mayores privilegios los cedan. Y lograr, así, que el lema de Teresa Claramunt sea sólo una cita histórica.

Tenim una resposta a la desigualtat?

REDACCIÓ CARRER

Durant aquests últims anys hem dedicat diversos dossiers de *Carrer* a deixar constància de la creixent bretxa econòmica i vital que s'engrandia de manera paulatina entre els diferents grups socials i barris de la nostra ciutat, una realitat evident que ningú ja no pot qüestionar. Amb l'actual dossier hem volgut fer un pas endavant, preguntant-nos per les causes i els efectes d'aquestes desigualtats i per quines són les accions que es poden portar a terme per revertir-les, des de la convicció que aquesta situació d'injustícia social, ni és natural ni és inamovible.

Experts en temes socials fan l'exercici de respondre en poques paraules quines mesures troben prioritàries per atacar les desigualtats

És la pregunta que hem traslladat a cinc persones expertes a les quals agraïm profundament la capacitat de síntesi que han demostrat per dibuixar en poques i entenedores paraules quines són les polítiques que consideren prioritàries per atacar les desigualtats existents a la ciutat de Barcelona. El resultat, moltes idees i molta feina per endavant.

IGNASI R. RENOM

Es pot lluitar contra les desigualtats, però cal implementar polítiques contundents

Sin una correlación de fuerzas favorable será muy difícil

JOSÉ ADELANTADO
PROFESSOR DE SOCIOLOGIA (UAB)

Las desigualdades sociales no aparecen por generación espontánea, no son naturales; se originan y estructuran porque distintos grupos de individuos tienen más poder que otros para imponer su posición e intereses, ya sean de clase, género, edad, etnia, territorio... En España por lo menos desde mediados de la década de 1990 el Producto Interior Bruto y el volumen de empleo han aumentado. De ello cabría esperar un mayor gasto social (en protección social y educación) y, como consecuencia, una reducción de la desigualdad de ingresos y del riesgo de pobreza entre la población. Sin embargo, a pesar del crecimiento económico y del empleo, las desigualdades sociales también han aumentado; lo que significa que se reparte más a favor de quienes están mejor.

A pesar del crecimiento económico y del empleo también ha aumentado la desigualdad: se reparte más entre quienes están mejor

En España los principales instrumentos para regular la redistribución de cargas y beneficios son las políticas laborales (salarios, estabilidad, negociación colectiva), los impuestos (que financian la educación y la sanidad) y el gasto en protección social (que atiende principalmente a pensionistas y desempleados). Las sucesivas reformas laborales han aumentado el poder de los empresarios (contratos a la carta, despido más barato, convenios más fragmentados); las reformas fiscales han favorecido los ingresos de las clases medias y altas (porque gastan más, se dice) y a favor de las rentas del capital (dicen que para atraer a la inversión), y en contra de la clase trabajadora (aumento del IVA). En términos relativos el gasto social se ha reducido (aumento de ratios en educación, crecimiento de las listas de espera en sanidad, aumento de la edad de jubilación y de los años de cotización, reducción del tiempo e importe del seguro de desempleo...).

Utilizar las competencias

¿Qué políticas serían las prioritarias para atacar las desigualdades existentes en la ciudad de Barcelona? Eso, como en Cataluña, depende de la correlación de fuerzas entre los distintos grupos y clases sociales y del nivel de competencias. Es claro que el gobierno municipal no es competente en las cuestiones estructurales clave que dan lugar a las desigualdades. El Ayuntamiento no puede hacer mucho sobre la regulación del mercado de trabajo, el sistema fiscal, las leyes de educación, de sanidad, de pensiones o desempleo; pero sí que puede intervenir sobre muchos aspectos concretos de todas y cada una de esas políticas (compras públicas a empresas de economía social, impuestos y tasas locales, educación infantil, salud pública, servicios sociales...). La cuestión no es tanto qué políticas, sino si existe una correlación de fuerzas favorable en la ciudad para que las competencias disponibles se utilicen para una redistribución de recursos, siempre escasos, que beneficie a los grupos, clases, y barrios que más la padecen la desigualdad. Así que ojo con lo que se vota.

Agenda democràtica des de les institucions i la ciutadania

RICARD GOMÀ
COORDINADOR DE L'INSTITUT D'ESTUDIS METROPOLITANS

La crisi i les polítiques d'austeritat ens han deixat un rastre persistent d'injustícies. Avui les desigualtats socials i les fractures urbanes segueixen travessant els col·lectius i els barris de Barcelona. No és un fet recent, però la intensitat i la naturalesa de les noves realitats és inèdita: emergència habitacional, precarietat vital, pobresa energètica, risc de malnutrició infantil. En aquest context, actuar per combatre desigualtats i vulnerabilitats, en totes les seves dimensions, esdevé una exigència moral. Cal actuar des de les polítiques municipals i les pràctiques ciutadanes.

Serveis de proximitat i de suport als barris, polítiques de dignitat social i una economia del bé comú són alguns dels aspectes clau

Caldria articular dinàmiques de trobada i enfortiment mutu entre ambdues: els programes de lluita contra l'exclusió han d'apoderar la ciutadania i arrelar a cada territori; les iniciatives comunitàries no haurien de renunciar a reconstruir drets des de baix. A Barcelona s'estan fent moltes d'aquestes coses. El govern ha situat l'objectiu del rescat ciutadà al centre de les prioritats. El teixit social i veïnal segueix forjant, barri a barri, pràctiques i propostes de dignitat. Però cal anar sempre més enllà. Generar horitzons de transformació tangible; i generar confiança en la capacitat col·lectiva de fer-los realitat. Es poden apuntar, en aquest sentit, alguns reptes a afrontar per tal de crear una Barcelona més igualitària, d'anar teixint les condicions quotidianes de la felicitat. 1) La reconstrucció d'un estat local de benestar potent, amb serveis de proximitat per a tothom i oberts a la gestió ciutadana; amb democràcia cultural i equitat educativa; amb transport públic a preus assequibles; 2) Un programa de barris amb forta inversió en rehabilitació i millora estructural, que garanteixi el dret a l'habitatge, la preservació de teixits urbans i espais públics per conviure; 3) Polítiques de dignitat i contra tota mena d'exclusió: serveis socials universals orientats a l'autonomia personal, el cicle de vida i l'acció comunitària; una ciutat sense desnonaments, amb renda d'inclusió i mínims vitals garantits (seguretat alimentària i energètica); 4) Una economia urbana del bé comú, amb gestió pública de l'aigua, i suport a l'enfortiment d'un teixit productiu ecològic i cooperatiu, amb ocupació i salaris dignes.

Són quatre dimensions clau per superar la lògica de la Barcelona trencada. Ara bé, tan rellevants són els reptes substantius com les formes de fer: la igualtat es pot batallar des de l'apoderament, no des de l'assistencialisme; des de l'autonomia, no des de la cronificació de les dependències; des de la coproducció comunitària de drets, no des del paternalisme institucional. No hi ha tampoc cap drecera a la igualtat que no passi pel reconeixement de totes les diferències. La ciutat democràtica, com a projecte d'humanisme quotidià, és incompatible amb les desigualtats. La Barcelona inclusiva és possible, i la seva construcció està en marxa. Queda però molt camí a transitar: per fer realitat els drets bàsics i el dret a la ciutat; per fer-ho des de dinàmiques d'innovació democràtica.

Més recursos i reducció de la distància entre classes socials

VICENÇ NAVARRO
CATEDRÀTIC DE CIÈNCIES POLÍTIQUES (UPF)

L'evidència científica mostra que per conèixer l'estat de salut de la població de Barcelona, tenir el seu codi postal és més important que conèixer el seu codi genètic. El codi postal permet comprendre la classe social de les persones i la classe és el major determinant del nivell de salut de la població. Sabem que l'esperança de vida (anys que la gent viurà) és major en els districtes amb nivells de renda superiors com Sarrià, Sant Gervasi i les Corts que a Ciutat Vella i Nou Barris. Entre aquests dos nivells de renda familiar hi havia aproximadament 7 anys de diferència. Hi ha també casos encara més accentuats, com l'existent entre el barri de la Marina del Prat Vermell a Sants-Montjuïc i alguns dels barris de Sarrià-Sant Gervasi, que és de 24-28 anys.

Per reduir tals desigualtats s'han d'entendre dues coses. Una és que s'han de veure quins són els recursos que són necessaris en els barris més pobres. I l'altra és que s'ha de reduir la distància entre els recursos que tenen les classes més acomodades i els dels grups més necessitats. Les dues estratègies són igualment importants.

Si mirem les necessitats dels primers, és fàcil veure que es necessiten llocs de treball, que a més estiguin ben pagats, siguin fixos i no precaris, amb especial atenció a ajudar els joves a integrar-se al mercat laboral. Això implica majors inversions a aquells barris, tant públiques com privades, orientades a crear llocs de treball. Ajudaria que s'establissin programes de formació, així com que a nivell general s'augmentés el salari mínim.

> S'ha de saber quins recursos necessiten els barris més pobres i reduir la distància entre classes socials, mitjançant impostos i taxes

Altres mesures importants serien facilitar la integració de la dona al mercat de treball, flexibilitzant l'horari laboral i la provisió de serveis com escoles d'infància i serveis domiciliaris que ajudessin les dones a compaginar la seva feina amb les responsabilitats familiars. Un gran èmfasi s'hauria de fer en el sistema educatiu, estimulant la participació dels homes en les responsabilitats familiars.

S'hauria també de facilitar la creació d'associacions de vocació solidària i veïnal, estimulant, a la vegada, l'afiliació dels treballadors als sindicats.

Un altre element és garantir l'habitatge i aturar els desnonaments, prohibint el continuat i aparentment imparable desallotjament de pisos. Dedicar ajudes al lloguer, a més de proveir habitatges públics. No s'haurien de permetre els pisos de lloguer turístic però sí que s'haurien d'afavorir pisos de lloguer per a persones joves, amb contractes de llarga durada.

Aquelles persones que no poguessin treballar per causes alienes al seu desig, haurien de rebre rendes garantides que haurien de ser suficients per evitar-ne la pobresa. Aquesta renda mínima garantida no seria universal però sí que seria garantida per a aquelles persones que acomplissin el criteri establert per les autoritats públiques.

Els serveis públics haurien de ser universals i haurien d'augmentar, tant pel que fa al finançament com a la utilització. Els serveis sanitaris s'haurien de dotar de recursos extraordinaris per respondre a les majors necessitats dels barris. Nous serveis haurien també d'establir-se, així com altres serveis alimentaris per resoldre problemes de desnutrició i mala nutrició, amb especial èmfasi a les escoles i als centres per a la tercera edat.

La vida associativa s'hauria d'impulsar, accentuant la transversalitat en tals associacions, de manera que no fos aquesta una sectorialització per edat, gènere o lloc d'origen. I les polítiques de salut haurien de ser igualment transversals. Cada barri hauria de tenir un delegat de salut, escollit per la població, que guiés i orientés la resta de sectors públics en el seu objectiu d'eliminar l'exclusió social. El comissionat de salut de l'Ajuntament hauria de presidir i coordinar la lluita de tots els altres regidors i delegats, les intervencions dels quals afecten el veïnat. Aquests serveis haurien de ser finançats a través de la pujada d'impostos i taxes als districtes més acomodats de la ciutat. Les tasques indicades en aquest paper haurien de ser responsabilitat de tots els nivells de govern, des del central, la Generalitat i l'Ajuntament. Els programes s'haurien de gestionar mitjançant l'Ajuntament i els Consells de Salut dels barris.

DANI CODINA

Cal actuar sobre les causes i els efectes

TERESA CRESPO
PRESIDENTA DE LA FEDERACIÓ D'ENTITATS CATALANES D'ACCIÓ SOCIAL

Si tenim una ciutat desigual i per tant generadora d'exclusió i d'injustícies cal actuar sobre les causes i sobre els efectes d'aquesta realitat.

Sobre les causes, caldria generar noves oportunitats per als que no tenen recursos, el que significa crear ocupació; generar activitat econòmica de proximitat amb una economia solidària i del bé comú, potenciar la formació i la capacitació professional; oferir els millors serveis públics en les zones més deprimides per tal de compensar els seus dèficits individuals; disposar de la millor xarxa d'escoles, de centres cívics, de centres de formació, de serveis socials i de salut, de l'hàbitat, d'espais comunitaris, i de transport; perquè progressivament la població dels nostres barris vegi com es transforma el seu entorn, i alhora que cada ciutadà vagi adquirint les competències necessàries per incorporar-se a un mercat laboral que prioritza la participació de les persones vulnerables i genera una riquesa al servei de la col·lectivitat.

> Barcelona és una ciutat rica que hauria d'estudiar la viabilitat de garantir ingressos a les famílies que no disposen d'uns mínims

Caldria alhora identificar unes polítiques fiscals que permetin al municipi trobar noves vies perquè els rics paguin més i els pobres menys, i sobretot, caldria incorporar un sistema de control molt més estricte que evités tota activitat d'economia informal que permeti l'evasió o l'elusió fiscal.

Sobre els efectes, s'hauria d'assegurar que tota la ciutadania tingués uns mínims recursos per viure dignament. Barcelona és una ciutat rica, que hauria d'estudiar la viabilitat de donar la garantia d'uns ingressos a totes aquelles famílies que no disposen d'aquests mínims. Caldria saber prioritzar i assegurar, de forma progressiva, l'ingrés adequat en raó de la situació de cada família, segons tingui persones dependents a càrrec, o no tingui cap font d'ingressos, o que aquests no superin el llindar de la pobresa, ja que no s'hauria de permetre que ningú visqués per sota d'aquest mínim. Amb aquesta mesura, almenys ja tindríem un primer punt de partida per lluitar per una ciutat més cohesionada i una mica més equitativa.

Mientras erradicamos el capitalismo

MIREN ETXEZARRETA
CATEDRÀTICA JUBILADA D'ECONOMIA APLICADA (UAB)

No es lo mismo considerar el corto que el largo plazo. Ante la urgencia de la desigualdad me concentraré en el corto plazo. Además, la mayoría de políticas necesarias desbordan el ámbito municipal. Y, sobre todo, considero que en el sistema capitalista en el que vivimos es imposible disminuir efectivamente y de forma importante la desigualdad, puesto que ésta es un elemento inherente al capitalismo. Si no se erradica la causa, no sirve de mucho intentar medidas paliativas, por imaginativas que sean. Pero intento comentar algunas que puedan paliar un poco los efectos más dañinos de la desigualdad.

Los ingresos de las familias se logran a través del trabajo o con derechos sociales. Por ello, lo primero es mejorar el mercado laboral, disminuir el paro (¿para cuándo la creación de empleo público desde el Ayuntamiento e incentivos a la creación de empleo privado?) y la precariedad (los entes públicos locales no debieran contratar actividades ni suministros con ninguna empresa que tenga sus trabajadores en empleos precarios, y debieran pagar como mínimo lo que se solicita como salario 'decente' (ignorando el salario mínimo). Tampoco debieran utilizar becarios y gente en prácticas a menos que sean pagados normalmente.

> Hay desigualdad porque hay ricos, muy ricos. Es inevitable un sistema fiscal progresivo que grave las actividades de lujo

Facilitar a las personas más pobres la posibilidad de ganarse la vida por sí mismas: pequeñas cooperativas, recogedores de chatarra, de otras actividades (manteros), por ejemplo facilitando la legalidad jurídica asequible (hacerse autónomos por poco dinero y subvencionando las cuotas a la Seguridad Social…). Y haciendo pedagogía respecto a estos problemas: no son los manteros los que perjudican al pequeño negocio sino los grandes centros comerciales (competencia en precios, horarios), ni los que utilizan la mayoría de suelo público sino las innumerables terrazas de bares, ni quienes 'atacan' a la policía…

En segundo lugar, tendrían que generalizar los derechos sociales mejorando mucho el PIRMI o, mejor, estableciendo una Renta Básica para los estratos de menos ingresos, sin necesidad de legalidad de la residencia (un cierto plazo de empadronamiento serviría para evitar el efecto llamada), ni contrapartidas.

Habría que mejorar el salario social, en el sentido de proporcionar servicios sociales colectivos a las familias: escuela, servicios en la escuela (libros, becas comedor, transporte, otros materiales), sanidad universal, servicios a los ancianos y a los enfermos, alimentos gratuitos o fuertemente subvencionados… Mejorar los servicios de asistencia social para los grupos más destituidos (inmigrantes ilegales, gente muy pobre).

A destacar la importancia de la vivienda. No sólo evitar desahucios sino aumentar fuertemente la provisión de vivienda pública, con planes de viviendas descentralizados en distintos barrios para evitar guetos de pobreza. Proporcionar pisos tutelados para las personas con problemas.

Pero hay desigualdad porque hay muy, muy ricos. En este extremo hay que referirse a la inevitabilidad de un sistema fiscal progresivo. ¿No podría empezarse a gravar fuerte los hoteles de 4-5 estrellas, los cruceros, las tiendas y otras actividades de lujo?

Me he pasado ya en mucho en el espacio disponible y no he dicho todavía casi nada. Además, seguramente me diréis que es casi imposible tomar estas medidas (o no hay dinero o no son municipales). Está claro que no hay otra forma de atacar la desigualdad que erradicando el capitalismo.

Volver a casa de los padres

JESÚS MARTÍNEZ

"No me quedaré en casa rascándome la barriga, tengo que hacer algo para salir del agujero." Isabel Pozo (Vic, Barcelona, 1974) está cansada de sentir angustia.

Ya agotada la prestación que le correspondía, ella es uno de los 207.100 jóvenes parados de Cataluña, según los datos del informe *Situación laboral de las personas jóvenes en Cataluña*, de l'Observatori Català de la Joventut (datos del 2015). Según la ley 33 del Estatut, del 1 de octubre del 2010, sobre políticas de juventud, *joven* es "el conjunto de personas de entre 16 y 29 años con residencia en Cataluña", aunque, a continuación, agrega: "Con carácter específico, en algunas políticas se pueden ampliar estos límites de edad para adaptarlas a la realidad social y los objetivos que alcanzar". Isabel tiene 42 años.

Con la cara rosada y unas mejillas de muñeca de feria, Isabel es una mujer joven, en situación de inestabilidad, la norma en la sociedad de hoy.

Emprendedora sin recursos

No tiene trabajo. Le faltan pocas asignaturas para acabar en la Universitat de Barcelona la carrera de Filología Hispánica (aparcada temporalmente). Y, desde septiembre del 2014, vive con su hija de siete años en casa de su madre, en la Gran Via de les Corts Catalanes, en Barcelona. El padre de la niña murió.

Aquello sobre lo que se refiere Isabel cuando dice que algo tiene que hacer con su vida para salir del agujero en el que se encuentra es su propio blog: *En el bosque encantado* (http://enmibosqueencantado.blogspot.com.es), activo desde el 2012. En *En el bosque encantado* promociona sus dibujos, estampados en una amplia gama de objetos de *merchandising*: "Camisetas, ilustraciones, chapas, tazas y todo lo que se pueda pintar. Complementos divertidos llenos de magia y color. ¡Pinceladas naïf y creatividad en estado puro".

"Tardo horas en hacer mis dibujos, y los vendo a precios que van de los dos euros por una chapa a los 30 euros por unas zapatillas. En promedio, cada mes me puedo embolsar unos cincuenta euros", calcula. No le salen las cuentas: "Cuando lo dejé con mi pareja sentimental, fui a casa de mi madre, porque no podía pagar los gastos".

La mayor parte de la vida laboral de Isabel la ha pasado como teleoperadora, con sueldos de unos ochocientos euros mensuales. En el último trabajo, en la empresa Emergia Contact Center ("contamos contigo"), evaluaba la calidad de las llamadas telefónicas, si los chicos contratados para tal fin "sonreían telefónicamente": "La sonrisa telefónica muestra si hay empatía o no con el cliente", describe.

En el 2010, la echaron ("despido improcedente"). Se fue al paro (unos quinientos euros mensuales), que agotó a los dos años. Después cobró durante seis meses los cuatrocientos euros de la ayuda para el Programa de Recalificación Profesional, del Servicio Público de Empleo Estatal. Actualmente, cobra 426 euros mensuales del Programa Extraordinario de Activación para el Empleo. Su hija también cobra la pensión de orfandad (205 euros).

"No me llega. Lo poco que he ahorrado lo he invertido en mi móvil [Samsung Galaxy Note 3], con el que me bajo aplicaciones para pintar, como Sketchbook Pro", explica, alimentada por su pasión por el dibujo: "Ya de pequeña me gustaba ilustrar libros. Me encantaba la dibujante Pilarín Bayés".

Cuando se quedó en paro, dio forma a la vaga idea de construir algo que pudiera alimentar el día de mañana. Según el contenido de su página, "*En el bosque encantado* nace de la necesidad de exteriorizar mi mundo creativo".

"Sigo enviando currículos, incluso tengo una currículo creativo, pintado. Los envío a supermercados, para trabajar como dependienta. Y me siguen rechazando. Mi edad es un *handicap*. Es fácil que acabes frustrada, porque parece que todo lo que haces nunca es suficiente. Pero soy de naturaleza optimista", se declara, impávida, como una niña sin juguetes. "La crisis ha llegado, incluso, a los cursos *online* del Servei d'Ocupació de Catalunya, muchos de los cuales ya no se hacen. Me considero una emprendedora, pero una emprendedora sin recursos."

"Algún día conseguiré mi propósito", termina.

Y sonríe.

El 24% de los jóvenes españoles está pensando en emprender, ya sea por su cuenta o asociándose con otros profesionales.

"La mayoría (56%) indica que se están formando y reciclando para conseguir un puesto de trabajo, y el 27% se plantea cambiar de sector", según el informe sobre el mercado laboral en España, elaborado por el portal Infojobs y la escuela de negocios Esade.

Sin embargo, y según datos de l'Observatori Català de la Joventut, en los últimos cinco años ha aumentado en el 62% la población joven catalana que reside en el extranjero ("exilio juvenil").

Otro dato: el porcentaje en España de chicas licenciadas y en paro asciende al 22%, frente al 20% de los jóvenes con estudios superiores y sin trabajo, según datos de la Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económicos.

Isabel Pozo, de 42 años, se independizó. Pero ha vuelto a la casa de la madre.

ISABEL POZO

Reorganizarse

Según el análisis *Pobreza y desigualdad salarial*, de Comisiones Obreras: "El trabajo por horas se está convirtiendo en uno de los ejes de la precariedad y su peso creciente en nuestro mercado de trabajo empieza a tener efectos negativos de amplia repercusión. En el 2007, solo el 11% de los asalariados aceptaba un trabajo a tiempo parcial no deseado en su inmensa mayoría. Hoy ya es el 16%, que alcanza el 20% si se tiene en cuenta solo el sector privado".

La rama juvenil de Comissions Obreres a Catalunya se llama Acció Jove, dirigida a los jóvenes que están estudiando, en paro o que reciben bajos sueldos. Pretenden "reorganizarse" para combatir la precariedad.

Para Acció Jove, las empresas "paradigmáticas" de la precariedad juvenil son las siguientes: fast foods, telemarketing, escuelas de idiomas, supermercados, etc.

Pero el espectro se ensancha.

Una web de jóvenes investigadores, mayoritariamente doctorandos, se llama: *precarios.org*

Y la tendencia es la de los contratos "cero horas" (*zero-hours contracts*): modalidad abusiva de trabajo que prolifera en Gran Bretaña, sin mínimo de horas ni un sueldo mínimo. Exige al asalariado la total disponibilidad. Las 24 horas del día.

> La tendencia son los contratos "cero horas", modalidad que prolifera en Gran Bretaña y que exige al trabajador disponibilidad de 24 horas

'Whatsappeando' sobre la precariedad

Un grupo de veinteañeros discute por WhatsApp sobre el concepto de precariedad

R.-Tío, una cosa es que rajemos del trabajo, que es una mierda. Pero de ahí a que sea un trabajo precario... A mí me dejaban que me pusiera enfermo y me pagaban las horas de más, por ejemplo. Si la experiencia que tuve yo en McDonald's es la de un trabajo precario, poooobre la gente que, de verdad, tenga unas condiciones precarias.

A.-Tío, pero que trabajo precario no significa que te arreen un correazo en el trabajo, ¿eh? Quiero decir que hay una diferencia entre esclavismo y trabajo precario.

X.-Pero para vosotros, ¿qué es precario?

M.-Que si me pongo enferma no te pagan la baja, por ejemplo.

A.-Trabajar ocho horas por día y cobrar a fin de mes 600 pavos [euros] a mí me parece precario.

R.-Yo tengo una idea de lo que es un trabajo precario, y me viene a la mente el pobre marroquí que sube lavadoras a un quinto sin ascensor, por 15 euros por día.

A.-Ah, bueno, se comenta que en Tailandia se cobra un dólar por mes. Todo depende de la vara de medir que utilices.

M.-No precario es estar todo cubierto, asegurado.

R.-Para mí precario sería si yo por currar no hubiera tenido guantes para filtrar el aceite o una faja para cargar cajas.

S.-Yo digo que en McDonald's las condiciones de trabajo son buenas, pero el salario no es bueno. Por lo tanto, es explotación, que no es lo mismo.

A.-Para mí precario es cualquier trabajo que no te asegure una estabilidad ni una recompensa justa por el trabajo hecho.

R.-Tío, trabajo precario es el de mi tío, que está sin contrato [...] y tiene que llamar cada tarde para saber si penca o no al día siguiente.

1er FÒRUM VEÏNAL SOBRE TURISME

¡STOP turisme massiu! ¡Recuperem la ciutat!

Organitzen Asamblea Barrios por un Turismo sostenible, Favb y Confavc

Espai Jove la Fontana Gràcia, Metro Fontana

Divendres 1 de juliol: (18:00h)
* Presentació
* Intervenció a càrrec del geògraf Francesc Muñoz

Dissabte 2 de juliol:
Matí: (10 a 14h) Tallers participatius simultanis:
* Desplaçament d'usos: habitatge i espai públic, amb les arquitectes Elena Guim i David Bravo
* Model econòmic, amb el geògraf Ivan Murray
* Port, creuers i mobilitat: Comitato NO Grandi Navi (Venezia), Rafael Yus Ramos (coordinador d'Ecologistas en Acción Málaga)

Tarda: Espai obert sobre auto-organització (16:00 a 19:00h), amb els col·lectius membres de l'ABTS més Las Kellys, Aturem BCN World i d'altres
* Conclusions del Fòrum (19:00 a 19:45h)

Vespre: Espai informal amb música en directe a la plaça de la Farigola (metro Lesseps, a 10 minuts a peu) amb l'Assemblea de Vallcarca (a partir de les 20:00h)

Inscripció gratuïta a: *assembleabarris.wordpress.com/forumveinalturisme*

La PAH i l'APE, segones oportunitats reals

LAURA AZNAR LLUCIÀ

"A mi m'ha salvat la vida, m'ha donat una segona oportunitat. No sé com expressar-ho, és més que un moviment i jo sóc aquí gràcies a ells". Quan es refereix a la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca, al Ricardo Romo li manquen les paraules però li sobren els motius per sentir el projecte com una part molt important de si mateix. Explica que ser membre de la PAH Ripollet l'ha canviat com a persona, diu que ja no és el d'abans. Anys enrere, mai s'hauria imaginat lluitant a primera línia de trinxera, colze a colze amb la resta d'activistes, que s'han convertit en la seva família. "No havia viscut el problema de prop i per això sempre m'havia mantingut al marge dels moviments socials", recorda, "i he passat de no voler-ne saber res a involucrar-me el primer, megàfon en mà, on calgui i quan calgui".

El Ricardo viu amb la seva dona i cinc menors. L'any 2011 va perdre la feina i després de deu factures impagades i amb una ordre de desnonament amenaçant la família, va decidir exposar el seu cas a la PAH. No tenia gaires referències prèvies del moviment, ni tampoc grans expectatives, però des que va creuar la porta del local, cinc anys enrere, ha trobat un munt de gent disposada a lluitar per donar resposta a la seva situació. "Amb el temps, pressionant i donant canya, vam aconseguir la condonació íntegra del deute i a canvi, vaig haver d'entregar el meu pis". Tanmateix, aquesta pèrdua va ser compensada amb l'adjudicació d'un habitatge en lloguer social. I és que durant el procés de negociació, el Ricardo, la seva dona i els seus cinc fills es van inscriure a la taula d'emergència habitacional, que els va concedir el seu nou pis pel qual paguen 50 euros al mes. Un preu, a priori, més que raonable, però tenint en compte que l'única font d'ingressos familiar és un

"Sempre han estat allà, acompanyant-me i donant suport a cada pas que feia. Ara els meus amics, la meva família, és la PAH"

"Ens desnonaven de casa dels pares i em quedava al carrer amb dues persones de 80 anys malaltes i dues de 12. Va ser terrorífic"

subsidi de 426 euros, el fet de tenir una llar no implica que puguin gaudir-la. "Jo vaig arribar a l'Aliança contra la pobresa energètica perquè Endesa ens ha tallat la llum en dues ocasions sense previ avís", relata. Un fet il·legal, ja no només perquè la família té un informe de vulnerabilitat, sinó perquè la companyia subministradora té el deure de contactar amb Serveis Socials quan algú no paga les factures. Ha de conèixer quina és la seva situació abans d'interrompre el servei, i no pot fer-ho quan existeix aquest informe. En els dos casos se li va restablir el subministrament després de les campanyes de denúncia a través de les xarxes socials, orquestrades per la PAH i l'APE.

En aquest camí ple d'entrebancs, el Ricardo considera que les administracions no tenen prou sensibilitat davant casos com el seu i que no sempre ofereixen solucions. Assegura que si no fos per la PAH i l'APE, "el meu pilar i motor", s'hagués quedat sol. "Ells han estat sempre allà, recolzant-me, acompanyant-me a cada pas que feia". I és que precisament la solitud és una de les conseqüències directes de l'exclusió residencial. "Saps el que diuen els pares que els amics hi són quan hi ha diners? Doncs és cert", lamenta, "Quan jo els vaig exposar el meu problema, que estaven apunt de desnonar-me, em van deixar tirat. Ara els meus amics, la meva família, és la PAH".

DANI CODINA

Yolanda Yeste

LAURA AZNAR

Ricardo Romo i Jordi Arañó

"Els més humils, els que més donen"

Així mateix ho sent la Yolanda Yeste, membre de la PAH Barcelona. "Aquí he trobat la gent més impressionant del món. Jo sempre dic que els més humils són els que més donen i a la PAH, només cal que obris la boca perquè tothom es desvisqui per ajudar-te". L'any 2008, la Yolanda cobrava un bon sou i va decidir deixar de pagar un lloguer i comprar-se un pis, avalada amb la propietat dels seus pares. No havia passat ni un any quan a la feina li van reduir les hores extra i en conseqüència, es va reduir també la seva nòmina i la seva capacitat de fer front a les factures. Al cap d'uns mesos va rebre una carta del banc on li deien que havia de vendre el seu pis i així ho va fer, però encara li quedava un deute de 200.000 euros.

La Yolanda i les seves dues filles van anar a casa dels avis, un pis de 60 metres quadrats que van haver de compartir tots cinc. "Va ser terrorífic. En aquell moment el meu sou s'havia reduït a la meitat i no podia pagar la quota mensual per cobrir el que devia", recorda, "llavors em va arribar un e-mail on em deien que si no pagava, començaven el procés d'execució hipotecaria, que acabaria en el desnonament de casa dels meus pares". Davant d'aquesta amenaça, va buscar una segona feina i durant un any i mig va estar treballant 12 hores diàries sense cap dia de festa, fins que va caure malalta d'esgotament, estrès i angoixa. "I em van acomiadar. Em va caure el món a sobre, perquè on anàvem nosaltres cinc? Dues persones de 80 anys, malaltes, dues nenes de 12 anys... clar, jo em volia morir". Quan més desesperada estava, va topar casualment amb informació sobre la PAH i va pensar que no perdia res si s'acostava al local més proper a donar-hi un cop d'ull. "Va ser entrar per la porta i com si s'obrís el cel".

Seguint la filosofia del moviment, el primer que va fer va ser deixar de pagar i començar a ocupar-se de les seves necessitats bàsiques. Paral·lelament, a base d'assistir a les assemblees, recopilar informació i teixir vincles amb els activistes, va recuperar la força per lluitar pel seu cas. Va rebre moltes negatives, li van tancar moltes portes, però la PAH no es rendeix mai. Finalment, el col·lectiu va aconseguir que el banc fes una bona oferta a la Yolanda: la condonació íntegra del deute, deixar intacte el pis dels seus pares i la concessió d'un habitatge de lloguer social per a ella i les seves filles. Una victòria que seria rotunda si la família no rebés periòdicament avisos de tall dels subministraments bàsics. Els 426 euros de subsidi no donen per a tot, però amb l'assessorament de l'APE han pogut evitar-los.

Cada dia és una batalla però com a mínim, la Yolanda ara respira tranquil·la. Que el seu cas s'hagi resolt, però, no implica que la seva lluita culmini. "Penso seguir ajudant a la gent. Feia molts anys que tenia una necessitat, que tenia una cosa a dins i no sabia què era, i ara ho sé. Formar part de la PAH i l'APE". Diu que l'activisme l'ha apoderat, que fa que se senti valorada. "Per a mi la vida era la feina, no sabia res de política ni de lleis", explica, "tot el que he après aquí és increïble, em sento forta i estimada. No estava acostumada a tant d'amor".

"Cada dia m'apunto a més guerres"

El Jordi Arañó és membre de la PAH Blanes i també ha descobert un potencial ocult dins seu arran de la seva militància en aquest moviment. "Em faig més gran cada dia i cada dia m'apunto a més guerres", exclama, "M'estic embevent de tot i m'encanta veure que puc desenvolupar-me en qualsevol situació, no sabia que aquesta capacitat existia en mi".

Fa unes setmanes, per fi, va signar el seu lloguer social. Una batalla guanyada després d'haver viscut un infern que va començar l'any 2011, quan va patir un accident que per poc li costa la vida. Després de 40 dies en coma, sis mesos a l'hospital i un llarg període de rehabilitació, es va sentir prou fort com per tornar al seu pis. "Quan hi vaig arribar tenia la bústia plena. Feia un any que no pagava les factures i en una de les cartes em deien que en pocs dies em feien fora del pis, no sabia què fer". Per casualitat, un dels seus veïns coneixia la PAH i va acompanyar el Jordi a una de les assemblees. Des de la Plataforma van contactar amb el banc i després d'exposar el seu cas i recriminar-los la falta de tacte que havien tingut, van aconseguir aturar el desnonament. "Des de llavors seguim amb la

"M'encanta veure que puc desenvolupar-me en qualsevol situació, no sabia que aquesta capacitat existia en mi"

lluita, dia rere dia i setmana rere setmana, explica amb un gest de cansament, "fins que al final em van enviar un correu proposant-me el lloguer social". Després que el Partit Popular impugnés part de la llei, el banc va voler fer-se enrere però la campanya de pressió que va fer la PAH va guanyar la partida. Els talls en els subministraments bàsics són encara una altra lluita, perquè fa poques setmanes van deixar el Jordi sense llum ni gas tot un dia, malgrat que té un informe de Serveis Socials que hauria de protegir-lo.

La història del Jordi és especialment crua perquè l'accident li ha deixat lesions permanents. Tot i així, ell diu que "d'alguna manera" se n'alegra, perquè "si no m'hagués passat, potser mai no hauria conegut el moviment ni la seva gent i no sé què hauria estat de mi". Afirma convençut que la vida li ha canviat a millor, perquè del contacte amb els activistes s'ha fet seus uns valors "que potser quan no tens cap problema no els respectes o no els tens en compte". Si temps enrere la seva principal preocupació era fer diners, a dia d'avui diu que no imagina una satisfacció més gran que aturar un desnonament. Per això tant li fa tenir assegurat un lloguer social, perquè no pensa abandonar el moviment "fins que el problema estigui resolt per a tothom". "L'ajuda que he tingut d'ells, per a mi ho val tot, de tocar fons a veure'm cada dia més fort", exclama, "Puc amb tot, he perdut la por, i no saps com n'és de gran això".

“El Partit Popular impugna la llei per protegir els interessos de la banca”

–Maria Campuzano

Portaveu de l’Aliança contra la Pobresa Energètica

LAURA AZNAR LLUCIÀ

L’any 2015 va haver 443 talls dels subministraments bàsics al dia i 43 desnonaments, també diaris, a Catalunya. Aquest va ser el balanç d’un any fatídic, que es va saldar amb milers de famílies al carrer i amb tantíssimes més malvivint, sense ni tan sols tenir accés a l’aigua, la llum o el gas.

La solució, davant l’immobilisme institucional, es va forjar als carrers. La PAH, l’Observatori DESC i l’Aliança contra la Pobresa Energètica (APE) van impulsar conjuntament una Iniciativa Legislativa Popular, avalada amb més de 150.000 firmes -el triple de les necessàries- que va convertir-se en llei el juliol passat. Aquesta normativa, aprovada per unanimitat al Parlament, dóna obligacions als qui fan negoci amb els béns bàsics i planteja mesures relatives a l’habitatge i la pobresa energètica, entenent que no n’hi ha prou amb tenir garantit un sostre, sinó que cal assegurar una llar digna. La llei 24/2015, una de les grans victòries del moviment, va quedar parcialment suspesa després que el Partit Popular presentés un recurs al Tribunal Constitucional per impugnar alguns dels seus articles.

DANI CODINA

Maria Campuzano

— Fa deu mesos que el Parlament va aprovar la llei contra els desnonaments i la pobresa energètica. Quin balanç en fas?

▬ Durant aquests mesos s’han parat centenars de desnonaments i milers de talls dels subministraments bàsics, per tant la llei està funcionant, però també és cert que no s’ha aplicat de manera integral. Pel que fa a la pobresa energètica, la Generalitat encara no ha signat un conveni amb aquestes empreses perquè siguin elles les que assumeixin el deute de les llars que no poden pagar. Tampoc les ha sancionat quan han incomplert la llei. Així que podríem dir que s’ha estat aplicant a mig gas, cal més rapidesa i voluntat.

— En aquest temps heu atès persones que segueixen patint talls de la llum, l’aigua o el gas?

▬ Sí, sí que ens arriben casos però són un percentatge molt petit de tots els talls. Els denunciem a Consum, a l’Ajuntament, i demanem una sanció a les companyies, perquè no obeeixen la llei. Segueixen fent talls sense demanar prèviament un informe a serveis socials per saber en quina situació es troba la família. I també s’ha de tenir en compte que hi ha tota una part de la pobresa energètica menys visible i més difícil de detectar, que és gent que no pateix talls però va amb l’aigua al coll per poder pagar les factures. Ens trobem persones que no encenen la calefacció a l’hivern perquè no la poden pagar, o que ens expliquen que han deixat de donar menjar de qualitat als fills per poder fer front a les factures, o que aigualeixen la llet per gastar menys. Perfils n’hi ha de tot tipus. Des de gent que va perdre la seva feina, que viu amb un PIRMI i que amb això no li arriba per pagar el lloguer o la hipoteca, i a més, els subministraments bàsics, gent gran, majors de 65 anys... I moltes famílies.

— I quina sortida donen les administracions a aquestes persones? Creus que saben abordar l’exclusió residencial?

▬ No, perquè en primer lloc els demanen moltíssima informació per concedir-los l’informe de risc d’exclusió residencial. Això hauria d’estar cobert, perquè la llei estableix que si en 15 dies Serveis Socials no te l’ha donat, això s’entén com a silenci positiu i per tant, tu estàs protegit. D’altra banda, ha costat molt que es conegui la llei dins l’administració, tot i que nosaltres hem treballat des del primer dia amb la Generalitat per desplegar uns protocols que es facin arribar a tots els Ajuntaments sobre les obligacions de l’administració i les obligacions de les empreses. Però ha costat molt que tota aquesta informació baixi.

— I els usuaris coneixen la llei?

▬ Molta gent no sap que hi ha una llei que protegeix contra els talls, i no sap que si li tallen els subministraments estan incomplint aquesta llei, ni que això ho poden denunciar, ni que poden demanar que se sancioni la companyia. S’hauria de fer una campanya comunicativa molt més àmplia, igual que s’ha fet amb la L9 del metro. Per això demanem a la Generalitat que sancioni d’ofici, que no s’esperi que la persona denunciï, perquè molta gent no sap que pot denunciar-ho.

— Exigiu que les companyies signin uns convenis, tal com marca la llei, que les obligaria a fer-se càrrec de les factures impagades. Qui les assumeix a dia d’avui?

▬ Hi ha ajuntaments que tenen un pressupost específic per pagar-les. Llavors en aquests municipis les companyies no tallen perquè cobren, però clar, cobren de l’Ajuntament, no és que estiguin aplicant la llei.

— Però segueixen fent talls en aquells municipis on els ajuntaments tenen menys recursos?

▬ Clar. Els Ajuntaments més petits tenen menys poder de negociació i la situació és pitjor. Per això demanem que la Generalitat arribi a un conveni amb les companyies. Elles no volen signar i l’administració no està actuant amb prou contundència, però ara tenim una llei que les obliga, per tant ja no hi ha cap excusa. I si les subministradores s’hi neguen, que la Generalitat ho faci públic i que digui que no tenen sensibilitat, que no els preocupa la pobresa energètica, que no els preocupa tallar la llum a la gent. No oblidem que són empreses que estan fent negoci amb la gestió d’un dret bàsic i han d’assumir la responsabilitat que això implica. Pel fet que siguin companyies privades que s’estan enriquint no poden deixar fora més d’un 10% de la població catalana, que és la que pateix talls en els subministraments.

— El Partit Popular no ha recorregut cap mesura relativa a la pobresa energètica...

▬ No. Què ha tombat el PP? Tot el que dóna obligacions als bancs. El mecanisme de segona oportunitat per alliberar el deute de les famílies, l’obligació de fer un lloguer social i les mesures per ampliar el parc públic d’habitatge social. També s’ha carregat la cessió obligatòria, és a dir, el deure de les entitats financeres de cedir a les administracions els pisos que tinguin buits més de dos mesos, per ubicar-hi les famílies en risc d’exclusió residencial.

— Com expliques les impugnacions del PP?

▬ Està claríssim que el Partit Popular respon als interessos de la banca i no als interessos de la gent. De fet, el mateix divendres que va haver-hi la suspensió de la llei, el president del BBVA deia en una notícia que havia demanat expressament a Soraya Sáenz de Santa María que la suspengués. És a dir, respon directament a les ordres de la banca i als interessos de les empreses subministradores. És claríssim que aquesta és la seva motivació, no és una qüestió d’inconstitucionalitat. La llei 24/2015 és, de fet, l’única de tot l’Estat que realment protegeix l’article 45 de la Constitució, que és el dret a un habitatge digne. No és una qüestió que la llei sigui inconstitucional, es tracta de protegir els interessos dels amics del Partit Popular.

— Però la PAH i l’APE no s’han quedat immòbils davant aquesta suspensió.

▬ Vam fer una campanya molt forta al carrer per denunciar el PP, concentracions a les seus a nivell estatal i estem segurs que si s’ha salvat la part de pobresa energètica és gràcies a tota la pressió exercida durant aquestes setmanes. A més, hem presentat un full de ruta a la Generalitat i als ajuntaments, traslladant-los com creiem que s’ha d’actuar. Per una banda, a nivell legislatiu, pensem que s’ha de crear una nova norma per a tots els articles que han estat impugnats, que reculli exactament els mateixos drets i garanteixi els mateixos mecanismes. Per altra banda, mentre aquesta nova norma no estigui enllestida, demanem que s’apliqui el que ja està en vigor, que en la part d’habitatge, és la llei catalana del dret a l’habitatge de l’any 2007. Les administracions s’han posat les piles en crear una nova llei que reguli els articles suspesos. Però ho avisem: estarem vigilant que aquest instrument legislatiu sigui igual de garantista que la nostra llei, la 24/2015. No acceptarem una normativa aigualida.

Habitatge sí, però digne

“Les companyies subministradores fan negoci amb els béns fonamentals, i això té un impacte negatiu en el dia a dia de la gent”. Aquesta premissa és el motor de Maria Campuzano. Nascuda a Barcelona el 1981, treballa a Enginyeria sense Fronteres, portant la campanya sobre el model energètic català i denunciant la gestió privada de la llum, l’aigua i el gas. També és portaveu de l’Aliança contra la Pobresa Energètica, un projecte que es va gestar amb la voluntat de fer front a una emergència que s’ha fet molt visible arran de la crisi econòmica i que ha esdevingut cada vegada més freqüent: els talls ens els subministraments bàsics. Des del seu inici, la tasca de l’APE ha estat estretament lligada a la de la PAH. Campuzano diu que fruit del treball conjunt, van detectar que moltes de les famílies que atenia la Plataforma perquè no podien pagar el lloguer o la hipoteca, tampoc tenien accés a l’energia. I aquesta s’ha convertit en la seva batalla diària: la lluita al carrer “no només pel dret a un habitatge, sinó perquè aquest habitatge sigui digne”.

27 *La imatge de la BCN en canvi*

28 *El veïnat vol recuperar el Rec Comtal*

29 *L'Arxiu del Poblenou fa història*

'CAU', el mirall dels anys 70

Cada dijous, la secretària de redacció equipava la taula de redacció amb havans i ampolles de whisky. Era el combustible amb el que fabricaven les idees de la revista Manolo Vázquez Montalbán, Enric Satué, Francesc Serrahima i Jesús Marcos. Fabrizio Caivano intentava coordinar-los

JAUME FABRE
PERIODISTA I HISTORIADOR

Algunes portades de la mítica revista del Col·legi d'Aparelladors

La redacció de *CAU* va estar situada fins a mitjan 1978 en un pis que el Col·legi d'Aparelladors va llogar expressament al carrer de Balmes, tocant a la truiteria Flash Flash del carrer de la Granada, una de les icones del disseny d'aquells anys. La redacció va ser decorada per Lluïsa Jové, esposa de Francesc Serrahima. Parets verdes (excepte a la sala d'espera, que eren blanques), moqueta gris, cadires Tonet.

A vegades, el consell de redacció es traslladava a casa de Santi Loperena, on Vázquez feia arròs negre, o al restaurant Gurría.

Al Col·legi d'Aparelladors hi havia qui no veia amb bons ulls la mà foradada amb què es feia funcionar la revista i que s'enduia quasi tots els extratipus que donava el capital col·legial dipositat a Banca Catalana. La trobaven elitista i allunyada de les necessitats quotidianes del treball dels aparelladors i de les exigències polítiques del moment, i van acabar donant un cop d'estat que va allunyar els redactors de l'equip fundacional. Però discrepàncies internes a part, l'èxit de la revista, molt més enllà dels cercles tècnics d'aparelladors i arquitectes, havia estat rotund des del primer número. I ho va ser de manera esclatant a partir del número 10, *La Gran Barcelona*, i del 21, *La Barcelona de Porcioles*. I fins al número 40, quan, en començar l'any 1977, la revista va fer un gir cap a la tecnologia.

CAU es va publicar durant 13 anys, del març del 1970 al desembre de 1982. Van sortir 82 números, amb els quals va navegar per les tensions i contradiccions dels últims anys del franquisme, pels de la Transició i pels primers de la Democràcia, deixant un llegat indispensable i un exemple evident de com els mitjans de comunicació i els professionals, associats, poden mantenir vincles molt estrets amb els fenòmens socials i polítics. I de com, en moments difícils, una publicació minoritària pot servir de plataforma legal dels il·legals.

Militància antifranquista

A la redacció de *CAU* va haver-hi sempre militants del PSUC (i en alguns moments ho eren quasi tots) com n'hi havia a les comissions del Col·legi d'Aparelladors, a les d'altres col·legis professionals, en associacions de veïns, en altres entitats cíviques i en les redaccions d'altres revistes i fins i tot de diaris. El PSUC era aleshores el principal partit clandestí a Catalunya. Però també va haver-hi, a la redacció de *CAU*, als col·legis professionals i a les associacions ciutadanes, gent vinculada a altres partits polítics clandestins i a grups que, essent legals, practicaven un clar antifranquisme.

> La revista va demostrar com en moments durs una publicació minoritària pot servir de plataforma dels il·legals

La història de *CAU* i la del Col·legi d'Aparelladors que l'editava, com la de moltes altres coses que es van fer a la Catalunya dels anys 70, va lligada al canvi d'estratègia acordat pel PSUC en el seu segon congrés celebrat a França el 1965, amb la participació de quasi un centenar de delegats. S'hi va acordar que el partit havia de donar suport als moviments estudiantils, professionals i veïnals, a part de l'obrer, i promoure iniciatives allà on no n'hi hagués.

Però seria un greu error considerar que les associacions de veïns, els sindicats d'estudiants o la renovació de les juntes dels col·legis professionals van ser només una conseqüència dels interessos polítics del PSUC. La major part de les iniciatives van ser degudes a gent que no eren militants comunistes ni de cap altre grup. Eren simplement gent amb desig de canvi.

El gran encert del PSUC va ser crear un terreny de joc polític en el qual tothom s'hi sentia a gust i en el qual era possible la col·laboració entre punts de vista molt diferents, mentre tinguessin l'objectiu d'avançar cap a la democràcia. Es van saber utilitzar les escletxes legals que permetia el franquisme sense excloure la continuació del combat clandestí. Per uns anys, el PSUC va ser més que un partit, va esdevenir un moviment si no de masses, sí d'àmplies minories amb desig de canvi que actuaven solidàriament amb un objectiu comú. El PSUC va saber fer de pal de paller de la majoria de gent compromesa, aglutinant esforços i donant-los forma política. Eren uns temps en què molts se sentien "companys de viatge" o "en l'òrbita de" més que militants amb carnet. Les diverses escissions del PSUC, de la qual la més important va ser la del 1970 que va portar a la creació de Bandera Roja, van contribuir a estendre com una taca d'oli aquesta sensació de pertinença a alguna cosa sense necessitat de definir-se com a membre d'un partit ni haver de preguntar de quin partit eren aquells amb qui hom col·laborava.

> Es va fer un periodisme irrepetible: a la llista de col·laboradors hi era tothom que tenia alguna cosa a dir

Ara que ha fet 75 anys de la fundació del Col·legi d'Aparelladors, no està de més recordar el paper tan important que va jugar en uns moments decisius per a l'evolució del país i, en concret, per a la desaparició del franquisme. Els noms de Jordi Sabartés, degà del tardofranquisme, impulsor del canvi i promotor de *CAU*, que va haver de viure moments molt amargs, i Josep-Miquel Abad, degà dels anys de la Transició, locomotora de mil iniciatives, són només dos dels més destacats entre un ampli estol d'aparelladors i col·laboradors de la revista que van fer possible uns anys, pocs però intensos, d'un periodisme irrepetible. La llista de col·laboradors de *CAU* i la dels qui van participar en alguns dels cicles de conferències organitzades pel Col·legi d'Aparelladors és espectacular. Hi és tothom qui aleshores tenia alguna cosa a dir perquè tots poguéssim viure temps millors.

JO TAMBÉ FAIG BCN

Vull votar perquè en col·lectiu podrem tenir més força.

Òscar

Informa-te'n:
barcelona.cat/jotambefaigbcn
#JotambefaigBCN

Ajuntament de Barcelona

Fins al 26 de juny, La Virreina acull l'exposició Barcelona, la metròpolis en l'era de la fotografia 1860-2004.
Centenars d'instantànies fonamenten un relat crític de la ciutat i de la seva construcció a cop de reordenacions urbanístiques

La imatge de la Barcelona en canvi

IGNASI FRANCH

Barcelona, la Metròpolis en l'era de la fotografia 1860-2004 reconstrueix la història moderna de la ciutat a través de centenars d'imatges i diversos materials bibliogràfics. Ho fa assumint parcialment el punt de partida de la història oficial, la que concep la construcció d'una urbs com el producte de grans intervencions urbanístiques. Les exposicions universals de 1888 i 1929, la celebració dels Jocs Olímpics i del Fòrum de les Cultures o la creació del Raval serveixen per marcar les diferents etapes de la Barcelona fotogràfica. Però a l'exposició també apareix una ciutat de resistència, denúncia i contracultures. En paral·lel al relat urbanístic i social, s'expliquen les evolucions de la tècnica fotogràfica i de la seva difusió.

D'esquerra a dreta i de dalt a baix, construcció del monument a Colom, 1888 (autor desconegut); Santa Coloma, 1970 (Joan Guerrero); Setmana Tràgica, 1909 (Frederic Ballell)

Fantasmes, violències

Les primeres imatges exhibides a La Virreina transporten el visitant a una ciutat de cotxes de cavalls, barques de fusta i vianants amb gorres i barrets. Arran de les limitacions de les primeres tècniques fotogràfiques, les figures humanes que apareixen a les instantànies tenen un aspecte fantasmagòric. Això dota els retrats de la Barcelona del segle XIX d'un toc espectral. I emfasitza que diversos paisatges, com el Montjuïc anterior a la seva urbanització, han desaparegut per sempre: ja solament són aparicions sobre el paper o sobre velles plaques de coure cobertes amb plata.

> Partint de la història oficial, l'exposició també mostra la ciutat de la resistència, denúncia i contracultures

Els textos de l'exposició recorden que, a mesura que els avenços tècnics ho van fer possible, Barcelona es va convertir en una imatge comercialitzable a través d'àlbums i revistes. Potser la ciutat encara no era marca, però sí un producte. Les fotografies suggereixen una realitat dual on les escenes copsades als barris populars es confronten amb les estampes de la vida senyorial. Les estampes autocomplaents de fàbriques immenses xoquen amb els retrats de massives mobilitzacions obreristes. La Setmana Tràgica va suposar una expressió violenta d'aquests conflictes de classe. Dues dècades després, la violència tornaria a omplir pàgines i pàgines arran dels bombardejos feixistes sobre població civil. Un exemplar de la publicació republicana *Visions de guerra i de rereguarda* recull imatges gràfiques de cadàvers, recordatoris muts de la barbàrie.

L'era de la publicitat

Amb el *desenvolupisme* franquista, es va multiplicar una nova propaganda: les institucions ja no volien guanyar guerres sinó vendre una imatge de progrés als seus mateixos habitants i al turisme. D'alguna manera, aquesta inèrcia seguia vigent a la ciutat dels Jocs Olímpics i el Fòrum de les Cultures. La Barcelona aparador, impresa als catàlegs adreçats a turistes *low cost*, sembla una evolució hipermercantilitzada d'aquella urbs que es venia a la burgesia europea d'inici del segle XX. Però la ciutat també ha estat un escenari de protestes contra l'urbanisme especulatiu i destructiu.

Els responsables de l'exposició volen evidenciar les friccions entre aquestes ciutats diverses, de vegades enfrontades tot i que conviuen en les mateixes ubicacions. En alguns casos, aquestes friccions es mostren a través de contrastos contundents. Un enorme espai escenifica la difícil coexistència de la Barcelona aparador amb la Barcelona popular... i la presa de partit de les institucions: desenes de fulletons institucionals comercialitzen el Fòrum de les Cultures, mentre les capçaleres d'informació alternativa el qüestionen durament. En una altra sala de La Virreina estan penjades sis fotografies de gran format de la Barcelona de 1992, il·luminada per neons, fanals i fonts de colors.

> Es volen evidenciar les friccions entre les ciutats diverses, de vegades enfrontades en una mateixa ubicació

A poques passes, el visitant pot observar una demolició al barri d'Icària, arrasat per fer lloc a la Vila Olímpica. La imatge de referència, exaltadora de l'èxit econòmic, està acompanyada d'un recordatori dels costos d'aquest èxit. I potser aquesta és una derrota: que la referència, encara que s'elabori de manera crítica, sigui la imatge mercantilitzadora. Que la fotografia documental sigui una contraimatge enlloc de ser el punt de partida.

El cinema també té el seu espai

Al llarg de l'exposició, la imatge fotogràfica conviu amb alguns materials cinematogràfics. Una filmació immortalitza la Font Màgica de Montjuïc en plena Exposició Universal de 1929; un film del Movimiento Revolucionario crida a la defensa de la República l'any 1936. També s'exhibeix un documental sobre les condicions de vida de la immigració d'origen andalús, *Será tu tierra*, filmat per Llorenç Soler. Durant anys, l'obra seria enterrada pel mateix Patronato de la Vivienda que l'havia encarregat.

A la sala final de la mostra, el protagonisme del cinema és absolut. L'extens documental *De nens*, de Joaquim Jordà, s'exhibeix de manera íntegra en un espai equipat amb sofàs. El film és un capbussament en el cas Raval, que abordava una possible xarxa de pederàstia. El seu autor va vincular aquest procés judicial, i el seu tractament mediàtic, amb els interessos polítics i urbanístics generats per la reconstrucció del barri.

Breus de barri

LA BORDETA

Judici a tres famílies

El passat 1 de juny es van jutjar tres famílies de les vuit que ocupen el conegut bloc de la Bordeta, situat en el número 3 del carrer d'Hostafrancs. Se les acusava d'usurpació. L'edifici no té cèdula d'habitabilitat ni aigua corrent. L'Obra Social de la PAH reclama que es paralitzi el desallotjament mentre s'estigui negociant amb el propietari (la Sareb, el "banc dolent"). Les entitats reclamen que l'edifici passi a formar part del parc públic d'habitatge de la ciutat en règim de lloguer social.

LA SAGRERA

Institut Guttmann

El febrer de l'any 2015 es va presentar al consell de barri el projecte de la clínica Guttmann per a la construcció d'un centre per a la diagnosi i tractament de les malalties neurològiques. El projecte ha superat tots els tràmits i en breu comencen les obres. L'associació de veïns de la Sagrera ho valora positivament en l'editorial del seu últim butlletí.

EL CLOT

Ca l'Oliva, més verd

El barri estava queixós per l'actuació urbanística portada a terme a Ca l'Oliva, denunciant poca participació en el procés i un resultat que feia guanyar poc verd per al barri. Ara, Urbanisme presenta un projecte de millora que incorpora més arbrat, parterres, jocs infantils i en general, una ampliació de la zona verda i millora del mobiliari urbà. L'associació ho valora positivament i recorda que queda per realitzar una tercera fase.

El Rec Comtal, un canal mil·lenari... i educatiu!

Les associacions de veïns de Vallbona (Nou Barris) i Can Sant Joan (Montcada i Reixac) demanen als dos ajuntaments un projecte socioeducatiu permanent al tram rehabilitat

MERITXELL M. PAUNÉ

AV CAN SANT JOAN DE MONTCADA

Bany dels veïns de Montcada i Nou Barris per reivindicar la dignificació del Rec Comtal

Els veïns de Vallbona i Can Sant Joan estrenaran aquest estiu l'esperada -i lluitada des de 2013- rehabilitació del tram inicial del Rec Comtal, després de dues dècades d'abandonament i degradació. Les obres, que ha assumit finalment el Consorci del Besòs, han inclòs refer talussos de terra, renovar la tanca ferroviària i netejar a fons l'entorn i recuperar-ne la memòria històrica.

Però perquè la dignificació sigui completa i sobretot duradora, assenyalen les dues entitats veïnals implicades, encara falta una cosa: un projecte socioeducatiu i de mediació que eviti usos abusius i ajudi a difondre valors cívics i respecte pel patrimoni. Proposen que cada cap de setmana d'estiu hi hagi activitats d'oci matí i tarda, per a totes les edats i realitzades per una parella d'educadors professionals. Per a la resta de l'any, suggereixen activitats divulgatives més espaiades, que podrien organitzar entitats, escoles properes o els ajuntaments. A mig termini els agradaria aprofitar el Rec per a l'economia dels dos barris -molt castigats per la crisi- amb iniciatives cooperatives o solidàries.

Els dos ajuntaments veuen amb bons ulls el projecte però la concreció dels recursos és lenta. "Ens han ajornat tres cops la reunió, però sembla que Barcelona muntaria plans d'ocupació per al manteniment i la dinamització educativa i que Montcada també té bona predisposició", avança Antonio Alcántara, de l'Associació de Veïns i Veïnes de Can Sant Joan.

De retruc, l'educació social també desencallaria el delicat dilema del bany al Rec. Està prohibit i comporta alguns perills, però les capbussades infantils i les cames en remull són una tradició molt arrelada. Els dos ajuntaments i l'AVV Vallbona-Rec Comtal són favorables a fer complir la prohibició, mentre que a la banda de Montcada -on és més habitual el bany- preferirien mantenir la permissivitat tàcita quan no malmeti la convivència.

Una mirada al voltant

REDACCIÓ CARRER

L'editorial l'Avenç ha apostat per publicar en format de llibre la sèrie de reportatges del periodista i historiador Marc Andreu sobre la vida a diversos barris obrers de la Barcelona metropolitana i més enllà.

L'objectiu: trencar amb les idees preconcebudes sobre "les perifèries" que encara perduren a l'imaginari col·lectiu i copsar com es respira l'any 2016 el dia a dia a la Mina, el Besòs, la Marina, Santa Coloma, Salt o els barris de Ponent de Tarragona. Fins a 30 són els barris "patejats" pel cronista, que, més enllà del tòpic, es passeja sense presses per mercats, places i carrers per explicar de manera natural com de complexa és la realitat que subjeu a l'existència dels barris populars en temps de crisi, desigualtats endèmiques i debats identitaris. Una molt recomanable lectura que tant de bo tingui continuïtat.

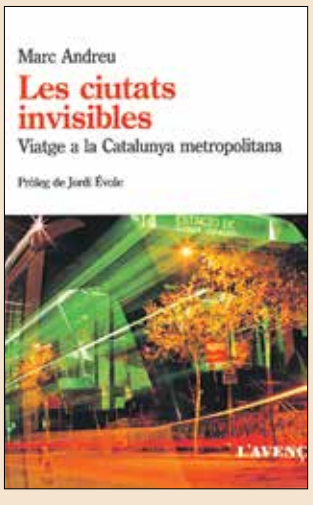

El país on encara hi viuen "els altres catalans"

Les ciutats invisibles. Viatge a la Catalunya metropolitana

Marc Andreu Acebal
L'Avenç, Barcelona, 2016
200 pàgines

La vocació de donar a conèixer el Poblenou

L'Arxiu Històric del Poblenou és una entitat de referència en la documentació i difusió de la història d'aquest barri. Creat el 1976, l'Arxiu celebra enguany el 40è aniversari amb la consolidació que li dóna aquesta trajectòria vital i amb el fort arrelament que té al Poblenou

MARC VILLORO

La primera seu de l'entitat va ser a la Flor de Maig, on va estar installada fins a l'any 1991 quan es va traslladar al Centre Cívic Can Felipa, la seu actual. Com diu Jordi Fossas, president de l'Arxiu Històric del Poblenou, "és una entitat consolidada perquè 40 anys són molts. Ara és un moment de canvi perquè la nostra intenció és traslladar-nos a la Torre de les Aigües, que és un edifici emblemàtic del barri situat entre Diagonal Mar i el Front Marítim, dos barris que volem que siguin coneguts per alguna cosa més que un centre comercial. El Poblenou té moltes entitats, de tot tipus, però aquests dos barris que són nous no en tenen cap".

Tres espais per a una celebració

Tres espais emblemàtics del Poblenou són els escollits per l'Arxiu per celebrar aquest any els actes del 40è aniversari, per tractar el passat, present i futur de l'entitat i fer un recorregut per la seva pròpia història. "A la Flor de Maig explicarem la història de l'Arxiu que no hem explicat abans; al Centre Cívic de Can Felipa, lligarem la col·laboració que l'Arxiu fa amb les AMPES de les escoles del barri per explicar aquesta història; i el tercer acte el voldríem fer a la Torre de les Aigües, enfocat més a un públic de futur. És girar el full i pensar que ara l'Arxiu s'ha digitalitzat, el pes que té avui Internet i les xarxes socials", exposa Fossas.

Malgrat el nom, l'Arxiu Històric del Poblenou és més aviat un grup de treball i estudis l'objectiu principal del qual és recollir documentació relacionada amb el barri, bàsicament fotografies, i sobretot donar a conèixer la història del Poblenou. Una vocació que no ha variat des que l'Arxiu es va constituir l'any 1976. Segons Fossas, "el nostre objectiu no és quedar-nos aquesta documentació i arxivar-la, sinó donar-la a conèixer. La primera intenció dels fundadors és treure la cultura al carrer amb exposicions, neix amb la voluntat de manifestar la història del barri al carrer. Aquell primer any es van fer tres exposicions a la rambla del Poblenou". L'Arxiu va tenir tres fundadors, i poc després s'hi van incorporar Josep Maria Huertas i Manuel Arranz que en van ser els impulsors i van donar cos al projecte inicial. Huertas provenia de la revista *Quatre Cantons* i va portar gent d'aquesta publicació cap a l'Arxiu, fet que va suposar un impuls per a la consolidació de l'entitat. Com destaca Fossas, "en Josep Maria Huertas li va donar aquesta força inicial, la seva sola presència era la voluntat que allò tirés endavant".

ARXIU HISTÒRIC DEL POBLENOU

Manifestació veïnal el 1984 reivindicant la Catex, ara Can Felipa

Al llarg d'aquests 40 anys per l'Arxiu han passat unes 200 persones vinculades al barri i sempre participant de forma voluntària, amb una junta que actualment està formada per una dotzena de membres i que es reuneix cada 15 dies. Des de fa 20 anys l'entitat edita una revista anual -*Icària*- i amb el llançament del primer número va incorporar socis, que avui sumen uns 300. A més de la revista, l'Arxiu porta la gestió de la Torre de les Aigües els dissabtes i diumenges, i participa en activitats diverses en la difusió de la història del Poblenou. Pel que fa al fons de què disposa, destaca principalment el fotogràfic, amb unes 13.000 imatges bona part de les quals estan a la pàgina web de l'Arxiu.

Espai rural regat pel Rec Comtal

El barri és molt gran, amb un nucli molt concentrat, i la seva fundació s'associa al cementiri, amb l'obertura llavors -any 1818- del cementiri de Barcelona en terrenys del Poblenou, al costat del qual es van construir anys després les primeres cases del barri en una zona on només hi havia cases de camp i masies disperses. I és que, abans que el Poblenou emergís com a centre industrial, era un espai rural amb camps que, per sobre del carrer Pere IV, eren fèrtils perquè eren regats pel rec Comtal i, per sota de Pere IV, la majoria eren sorrals, llacunes i terrenys no gaire aprofitables. Aquesta situació es manté fins a mitjan segle XIX i, a partir de 1870, el barri viu una transformació imparable fins que a principi del segle XX ja funciona a ple ren-

Un passat fabril reivindicat

Si hi ha antigues fàbriques del Poblenou que han esdevingut espais per al barri és en bona part gràcies a l'acció veïnal. A Can Saladrigas, l'any 2004 va obrir el casal d'avis i el 2009 ho va fer la biblioteca municipal, mentre que Ca l'Aranyó es va convertir en la Facultat de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra (UPF). Sota els lemes "Catex per al barri" i "Salvem Can Ricart, defensem Poblenou", i després de llargues reivindicacions, l'històric centre tèxtil de Can Felipa i el recinte fabril de Can Ricart es van salvar.

Però l'acció veïnal no es va centrar sols en aquests edificis, sinó que va haver-hi altres reclamacions, com l'obertura de l'Ateneu Popular La Flor de Maig, l'Institut Icària, o la recuperació de platges com la de la Mar Bella.

ARXIU HISTÒRIC DEL POBLENOU

A dalt, la fàbrica Can Saladrigas, recuperada per al barri. A sota, panoràmica del Poblenou els anys 60

L'entitat vol conservar l'esperit dels fundadors, treient la cultura al carrer mitjançant exposicions

diment amb nombroses fàbriques instal·lades al territori. Del Poblenou es va dir que era el Manchester català, una expressió que, per a Jordi Fossas, és prou encertada. "Era real per dues coses: primer per la gran concentració de fàbriques que hi havia al Poblenou, que s'assemblava molt a Manchester, i després per la insalubritat que això provocava. La majoria de fàbriques aquí eren de model anglès, de totxo a obra vista, com Can Saladrigas o Ca l'Aranyó. La frase va fer fortuna, però crec que amb raó", comenta. A final del segle XX, amb la nominació de Barcelona com a ciutat olímpica, el Poblenou va viure una altra gran transformació i es va renovar completament.

A més d'aquest passat industrial, el Poblenou va ser, com Sants, un puntal del cooperativisme amb la Flor de Maig al capdavant -"una veritable multinacional de les cooperatives", segons Fossas-, amb un cementiri de referència, i amb un teixit associatiu molt important, amb nombroses i diverses entitats que avui encara existeix.

Associacions de veïns i veïnes de Barcelona i ● punts de distribució de CARRER

DISTRICTE I

Amics de la Rambla
Rambles, 88-94, 3r D
93 317 29 40

Barceloneta
Guítert, 33-35, baixos
93 221 72 44
● Servei planificació (Palau de Mar)
Plaça Pau Vila, 1

Casc Antic
Rec, 27, baixos
93 319 75 65
● CCOO
Via Laietana, 16
● CGT
Via Laietana, 18, 9a
● Casal de Joves Alòs
Sant Pere més Baix, 55

Cera, carrer de la
Carrer de la Cera, 11, int.
93 329 48 53

Coordinadora Casc Antic
Serra Xic, 4, baixos
93 310 53 33

Gòtic
Nou de Sant Francesc, 21
avbarrigotic@gmail.com
● La Bodegueta
Palma de Sant Just, 7
● La Tete-Cooperativa
Comtessa de Sobradiel, 4
● El Glaciar
Plaça Reial, 7
● Centre Cívic Pati Llimona
Regomir, 3

Nou de la Rambla i Rodalies
Nou de la Rambla, 22
93 301 88 67
● El Cafetí
Sant Rafael, 18
● Sala Baluard
Plaça Blanquerna, s/n

L'Òstia
Cermeño, 7, baixos

Raval de Ciutat Vella
Carme, 102
93 441 77 21
● Taller de Músics
Requesens, 5

Taula del Raval
Carrer de la Cera, 44, bxs
93 442 46 68

Veïns en defensa de la Barcelona Vella
Sèquia, 5-7, baixos, 3a
vdbv@telefonica.net

DISTRICTE II

Dreta de l'Eixample
València, 302
615 41 80 12
● Cafeteria Anem al Gra
Còrsega, 382

Esquerra de l'Eixample
Av. Roma, 139, baixos
93 453 28 79

Fort Pienc
Alí Bei, 94-96
93 231 11 46
● CC Ateneu Fort Pienc
Plaça Fort Pienc, s/n
● Ateneu Enciclopèdic Popular
Pg. Sant Joan, 26, 1er, 2a

Parc de l'Escorxador
Aragó, 6, entresòl, 3r dreta

Ronda de Sant Pere
Ronda de Sant Pere, 7
● Col·legi de Periodistes
Rambla de Catalunya, 10

Sagrada Família
València, 415, local 1
93 459 31 64

Sant Antoni, barri
Avinguda Mistral, 30, baixos
93 423 93 54
● Confeccions El Rellotge
Comte Borrell, 89
● Celler de l'Estevet
Calàbria, 57
● Pastisseria Bonastre
Tamarit, 136
● Autoservei Navarro
Avinguda Mistral, 6
● Ateneu Layret
Villarroel,49
● USTEC
Ronda Universitat, 29, 5è

DISTRICTE III

Badal, Brasil i Bordeta
Daoiz i Velarde, 30
93 491 05 49

Centre Social de Sants
Olzinelles, 30
93 331 10 07
● Cotxeres de Sants
Sants, 79
● Biblioteca popular Josep Pons
Constitució, 19 (Bloc 11 de Can Batlló)

Font de la Guatlla-Magòria
Rabí Ruben, 22 B
93 424 85 06
● Centre Cívic Can Cadena
Mare de Déu del Port, 397
● Centre Cívic El Rellotge
Pg. de la Zona Franca, 116
● Centre Cívic La Bàscula
Foc, 128

Triangle de Sants
Masnou, 9, baixos
93 298 81 20

DISTRICTE IV

Barri de la Mercè
Herois del Bruc, 9

Camp Nou
Travessera de les Corts, 94, baixos
93 490 96 54

Racó de les Corts
Trav de les Corts, 94, baixos
609 43 50 49

Sant Ramon Nonat
Ptge. Jordi Ferran, 19-21

Xile, avinguda
Av. de Xile, 34, 11, 5è
93 440 35 12
● Can Deu
Plaça de la Concòrdia, 13

Zona Universitària
Jordi Girona s/n
93 401 77 43
● Forn de la Vila
Consell de la Vila, 9

Tres Torres
Rafael Batlle, 16, tenda 1
93 205 77 89

DISTRICTE VI

Camp d'en Grassot
Jardins de la Sedeta Sicília, 321
600 60 36 05

Coll-Vallcarca
Tirsó, 48 local
93 284 28 80
● Centre Cívic d'El Coll Aldea, 15-17

Gràcia Nord-Vallcarca
Bolívar, 15, 2n
93 211 26 27

Travessera de Dalt
Travessera de Dalt, 6
93 210 52 89
● Lluïsos de Gràcia
Plaça Nord, 7

Vila de Gràcia
Maspons, 6-8 (La Violeta)
93 706 08 81
● Ateneu La Torna
Sant Pere Màrtir, 37, baixos
● Centre Cívic La Sedeta
Sicília, 321

Clota, la
Av. Cardenal Vidal i Barraquer, 30
93 357 72 59

Font del Gos
Camí de Cal Notari, s/n
93 428 20 42

Font d'en Fargues
Pedrell, 69, baixos
ffargues@hotmail.com

Horta, barri d'
La Plana, 10, 1r
93 407 20 22
● Centre de Serveis Personals
Plaça Santes Creus, 8
● Centre Cívic Matas i Ramis
Feliu i Codina, 20
● Punt d'informació juvenil
Plaça Eivissa, 17, pral.

Joan Maragall del Guinardó
La Bisbal, 40-42, baixos
93 347 73 10
● Cooperativa Rocaguinarda
Xipré, 13

Montbau
Roig Soler, 31, baixos
93 428 29 34

Parc de la Vall d'Hebron
Pl. Joan Cornudella, 13
93 428 68 66
● Ateneu La Bòbila Estudiant, 1

Prosperitat
Baltasar Gracián, 24-26
93 276 30 15
● Casal de Barri de Prosperitat
Pl Àngel Pestaña, s/n
● Casal de Joves de Prosperitat
Rio de Janeiro, 100

Roquetes
Canteres, 57, baixos
93 359 65 72
● Ateneu Popular de 9Barris
Port Lligat, s/n

Torre Baró
Escolapi Càncer, 1
a.vecinostorrebaro@hotmail.com

Torre Llobeta-Vilapicina
Santa Fe, 5, 1r, 4a
93 429 07 06
● Centre Cívic Torre Llobeta
Santa Fe, 2, bis
● SESE
Joan Alcover, 6

Trinitat Nova
Pedrosa, 21
93 353 88 44

Pi i Margall
Passeig Guayaquil, 53
93 311 41 93

Sagrera, la
Martí Molins, 29
93 408 13 34
● Biblioteca Marina Clotet
Camp del Ferro, 1.3
● Nau Ivanov
Hondures, 28-30

Sant Andreu Nord-Tramuntana
Pg Torres i Bages,101-103
93 274 03 34

Sant Andreu del Palomar
Dr. Balari i Jovany, 14
93 345 96 98
● Bar Versalles
Gran de Sant Andreu, 255
● Biblioteca Ignasi Iglesias
Segadors, s/n
● Can Guardiola
Cuba, 2
● Centre Cívic St. Andreu
Gran de Sant Andreu, 111
● Districte de Sant Andreu
Plaça Orfila, s/n
● Ateneu l'Harmonia
Carrer de Sant Adrià, 20

Sant Andreu Sud
Virgili, 24, 1a planta
93 346 72 03

Paraguay-Perú
Gran Via, 1.144, baixos
93 278 06 93

Parc, del
Llull, 1-3
93 221 04 87

Pau, barri la
Concili de Trento, 320
93 313 28 99

Poblenou
Rambla del Poblenou, 49
93 256 38 40
● El Tio Ché
Rambla del Poblenou, 44-46
● Farmàcia
Bolívia, 19
● Llibreria Etcètera
Llull, 203

Provençals de la Verneda
Dr. Zamenhof, 25, baixos
93 307 46 95

Sant Martí de Provençals
Andrade, 176
93 314 17 04
● C. Cívic de Sant Martí Selva de Mar, 215

El Besòs
Rambla de Prim, 64-70
93 278 18 62

Verneda Alta, la
Campo Arriassa, 99
93 314 58 13

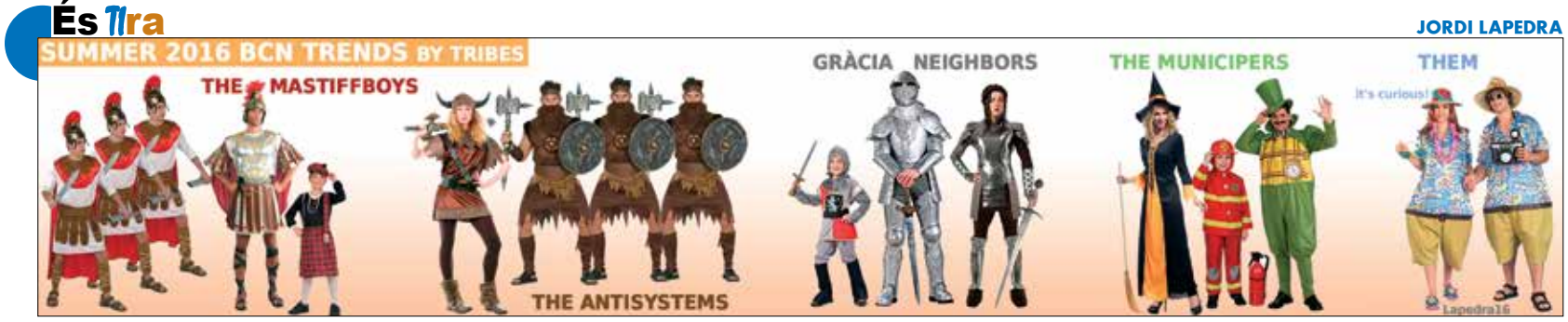

França, barri de la
Mare de Déu del Remei, 21, 1r
93 325 08 93

Hostafrancs
Callao, 9, baixos
● 93 421 79 19
Poliesportiu Espanya Industrial
Muntades, 37
● Casinet d'Hostafrancs
Rector Triadó, 53

La Satalia
Cariteo, 26
93 329 36 72

Poble Sec
Margarit, 23
93 441 36 65
● Biblioteca Francesc Boix
Blai, 34
● Centre Cívic El Sortidor
Plaça del Sortidor, 1

Polvorí, el
Segura, s/n
93 432 36 42

Sant Cristòfol-Vivendes SEAT
Coure, 8, baixos
93 432 34 71

DISTRICTE V

Can Caralleu
Guarderia, 12
93 280 07 24

Can Rectoret
Bohemis, 23
93 205 04 87

Font del Mont-Vallvidrera
Escales Font del Mont, 1 A

Mas Gimbau-Can Castellví
Pg. Solé i Pla, 16-18, int.
avvmagicc@hotmail.com

Mont d'Orsà-Vallvidrera
Reis Catòlics, 16-34 (casal)
93 406 90 53
● Centre Cívic Vallvidrera-Vázquez Montalbán
Reis Catòlics, 16-34

Putxet
Passeig Sant Gervasi, 39-47
avputxet@hotmail.com

Ronda General Mitre
General Mitre, 188 bis
mitre@mixmail.com

Sant Gervasi de Cassoles
Muntaner, 544, 2n
93 417 90 65

Sant Gervasi Sud
Plaça Cardona, 1
associaciosantgervasisud@gmail.com
● Centre Moral de Gràcia
Ros de Olano, 7-9
● Hotel d'Entitats de Gràcia
Providència, 42
● Info-espai
Plaça del Sol, 19-20
● Poliesportiu Claror
Sardenya, 333
● Poliesportiu Perill
Perill, 16-22
● Tradicionàrius
Trav. de Sant Antoni, 6-8
● La Violeta
Maspons, 6

DISTRICTE VII

Baix Guinardó
Plaça Alfons X, 3
93 436 81 80

Can Baró
Josep Serrano, 59-71
93 219 92 24

Can Papanaps-Vallhonesta
Mura, 8, baixos
canpapanaps@yahoo.es

Carmel, el
Feijoo, 10-12
93 357 57 48
● Centre Cívic El Carmel Santuari, 27

Sant Genís dels Agudells
Naïm, 5, tenda 1
93 417 03 67

Taxonera, la
c/del Besòs, 17 (Hotel d'Entitats)
93 429 68 43

Turó de la Peira
Passeig de la Peira, 37, local 12
93 407 21 70
● Can Basté
Passeig de Fabra i Puig, 274

Trinitat Vella
Mare de Déu de Lorda, 2
93 274 19 58
● C. Cívic de Trinitat Vella
Foradada, 36-38

DISTRICTE VIII

Can Peguera
Vilaseca, 1
93 357 13 33
● IGOP-UAB
Passeig d'Urrutia, 17
● Casal de Barri de Can Peguera
Biure, 1

Ciutat Meridiana
Rasos de Peguera, 210 bis
93 276 30 94
● Centre Cívic Ciutat Nord
Rasos de Peguera, 19-25

Guineueta
Rambla Caçador, 1-3
93 428 46 23

Porta, barri de
Estudiant, 26-28
93 359 44 60
● Centre Sóller
Plaça Sóller, s/n

Vallbona
Avinguda Alzinar, 6
93 354 89 82

Verdum
Artesania, 96, baixos
93 276 02 30

DISTRICTE IX

Bon Pastor
Sant Adrià, 101, baixos
93 346 46 18

Congrés, el
Felip II, 222
93 340 70 12
● Casal de Barri del Congrés Acàcies, 26

Meridiano Cero
Torroella de Montgrí, 11
93 274 02 72

Navas, barri de
Biscaia, 402, baixos
93 340 51 85
● Complex Esportiu Verneda Binèfar, 10-14

Vila Olímpica
Jaume Vicenç Vives, 6
93 221 93 93

Clot-Camp de l'Arpa
Sibelius, 3, baixos
93 232 46 10
● Casal Joan Casanelles
Pl. Joan Casanelles, s/n
● Foment Martinenc Provença, 595

Diagonal Mar
Selva de Mar, 22-32
93 307 91 20

Front Marítim de Bcn
Taulat, 144, 5è A
frontmaritimbcn@telefonica.net

Gran Via-Perú-Espronceda
Gran Via, 1.002, 8è, 2a
93 308 77 34

Maresme
Rambla Prim, 45
93 266 18 56

Palmera Centre, la
Maresme, 244, baixos
93 313 30 78

Un nou **CARRER** a internet www.favb.cat
Modificacions: 93 412 76 00
El pròxim número de **CARRER** sortirà al mes de setembre

Contra la bretxa digital als barris

AINA BARCELÓ
ENGINYERA I ACTIVISTA

No em donis el peix, ensenya'm a pescar. Aquest va ser el nostre punt de partida. El món de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) és apassionant i avança de manera frenètica; tant, que sembla impossible atrapar-lo.

Fa més d'un any que a l'aula d'informàtica del Centre Cultural Casa Orlandai organitzem una tarda al mes un espai de trobada on la gent del barri pot venir a preguntar com fer alguna cosa amb el seu ordinador, tauleta o mòbil: un taller per resoldre dubtes d'informàtica.

La clau de l'èxit d'un projecte: la simplicitat i la cooperació. Simple perquè és obert, gratuït, sempre la mateixa tarda, sempre a l'aula d'informàtica, sense inscripció, dinamitzat per dues voluntàries: la Guillermina i una servidora. Per fer viable el taller i obrir-lo al barri cooperem estretament amb Casa Orlandai, i el projecte l'emmarquem dins de les activitats del Banc del Temps. Si no la coneixeu, Casa Orlandai (*http://casaorlandai.cat*) és un preciós edifici modernista just davant la sortida Sar-

> El taller de resolució de dubtes d'informàtica de la Casa Orlandai serveix per enfortir les relacions al barri

rià dels FGC; albergà entre 1956 i 1974 l'escola Talitha, inspirada en la renovació pedagògica catalana dels anys trenta, posteriorment va convertir-se en l'escola pública Orlandai, i ara és un equipament municipal de gestió ciutadana que acull múltiples entitats del barri, a més d'oferir una àmplia gamma d'activitats i tallers.

El segon secret de l'èxit fou començar amb una prova pilot i un grup reduït, en el nostre cas només amb persones usuàries del Banc del Temps. Moltes d'elles ja es coneixien, perquè havien intercanviat serveis per hores, cosa que ens va permetre reajustar coses, comprovar que la Guillermina i jo érem capaces de resoldre els dubtes que sortien, atrevir-nos a improvisar estiraments gimnàstics, fer exposicions brevíssimes de temes que ens demanaven; en definitiva, aprendre a ser flexibles. Tot en un ambient distès i amb un públic realment entregat i agraït que encara torna sovint. Ara el taller és obert a tothom, per així seguir enfortint la xarxa de relacions humanes del barri.

La tecnologia, com tots els aspectes del nostre entorn, ens l'hem de fer nostra. Hem de perdre-li la por per poder crear després: ser capaços d'enviar emails a la família, fotos per *whatsapp*, instal·lar aplicacions noves, fer el cartell per a l'acte de festa ma-

> La tecnologia, com tots els aspectes del nostre entorn, ens l'hem de fer nostra i perdre-li la por per poder crear

jor. Podem aprendre a fer-ho tot i apuntar-nos a mil cursets, però probablement saber que tenim un lloc on preguntar ens impulsarà a atrevir-nos a provar. Crec que és en aquest punt on està la màgia, quan sents que ets capaç de fer-ho i t'hi llances. Això és el que en anglès en diuen *empowerment* i l'Institut d'Estudis Catalans anomena apoderament.

Dit això, no ens hem de deixar absorbir per les TIC, no fa falta que li compris un *smartphone* a l'àvia, ni convencis els teus germans per crear un grup privat al *facebook*, ni recomanis a les amistats l'ús del *doodle* per decidir quin dia fer una birra... NO! La tecnologia hauria de ser una eina, és important conèixer les seves possibilitats però potser no cal convertir-se'n en esclau. En altres paraules, no hauríem de confondre les TIC (Tecnologies de la Informació i la Comunicació) amb el TOC (Trastorn obsessiu compulsiu).

Mentrestant... TIC-TOC-TIC-TOC... seguirem girant amb el món i avançant cap a un futur sense bretxes digitals.

La Favb informa

Davant els fets del 'Banc Expropiat' a Gràcia

AV VILA DE GRÀCIA / FAVB

El desnonament del "Banc Expropiat" és una mostra de com s'ha resolt la crisi financera generada per la bombolla especulativa. Els immobles d'un banc rescatat amb diners públics -Catalunya Banc- i posteriorment venuts a un preu irrisori al BBVA, en lloc de passar al sector públic acaben en mans d'un empresari privat que pensa iniciar un nou cicle especulatiu. La Vila de Gràcia pateix una persistent pressió especulativa que afecta habitatges i comerços i que està lligada al procés de gentrificació que viu el barri. Aquest immoble mai no hauria hagut de tornar a mans privades i les entitats del barri tenen tot el dret de reclamar-ho per a fins socials.

Els col·lectius del "Banc Expropiat" han dut a terme un bon treball, promovent el suport mutu del veïnat per fer front a molts dels problemes plantejats per la situació actual. Un treball que ha de continuar i que ha merescut el recolzament del teixit social de la Vila.

La solució, a Gràcia

Cal trobar una solució a la situació creada amb el desnonament. No és cosa nostra dir quina ha de ser aquesta solució. Pensem que ha de venir de la reflexió que duguin a terme els col·lectius del Banc Expropiat i les que poden realitzar-se en el propi teixit associatiu de Gràcia. Però pensem també que les administracions han de fer tots els esforços per obrir portes i no enquistar la situació.

DANI CODINA

Manifestació de protesta pel desallotjament del Banc Expropiat

La tensió que viu el barri no és una bona cosa. El moviment veïnal sempre ha defensat formes de mobilització pacífiques. Però tot i que no ens semblen adequades determinades actituds, considerem que la forassenyada intervenció policial ha contribuït decisivament a trencar el clima de convivència a la Vila. Intervenció, no ho oblidem, a càrrec d'una unitat reiteradament condemnada per abusos i desproporció, i a la qual segueixen treballant agents que han deixat sense ull 7 veïns i veïnes de la ciutat. El balanç d'aquesta setmana és tràgic i alarmant: 100 persones ferides, entre elles 6 periodistes, agressions antireglamentàries per sobre la cintura i a manifestants amb els braços alçats, projectils de precisió disparats a balcons... Aquesta no és la policia que ens mereixem.

No podem deixar de denunciar l'actuació de l'anterior consistori. En lloc de buscar una solució real al conflicte es va dedicar a pagar d'amagat un costós lloguer del local per evitar un conflicte que podia afectar les seves expectatives electorals. L'Ajuntament de Trias no va dubtar a practicar retallades als ajuts que rebien moltes entitats de la ciutat mentre dedicava una quantitat injustificable a tapar un conflicte que podia afectar els seus interessos partidistes.

Reafirmem el nostre suport a trobar una solució que permeti la continuïtat del Banc Expropiat, i desenvolupar una política que freni el procés especulatiu que està en l'origen del problema.

Els barris denuncien que Telefónica no compleix

FAVB

L'any 2005 l'alcalde Joan Clos i Telefónica van anunciar un acord urbanístic que van presentar com una gran oportunitat per a la ciutat. En resum, Telefónica obtenia la requalificació de la seva seu a l'avinguda Roma per transformar-la en una promoció d'habitatges i, com a contrapartida, s'anunciaven diferents actuacions urbanístiques que havien de permetre "comptar amb nous equipaments" a la ciutat. El 2007 es va plasmar l'acord formalment i de seguida en van generar els dubtes: el nucli de les contrapartides el constituïa la requalificació urbanística de 9 centrals obsoletes situades a diversos barris de la ciutat, però es tractava simplement de requalificar-les com a equipaments privats, cosa que no suposava cap devolució real a la ciutat.

Ha passat 9 anys i hem constatat que les 9 instal·lacions segueixen en mans de Telefónica, la major part de les quals inactives (encara que s'utilitzen com a plataformes d'antenes), i no s'ha produït cap conversió en equipament. La ciutat no n'ha guanyat res. De fet, quan al barri de Prosperitat el moviment veïnal va demanar que la central es cedís per a equipament, Telefónica va ocupar l'espai amb tanta urgència que va provocar un greu problema ambiental. El Fiscal de Medi Ambient demana una pena de 2 anys i 2 mesos de presó al responsable d'edificació de l'empresa per aquesta actuació. Ni tan sols s'ha aconseguit que en algun barri es cedís un part de l'espai per a usos socials. En tot aquest període, cada vegada que s'ha plantejat la situació als diversos governs municipals, hem rebut evasives com a resposta. Unes evasives que indiquen que no havia interès en entrar a fons a l'anàlisi del conveni.

> Mentre Telefónica feia un gran 'pelotazo' amb l'ajuda de l'Ajuntament, la ciutat no ha sigut compensada

Estan a punt de culminar els 10 anys en els quals es preveia la reconversió d'aquestes centrals i pensem que és el moment que el tema torni a posar-se sobre la taula. Ja hem interpel·lat al nou consistori i hem sol·licitat una reunió amb la responsable municipal d'Urbanisme, Janet Sanz, per avançar en el tema. En concret, plantegem tres qüestions:

- Una valoració clara del conveni i de la seva aplicació. Una valoració que ha de conduir a una declaració pública sobre el que considerem com una mala pràctica urbanística i una coartada per justificar una operació especulativa.
- Analitzar quines possibilitats podem trobar perquè finalment la ciutat recuperi la major part possible d'unes contrapartides que fins ara no s'han materialitzat.
- Revisar el projecte d'edificació a l'antic edifici de l'avinguda Roma. Un projecte que ha passat diverses vicissituds i que planteja seriosos dubtes en la manera en què s'està desenvolupant.

EL COR ROBAT

CATHERINA AZÓN

PUYAL

Eva Ceano Vivas

Presidenta de l'Associació de Veïns i Veïnes de Sarrià

"La nostra prioritat és la construcció de la biblioteca, una reivindicació històrica"

Va néixer a Sarrià, i després de viure a l'Esquerra de l'Eixample fa deu anys que va tornar al seu barri d'origen. Amb 50 anys acabats de complir, des del passat mes de setembre és la nova presidenta de l'associació de veïns del barri.

— Com es presenta aquesta nova etapa de l'associació?

La nova junta és paritària sense proposar-nos-ho, meitat dones i meitat homes. El nostre objectiu principal és que l'associació no estigui tancada al barri. Actualment, una desena d'entitats i col·lectius es reuneixen a la nostra seu. També ens semblava important tornar a federar-nos a la Favb. Era un absurd ser-ne fora quan l'Associació de Veïns i de Veïnes de Sarrià va ser-ne fundadora. Volem implicar-nos més en els temes de la federació.

— En què es nota la crisi a Sarrià?

El primer aspecte que cal destacar és que el jovent està marxant del barri. No tenen feina i no poden pagar els lloguers. Estem fent un esforç per conèixer a fons la situació social, i ens hem adonat que un altre sector molt copejat és el de les dones grans soles amb pensions molt baixes.

— I com treballeu aquests temes?

Procurem apropar-nos a les afectades. La vergonya els impedeix compartir la seva situació i buscar canals per trobar-hi solucions. Les atenem i les dirigim als serveis socials, que és a qui correspon avaluar la situació i prendre mesures. També estem pensant en donar un impuls al projecte municipal "Radars".

— "Radars"?

Sí, una idea molt senzilla però efectiva: es demana la col·laboració del teixit social del barri (veïnat, comerços de proximitat...) per fer seguiment de persones que poden ser vulnerables. Si trobem a faltar algun veí o veïna, anem a buscar-lo al seu domicili per comprovar que tot va bé, que no necessita ajuda.

— Quines reivindicacions importants teniu sobre la taula?

El cobriment de la Ronda de Dalt. És un tema que no és només urbanístic, també afecta el medi ambient. Al nostre barri el trajecte és curt i la ronda passa molt deprimida, és relativament fàcil cobrir-la.

— Com afecta el medi ambient?

Amb la contaminació acústica i també de l'aire. La contaminació perjudica greument la nostra salut. Els caps de setmana es respira un aire més net al barri. Sarrià és un dels indrets d'Europa amb més col·legis privats: el 90% de l'alumnat fa servir el transport privat.

— Quina és la solució?

Per a nosaltres és clara. Volem que s'estudiï un pla de mobilitat que aposti de manera decidida pel transport públic.

— En quina situació es troba el carrer major de Sarrià?

Els vianants no poden transitar-hi amb un mínim de comoditat, ja que les voreres són molt estretes. L'Ajuntament ens planteja fer-lo completament per a vianants, però no ens acaba de convèncer la idea, s'ha de debatre a fons.

— Algun tema més?

En citaré alguns d'importants. Fa 25 anys es van expropiar uns terrenys per construir una biblioteca i encara l'estem esperant. Els últims anys les inversions públiques han sigut nul·les. Ara han promès la inversió de 10 milions d'euros. Ja veurem si aquest equipament es converteix en una realitat.

— I els altres?

La masia de Can Ponsic va ser donada a l'Ajuntament perquè es convertís en una escola de música. L'espai va ser ocupat per la Guàrdia Urbana i de moment no hi ha manera que finalment es compleixi la voluntat dels donants. Un altre tema important és la urbanització de l'entorn dels Jardins Oriol Martorell.

— Com valoreu el nou govern municipal?

En l'any que porten ens hem reunit només una vegada amb el que fins ara era el regidor, Gerardo Pisarello. Em dóna la sensació que ho volen fer tan bé que... són massa lents. A veure com va ara amb el nou, Daniel Mòdol.

Parlant del
CARRER
i de la ciutat

Pere Ortega

Experto en desarme

LUIS CALDEIRO
ENTREVISTA

IGNASI R. RENOM
FOTOGRAFIA

"A los movimientos sociales no les preocupa mucho el militarismo"

En el Raval, no lejos de ese lugar tan peculiar que es la plaza del Pedró, atiende un hombre espigado, hablador, que ha consagrado su vida al pacifismo. Su nombre es Pere Ortega y nos recibe en el Centre Delàs d'Estudis per la Pau, que es como su obra de contribución a la paz mundial. Este hombre empezó su andadura, como tantos otros, durante la dictadura, en el PSUC, dentro del cual ya se vinculó al movimiento vecinal a través de la creación de la asociación de vecinos de l'Esquerra de l'Eixample. Posteriormente, la campaña para el referéndum de la OTAN supuso, nos confiesa, un "punto de inflexión" en su trayectoria: "Yo, como muchos otros, me había desencantado del proyecto político comunista, y del movimiento vecinal pasé a militar en los movimientos sociales, concretamente en el pacifista anti-OTAN". A partir de ahí fue profundizando en el tema, poniendo énfasis en lo que podríamos denominar "economía militar": presupuestos militares, comercio de armas, industria armamentística, I+D, etc. Con su amigo Arcadi Oliveres participó en la primera campaña contra el comercio de armas, y con él trabajó, durante veinte años, en la organización Justicia y Paz. Hasta que, por fin, "nos vimos capaces de crear un centro de estudios por la paz, que es donde ahora estamos: el Centre Delàs d'Estudis per la Pau, donde trabaja una veintena de personas haciendo labor de investigación". Hoy, Ortega es noticia por la publicación de su último libro, *El lobby de la industria militar española* (Icaria), donde estudia el fenómeno de los grupos de presión, en este caso del ámbito industrial-militar, que "ejercen presión" sobre los gobiernos y "coartan" sus decisiones, en favor de sus intereses corporativos. Algo que se hace bien visible a través de las ya famosas "puertas giratorias": políticos o mandos militares que pasan a ser directivos en empresas militares.

En el momento actual, con la perspectiva que le dan los años, Ortega contempla su lucha por el pacifismo como un trabajo con dos vertientes: por un lado, la que podríamos llamar "teórica" y que consiste en la "profundización estudiosa" de este tipo de temas. Y por otro, la activista, que asegura "no haber abandonado" y que se concreta en los estudios y libros que produce el Centre Delàs, con los que se pretende "alimentar a los movimientos sociales" para que tengan "presente" que el ámbito militar está "muy vinculado" al ámbito social. "Aunque no lo parezca", remacha. ¿Aunque no lo parezca? "Sí" -confiesa- "A los movimientos sociales no les preocupa mucho el militarismo -y dentro de éstos, a los que menos, a los sindicatos mayoritarios- porque lo ven como algo lejano, no próximo, en el sentido de que les parece que los problemas de la sanidad, la educación o el transporte público no están vinculados con el ámbito militar. Y sí lo están. Por dos razones: porque todo lo que se destina a gasto militar podría destinarse a la economía real, la productiva, y, por tanto, a crear empleo. Y la segunda, porque podría invertirse en gasto social. Téngase en cuenta que España gasta anualmente 17.500 millones de euros en mantener unas fuerzas armadas que a todas luces están sobredimensionadas, ya que no se ven por ningún lado los posibles "peligros" o "amenazas" sobre nuestra población o territorio: por el norte no, al estar integrados en la UE. Y por el sur tampoco, porque estamos bien relacionados con los países de esa zona y porque nuestro potencial militar es cincuenta veces superior al de cualquiera de estas naciones". Preguntado por la razón de que sea precisamente el movimiento sindical el menos interesado en el tema, Ortega responde que "aunque las direcciones de CCOO y UGT postulen la reconversión de las industrias militares en industrias civiles, a las secciones sindicales que tienen en los comités de empresa de las industrias armamentísticas no les gusta que se diga que hay que bajar los presupuestos militares: ello podría suponer menos compra de armas y, por tanto, posibles ERE en esas compañías".

El sol se pone en la cercana plaza del Pedró, y en esa hora, un tanto melancólica, no puede dejar de evocar el drama de los refugiados sirios, a los que no duda en calificar como "la consecuencia más visible, directa y brutal del militarismo hoy en día". "Siempre se nos ha dicho que las guerras son inter-estatales" -explica- "pero eso es relativo: nunca como hoy, desde la llegada de la globalización, las guerras han sido tan universales. Todos los estados intervienen, de una manera u otra. Y la guerra de Siria, donde hay implicados múltiples actores, es el paradigma. Desde el primer momento, una serie de países apoyaron a los "rebeldes" y otros, al régimen. Y España no es una excepción: hemos suministrado armas a Egipto, Arabia Saudí y Turquía, países que a su vez han proporcionado ayuda militar a los "rebeldes". Es decir, estamos implicados, somos actores directos". Y remata: "los refugiados sirios, por tanto, vienen de nuestras guerras".

Sal i pebre

1.000 persones al carrer

La Xarxa d'atenció a persones sense llar ha realitzat un recompte de les persones que dormen als carrers de Barcelona. Ho ha aconseguit amb la col·laboració de 930 voluntaris i voluntàries que van recórrer tota la ciutat dividits en 216 grups. Es van comptabilitzar 941 persones dormint a la intempèrie en places i carrers, d'elles 684 homes, 52 dones i 175 "desconeguts" (que no es van poder identificar). L'Eixample és el districte on es van trobar més persones (220), seguit de Ciutat Vella (185) i Sants-Montjuïc (144). 1.973 persones pernocten en albergs socials i municipals. En total, a Barcelona es coneix la xifra de 2.914 "sense llar", i un de cada tres dorm al carrer. Persones amb un nom i dos cognoms la situació de les quals es deteriora de manera molt ràpida al poc de viure en aquestes condicions extremes. Els motius d'aquesta realitat social són molts i diferents i no hi ha una única causa. La desigual societat actual, la dura crisi existent, no són alienes a la situació. La iniciativa que ha portat a terme la Xarxa és important per conéixer una realitat poc visible que s'ha d'encarar de manera col·lectiva.

Zeta

L'acudit

MONTSE CABO